A

KOLOZSVÁRI UNITÁRIUS FŐISKOLA

(HITTANI INTÉZET, FŐGYMNASIUM ÉS ELEMI ISKOLA)

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1895–96-ik TANÉVRŐL.

*

A NEVELÉSŰGYI BIZOTTSÁG MEGBÍZÁSÁBÓL

SZERKESZTETTE

BOROS SÁNDOR

IGAZGATÓ

*

XVII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁRT,
NY. GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSE KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1896.

A

KOLOZSVÁRI UNITÁRIUS FŐISKOLA

(HITTANI INTÉZET, FŐGYMNASIUM ÉS ELEMI ISKOLA)

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1895–96-ik TANÉVRŐL.

*

A NEVELÉSŰGYI BIZOTTSÁG MEGBÍZÁSÁBÓL

SZERKESZTETTE

BOROS SÁNDOR

IGAZGATÓ

*

XVII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁRT,
NY. GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSE KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1896.

I.

A május 9-iki millennaris emlék ünnepen elmondott beszédek.

a) Megnyító beszéd.

Kozma Ferencz isk. f. gondnoktól.

Mélyen tisztelt közönség! Őseink papjai és bölcsei a táltosok ezer év előtt az erdős Kárpátok délnyugati lejtőjén oltárt emeltek és azon áldozati tüzet gyujtottak, melynek füstjével együtt emelkedett ég felé a nemzet hálája, hogy a magyarok istene fegyvereit győzelemmel koszoruzta s őt e szép országnak urává tette. Azóta e földet, melynek akkor egységes neve nem volt, Magyarországnak ismeri a világ. E fogalom szentség lett a nemzet lelkében, melyet vérével avatott fel és őrizett meg annyi veszély között ezer esztendőn át.

S ma, midőn az első évezred zárkövénél állunk, mi is, követve őseink példáját, a történelem hullámzó hegylánczolatának verőfényes oldalán pihenőt tartunk s a sziveinkben emelt oltáron hálaáldozatot mutatunk be a népek urának, a ki felruházta számra kicsiny nemzetünket lelki és testi erővel, hogy megszerezze, megvédje, fenntartsa és felvirágoztassa e hont, a mi dicső hazánkat — Magyarországot. Hogy adott e nemzetnek hősöket és honleányokat, bölcseket és vezéreket, költőket és államférfiakat, művészeket és tudósokat, a kik nekünk irányt adtak, tiszteletet és becsülést szereztek s a kikre mi e magasztos pillanatban a szenteket megillető kegyelettel gondolunk. S fogadalmat teszünk a Kárpátoktól—Adriáig minden kis zugban égő örömtüzek lángjánál, hogy e hazát úgy szeretni, mint ők szerették,

azért munkálni és áldozni, szenvedni s ha kell: meghalni mi is minden pillanatban készek vagyunk.

Most pedig, mint e kornak gyermekei, sokszorosan boldognak érezzük magunkat. Egyszer azért, mert az országot, nemzetünket erőben, hatalomban és müveltségben fölemelkedve látjuk átlépni a második évezredbe s hívő lélekkel jósolhatunk neki szebb jövőt a multaknál, — másfelől azért az égi kegyelemért, a mely a mi földi életünket e korszakos idő mesgyéjére jelölte ki, hol örömteljes tanui lehetünk a mult és jövő villamos érintkezésének — s annak a lélekemelő látványnak, midön a magyar nemzet és bálványozott királya s királynéja a nagyvilág fényes küldöttsége előtt újítja meg az Etelközi szerződést. Legyen áldott és örökké tartó e szent frigy! S tegye nagygyá, hatalmassá és boldoggá mindenik félt ezer íziglen annak megtartása!

És a mi szeretett egyházunk s annak ezen intézete, melyben a honszeretet szent tüze mindig híven ápoltatott — s mely a nemzet örömében, mint szerető édes gyermek osztozik, legyen el nem múló időkig boldog tanuja és részese a magyar nemzet fejlődésének, nagyságának és hatalmának! Magyarok istene! légy a mi egyetlen istenünk.

A Te oltárodhoz vezetjük ifjuságunkat. Fogadd hálaadását, hazaszeretetének lángolását kedves áldozatúl. Áld meg őt az értelem világosságával, az érzelem nemességével, a munkában kitartással, hogy hazájának javát, dicsőségét előmozdíthassa — abban boldog nemzet gyermeke legyen.

b) Ünnepi beszéd.

Kovács János tanártól.

Emlékezés! mult idők szép leánya!
Te légy ma velünk!

Tisztelt hallgatóság, nemes ifjuság!

„Lesz még egyszer ünnep a világon“ — így sóhajtott fel a „Szózat“ koszorus költője, s ime jövendölése beteljesült; mert a magyar nemzet Magyarország megalapításának ezredéves ünne-

pét üli meg. Olyan innep ez, mely kevés nemzetnek jut osztályrészül. Ezer esztendő csak annyi, mint egy nap Isten előtt s az idők végtelenségében, de nagy idő egy nemzet életében.

Épen ezért lehetetlen, hogy mély hálára ne buzduljunk a a gondviselés iránt, hogy nekünk a második ezerév kezdetét megérnünk engedte, s hazánkat, nemzetünket „annyi bal szerencse közt, oly sok viszály után, fenntartotta, megoltalmazta. Lehetetlen, hogy örömtől ne repessen a szive minden igaz honfinak az ezredéves jubileum alkalmával. Az örömérzés árja rezgi át szivemet e szép ünnepélyen, s szerencsésnek érzem magamat, hogy abban én is tevőleges részt vehetek.

Multon épül föl a jelen, s lesz nagygyá a jövő. Épen ezért rövid visszapillantásban szemléltetni fogom hazánk történelmének dicső lapjait; utalni ama nagy erkölcsi erőre, mely hazánk alkotmányának biztosítékaiban rejlik, s azon kötelességekre, melyeknek hű és odaadó teljesítését várja a haza a tettre hivatott fiatal nemzedéktől. Az elmult idők eseményeiből okulunk, azokból buzdítást és hazafiui lelkesedést meríthetünk jövendő cselekedeteinkre nézve.

Ezer évvel ezelőtt ősi honából egy daliás, vitéz és harczias nép indult nyugat felé, hogy Áttila örökségét elfoglalja. Hogy őseink már akkor a miveltségnek bizonyos fokán állottak, mútatja az etelközi szerződés, melyben a jogegyenlőség, közteherviselés, és népképviselet ki van mondva. Ebben van letéve a magyar-alkotmány alapja; ez alkotta a magyar népet nemzetté.

E szerződés fényes bizonyítéka őseink szabadság szeretetének és józan gondolkodásának.

A hét törzsből álló nemzet így egyesülve, egygyé forrva, a bölcs és daliás Árpád vezérlete alatt hősies küzdelmek után elfoglalta a szép Magyarországot. Ime az egyesülés, az egyetértés áldásos eredménye! A dicső honalapítónak pedig, a ki Bihorban született, Constantin császár jellemzése szerint a nagy hadvezér és nagy államférfiu kiváló tulajdonait magában egyesítette, emléke legyen áldott, hogy nekünk hazát szerzett.

A honfoglalás után külföldön tették nevöket félelmetessé, ugy hogy a templomokban igy imádkoztak: „Ments meg uram a

magyarok nyilaitól.“ A harczias kalandok után Szent-István a keresztény vallás felvételével bevezeti az europai államok sorába Magyarországot. Egyházi és politikai intézményei által biztosítja fennállását, jövőjét. Szelidebb életmódhoz, földmiveléshez és iparhoz kezdenek.

Szent István felemelkedett szellemét tanusítják a rabszolgaság megszüntetésére irányzott törekvése, melyet e gyönyörü szavakkal vezet bé törvénykönyvébe: „Istenhez méltó és emberekre nézve legjobb, ha mindenki saját életmódjának szabadságában folytathatja életét.“

Szt. László király már európai hirnévre emeli Magyarországot, mert őtet választották meg, mint legvitézebbet, legméltóbbat, az összes keresztes hadak vezérének s egész Europa uralkodói büszkeségüknek tartották volna az ő zászlója alatt menni a szentföldre, ha halála váratlanúl bé nem következik.

Szent-László után Kálmán Király fölvilágosult törvényhozó, kinek szelleme korát egy félezreddel előzte meg; Magyarországnak dicsőséget szerzett az által, hogy a boszorkányok elleni törvényt eltörölte; mig a magát míveltnek tartó Angol és Franczia nemzet 332 évvel később az Orleansi szűzet, mint boszorkányt máglyán megégette.

Az Árpád-házbeli uralkodóknak köszönhetjük: a hon megszerzését, és megszilárdítását; a kereszténységvallás elterjesztését, a mely abban az időben egy jelentőségű volt a miveltséggel. Az ázsiai kormányformát európaivá változtatták. Az ország függetlenségét megvédelmezték. Európa három legnagyobb hatalmasságával a római pápával, a német és görög császárokkal szemben. Az európai politikára is befolyást gyakoroltak két ízben: először a mikor német ország megalakulását az Arnulfnak nyujtott segélylyel Szvatopluk leveretésével elősegítették, s így az orosz terjeszkedésnek útját vágták; másod ízben 1276-ban, mikor Habsburg Rudolfot Ottokár cseh király ellen megvédelmezték s így a nyugati civilizatiót megmentették.

Nagy Lajos király alatt Magyarország világtörténelmi fontosságra emelkedik. Visegrád, melyet a pápai követ paradicsomnak nevez, az európai politikának központja lesz. Magyar-

ország, mint a római birodalom Traján alatt, ekkor éri el legnagyobb kiterjedését. Erről énekli a költő:

„Oh nagy volt hajdan a Magyar!
Nagy volt hatalma, birtoka;
Magyar tenger vizében hunyt el
Észak, kelet s dél hulló csillaga!“

Nagy Lajos Európa fejedelmei közt egyeztetői, béke-birói szerepet vitt, s eldöntő befolyást gyakorolt egész Európára. Tudomány, művészet, oktatásügy, ipar-kereskedelem virágzott. Egyes ipar czikkeinket a 17-ik századig egész Európában használták.

Hazánk történelmében kimagasló korszak a Hunyadiak kora. Hunyadi János a kereszténység és Magyarország integritásának védelmezője; s nemcsak a magyar, hanem a világtörténelemnek egyik legnagyobb, legnemesebb jellemű hőse. Utolsó és egyik legmagasztosabb mintaképe a középkori lovagoknak. Mint *ember fedhetetlen, vallásos, vakbuzgalom nélkül, igazságos, nagy lelkű. Mint polgár, jóllehet kebellázító bántalmakat kellett tűrnie, szivében mégis magasztos kötelességérzetet s lángoló honszerelmet ápolt.*

Mint *kormányférfi*, mint *tisztviselő* űlve és állva, járva és lovagolva mindenütt törvényt mondott s igazságot szolgáltatott, irja egy évkönyv. Benne a világ egyik legnagyobb emberét vesztette el, így nyilatkozott elhunytakor halálos ellensége Mohamed.

Nagynevű fia Mátyás, az európai klassikai újjászületés legelső s egyik legkiválóbb alakja, egészen római szabású jellem s mintegy ennek jelképéül családi neve helyett Corvinusnak nevezi magát. Mátyás korának és nemzetének legnagyobb királya volt. Magyarország alatta úgy anyagilag, mint szellemileg, messze túlszárnyalt más országokat s örűlt a szegény, vigadt a gazdag; a földmíves bizton veté el gabonáját, nem kellett félnie, hogy azt idegen seregek patkói letapodják; a bajnok örömest ment a csatába, mert diadal várt ott is reá — sőt „nyögte Mátyás hőshadát Bécsnek büszke vára is.“ Kivűl hatalmas, belől erős volt az ország. Ha visszatekintünk 33 évi dicső uralkodására, mely alatt oly nagy tevékenységet fejtett ki minden irányban, akkor teljesen átértjük azt a nagyságot, melyre az ország bölcs uralkodása alatt emelkedett. Méltán kapta a királyok-királya czi-

mét, s minden ércznél becsesebb emlék: „Meghalt Mátyás király, oda az igazság!“ örök idökön át fentartja dicső nevét.

Mátyás halála után vége lett a magyar dicsőségnek, Magyarország fénykorának. Egységünk történ-törve hanyatla erőnk. Öröm és bánat váltakozva kisérte egymást háromszáz éven át. 150 évig török rabigában szenvedett a nemzet, politikai és vallásszabadságáért kellett küzdenie. Erdély a vallásszabadságnak klassikus földje lesz. A lelkiismeret szabadsága kihirdetésével, János Zsigmond fejedelem uralkodása alatt, Tordán 1557-ben megelőzi a többi európai nemzeteket.

Azt mondja *Carlyle*, hogy a nagy emberek csinálják a történelmet. Én pedig azt látom a történelemből, hogy az idő mindig megszűli alkalmas időben a maga szükséges és kiváló embereit. Ezt igazolja ezeréves multunk. A hon megszerzésére Árpádot, annak megtartására Szent-Istvánt, második honalapítónak IV-ik Bélát; európai hirnévre való emelésére Nagy Lajost és Mátyás királyt adta a gondviselés. Mindenike ezen nagyoknak egy-egy kiváló korszak képviselőjének tekinthető, kik Magyarországot, ugy politikai, mint kulturai tekintetben a haladás ösvényén előbbre vitték.

Politikai és vallásszabadságunk megvédésére Bocskay, Bethlen Gábor, I. Rákóczy György és II. Rákóczy Ferencz hősökkel áldotta meg hazánkat a magyarok istene.

E század folytán, mikor a szükség legnagyobb volt, a tespedő nemzet ébresztésére, Széchényit, a nagyszerű békés alkotások mesterét adta. A vész és megpróbáltatás idején, a nemzeti erő kifejezésére, az isteni gondviselés adta Kossuthot, a szabadság lángszellemű apostolát; az elnyomatás éveiben pedig az elvesztett alkotmány visszaszerzésére Deák Ferenczet, a hazafiui bölcsesség és magas erkölcsiség e világszerű minta képet.

Az isteni gondviselés vezérelte imádásig szeretett királynénkat Deák Ferencz koporsójához, áldott lelkü királyunk szivét pedig a felséges királyné forrasztotta a magyar nemzet szivéhez. Ez egygyéolvadásnak eredménye az a dicső korszak, mely I. Ferencz József nevéhez fűződik. s a mely Nagy Lajos és Mátyás királyaink fényes korára emlékeztet. Bölcsesége és alkot-

mányos érzületéért méltán ruházta fel a magyar nemzet a „legalkotmányosabb király“ jelzővel: keresetlen és megnyerő módoráért a „legnépszerűbb király“ czimével.

Az irodalom és művészet terén sem hagyta tanubizonyság nélkül magát a gondviselés, nemzetünk életében: mert voltak s vannak világhirű íróink szónokaink és művészeink a kikre büszke lehet a nemzet. A teremtő oly sok szellemi tulajdonsággal áldotta meg fajunkat, hogy ezer év alatt kedvezőbb körülmények és viszonyok között lépést tarthatott volna minden tekintetben a nyugati mivelt nemzetekkel, sőt sokban tulszárnyalhatta volna azokat, de a míg más nemzetek századokon át zavartalanúl kulturájoknak élhettek, addig őseinknek a keleti barbár népekkel kellett harczolni s nemzeti önállóságunk és függetlenségünkért küzdeni. Hármas feladata volt a magyarnak: *államalkotás* a *szabadság* védelme, s a *közmüvelődés* terjesztése.

E hivatás, e faladat teljesítése a — második ezerév kezdetén — a mi vállainkra száll; s különösen az ifjuság vállaira. Őseink fegyverrel szerezték meg a hont, a jövő nemzedék tartsa meg a béke fegyvereivel u. m. az ipar, kereskedelem, művészet tudomány fejlesztésével, mert ezek adnak a magyar nemzetnek létjogosultságot ujabb ezer évre. Értelem és vagyon kormányozza a világot. Épen ezért nemes ifjak törekedjetek értelmi és fizikai erőiteket kifejleszteni, s sziveiteket minden iránt a mi nemes fogékonnyá tenni. Hazánk történelmében sok ragyogó példáját látjuk az önfeláldozó hazaszeretetnek. Kemény Simontól, Zrinyi Miklostól tanuljatok meghalni a haza javáért. II. Rákoczy Ferencztől — Kossuth Lajostól — a száműzetést is békével türni. Az egyenetlenségtől, pártviszálytól, melyek annyi szerencsétlenséget hoztak hazánkra, ovakodjatok; az egyetértést pedig ápoljátok szivetekben, mert a „hányszor egy volt lelke a magyarnak, mindig ellent állott a viharnak.“

Állitsátok szüntelen lelki szemeitek elé hazánknak ama jeleseit, kik nagyok voltak lélekben, tettekben, erkölcsben, jellemben, hazafiságban, vallásos értelemben, erőben és akaratban egyaránt. Megdicsőült őseink vetették meg alapját anyagi és szellemi fejlődésünknek; s kezünkbe adták azokat az eszközöket, a melyek által további boldogulásunkat megszerezhetjük, ők küz-

döttek és munkáltak s mi az ők fáradságaik gyümölcsét élvezzük. Épen ezért a reánk hagyott örökséget fejleszteni és növelni szent kötelességünk. Egyesüljünk testvéries érzelemmel vallási és nemzeti különbség nélkül a közös haza szeretetében. Legyen jelszavunk:

„Irj, tégy, csatázz, kinek mint adák az istenek,
Oltári a hazának hadd füstölögjenek!

Igy cselekedve a második ezerév dicsőbb lesz az elsőnél, s elhunyt őseink szellemei áldólag s megelégedve tekintenek le reánk a magasból mondván: „Ezek a mi szerelmetes gyermekeink, kikben megengeszteltetünk, mi nem éltünk hasztalan!“ Most pedig egy szivvel, egy lélekkel kiáltsuk: „Éljen a haza! Éljen a király!

II.

Adatok a főiskola 1895—96. évi történetéhez.

Ezen iskolai év történetét, a melynek két harmada a magyar nemzet fennállásának ezredik évében folyt le, lehetetlen, hogy csupán a száraz adatok fölsorolásával kezdjük meg, hiszen ezen év a komoly munka mellett az örömünnepek egész sorozatát tartalmazza. Ez az év nem csak a magyar nemzet szívében lesz kitörölhetetlen emlék, hanem aranybetükkel lesz megörökítve az iskolák történetében is, hadd nyerjenek abból felbuzdulást, nemes lelkesedést a legkésőbb időkig a magyar szellem, a hazaszeretet, a közművelődés szent eszméinek terjesztésére, fölvirágoztatására, mert a miként a műveltség és tudománynak elvitázhatatlan része van abban, hogy ezer éves multtal dicsekedhetünk, épen úgy bizonyos az is, hogy hazánk jövőjét a műveltség, a tudomány fegyverével biztosíthatjuk, a mely törekvésnek felkent munkásai első sorban az iskolák. Ennek a tudatában, ez iránti nemes lelkesedéssel ünnepelte és ünnepli iskolánk is az elmúlt ezer év emlékét s ebből nyer új erőt a nemes munkára a második ezer év küszöbén.

Erre céloz a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr, hazánk ezer éves fennállásának megünneplése tárgyában f. évi 10,694. szám alatt kiadott rendeletében, melynek bevezeté-

sében ezeket mondja: „A midőn hazánk ezer éves fennállásának ünnepét egyenként és összeségökben minden állami és társadalmi tényező lelkes hangulatban ünnepli, ezen ünnepségből a maguk részét ki kell venniök a közművelődési intézeteknek is, és pedig nagy mértékben a középiskoláknak, melyekben a nemzet vezető osztályai nevelődnek. Azok az eszmekörök, melyekben a középiskolai tanítás és nevelés mozog, számos történelmi és nemzeti vonatkozásaiknál fogva kiválóan alkalmasak arra, hogy hazafias felbuzdúlás és ihletes érzület forrásaivá váljanak abban az évben, a mely hosszú és küzdelmes múltunkak emlékszerű bizonyítékát adja. Fel kell használni e nagy alkalmat arra, hogy hazánk serdűltebb ifjuságának képzelete és érzűlete felhevűljön a haza viszontagságos múltjának szemléletén, a mint az a hon megalapításától kezdve napjainkig gondviselésszerű kifejlésében oly meghatóan mutatkozik, hogy őseink honszerző és honvédő munkásságának kegyeletes emléke teljes erejében élénkűljön meg az ifju nemzedék szivében, hogy e megszentelt emléknap szolgáltasson életre szóló ösztönöket azoknak a kik hívatva lesznek a hazafiui és polgári erények hű gyakorlásával a nemzet élén állani s a második ezerév fokozott szellemi feladatainak megoldását bevezetni.“

Iskolánk ís saját hazafias szellemétől indíttatva minden alkalmat felhasznált arra, hogy ezen év fontosságát az örömünnep nagyságát, annak horderejét minél élénkebben bevéshesse az ifjuságnak különben is fogékony szivébe. Április hó 21-én testületileg vonult ki az ifjuság a kismezői kertbe a tanári kar vezetése alatt élükön Főtisztelendő Ferencz József püspök úrral, hogy millenáris emlék fákat ültessen. Az egyes osztályok osztályvezetőikkel s a többi tanár is külön-külön ültetett emlékfát, összesen 18 drbot.

Az űltetés megkezdése előtt Boros Sándor igazgató ismertette az ültetés czélját és jelentőségét, hazafiságra szent lelkesedésre buzdítván az ifjuságot. Az ültetés befejeztével az ifjuság elénekelte a Hymnust és Szózatot s több hazafias dalt, s lobogója alatt vonult vissza az intézetbe. Május hó 2-án, az országos emlékünnep megnyításakor az iskola épülete kilobogózva, estve világítva volt. Május hó 9-én d. e. az intézet udvarán, a mely ez

alkalomra szépen ki volt díszítve, millenaris emlékünnep tartatott szép számú előkelő közönség jelenlétében. A tanári kar és ifjuság minden tagja nemzeti csokrot hordott e napon. Az ünnepély sorrendje a következő volt:

1. Hymnusz. Erkel Ferencztől, énekli az ifj. dalárda.

2. Alkalmi imát mond Ürmösi Károly IV. éves papnövendék.

3. Népdalegyveleg. Előadja az ifj. Apollókör.

4. Megnyitó beszédet mond Kozma Ferencz isk. f. gondnok.

5. Ünnepi beszédet tart Kovács János főgymn. tanár.

6. Királyhymnusz. Iszlai Mártontól, énekli az ifj. dalárda.

7. Ünnepi óda. Irta és előadja Ferenczi Kálmán VIII. oszt. tanuló.

8. Alkalmi szónoki beszédet tart Varró Elek VIII. oszt. tanuló.

9. Népdal induló. Fahrbachtól, előadja az ifj. Apollókör.

10. A Magyarok Istene. Petőfitől, szavalja Varga Dénes II. éves papnöv.

11. Szózat. Egressytől, énekli az ifj. dalárda.

Május hó 10-én ünnepélyes isteni tisztelet tartatott az ifj. dalárda közreműködésével. A millenaris ünnepségeknek még ezekkel sem jutottunk a végéhez mert az év folyamán azok ismételten megfognak újulni lelkünkben, megújulnak az ifjuság lelkében, a mely bizonyára hű harczosa leend a magyar nemzeti szellem terjesztésének, ápolásának. Még egy historiai emléke fog fönnmaradni ezen ünnepségeknek az iskolai „Események könyvében," melybe az ünnepségek lefolyása, az előljáróság, tanári kar és tanuló ifjuság neve ezeknek emlékére megörökíttetett.

Ezekhez a lélekemelő ünnepségekhez méltán emlithetjük fel ő felségének, legkegyelmesebb királyunknak Kolozsváron 1895. évi szept. hó 22-én tett legmagasabb látogatását, a mely alkalommal az ifjuság testületileg vonult ki a Felség fogadására, az iskola képviseletében pedig Boros Sándor igazgató, dr. Nyiredy Géza és dr. Gál Kelemen tanárok jelentek meg Ő felsége előtt a hódolat kifejezésére a városi tanügyi küldöttséggel. Ez alkalom-

mal a felség Boros Sándor igazgatót megszólítással tüntette ki és élénk érdeklődést tanusított az intézet állapota iránt.

A tanév kezdete. Az 1895—96. tanévet szeptember hó 5-én nyitottuk meg a szokásos ünnepségek között; ugyanazon napon kezdődött a tanitás is, a mely a rendes szünnapok kivételével megszakítás nélkül folyt junius hó 13-ig. A nem unitárius vallású tanulók saját hitoktatóikhoz jártak vallásos oktatásra.

A nevelés-oktatás érdekében módszeres és ellenőrző tanácskozások tartattak mindenik időszakban, a tanulók előmenetelét és magaviseletét ellenőrző conferenciák eredményéről a szülők külön értesitést kaptak. Más iskolai és adminisztrationalis ügyben a tanév folyamán tartatott 25 rendkivüli tanácskozás. A javító- és pótló- érettségi vizsgálatok szeptember hó 7-ik napjain tartattak meg Nagys. Kozma Ferencz isk. f. gondnok elnöklete alatt, Nagys. Kuncz Elek tank. kir. főigazgató, mint kormánybiztos jelenlétében. Javító vizsgálatra állott két tanuló, a kik egyszerűen érettnek nyilváníttattak. Pótvizsgálatot tett, az E. K. Tanács 204—1895. t. ű. számú engedélyével, Veress Endre tanárjelőlt a görögnyelvből. A vizsgálat irásbeli része szept. hó 4-én tartatott meg, melynek alapján egyszerűen érettnek nyilváníttatván, a görögnyelvből külön érettségi bizonyitványt kapott 269—1896 ig. szám alatt.

A VIII. oszt. vizsgálata május hó 6. és 7-ik napjain, az érettségi irásbeli vizsgálatok május hó 18 22-ik napjain, a szóbeliek junius hó 25—27-ik napjain tartattak meg Kozma Ferencz isk. f. gondnok elnöklete alatt, Dr. Csengeri János egy. ny. r. tanár, mint kormánybiztos jelenlétében.

Az év-végi osztályvizsgálatok junius hó 11—23-ik napjain folytak le, melyeken az isk. f. gondnokokon és tanárokon kivül az E. K. Tanács által kiküldött vizsgáló biztosok: Czakó József, Gyulay László, Molnár Sándor, Nagy György, dr. Veress Vilmos és Zsakó István egyh. tanácsosok voltak jelen. A tanév bezárása junius hó 28-án történt.

A tanulók előmenetele általában kielégítő volt, magaviselete jó. Az igazgatóság által megintetett 5 tanuló, igazgatói megintésben, illetőleg dorgálásban részesült 4 tanuló.

Az iskolai rendszabályok, kiegészítve a papnevelő intézet

és elemi iskola szervezeti és fegyelmi szabályaival, az E. K. Tanács 129—1896. t. ű. szám alatt megerősitvén, jelenleg sajtó alatt vannak s a jövő tanév kezdetén már életbe fognak lépni.

Látogatások. November hó 4-én intézetünket magas látogatásával tüntette ki dr. Wlassics Gyula m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr ő nagyméltósága, Zsillinszki Mihály államtitkár és Lővey Sándor miniszt. oszt. tanácsos ő méltóságaik kiséretében.

A magas vendégeket a tanári kar fogadta s az intézetben Boros Sándor igazgató adott egyes kérdésekre fölvilágosítást. A látogatás alkalmával jelen volt Főt. Ferencz József püspök úr is. A miniszter úr ő nagyméltósága egy pár tantermet és lakószobát megtekintvén, kifejezte, hogy az állapotok korántsem oly rosszak, a milyeneknek eddig hallotta kivánatos azonban, hogy az inzézet minél előbb új épületet nyerjen.

Hivatalos látogatást tartott Ngysgs Kuncz Elek tank. kir. főigazgató úr, mint kormánybiztos márcz. hó 4. 5. 6. 10. és 11-ik napjain. Ez alkalommal is figyelemmel kisérte az oktatás metét, az administrationalis ügyek intézését, a tanulók előmenetelét, megvizsgálta a szertárakat és könyvtárakat. Látogatása befejeztével conferenczia tartatott, melyen a látottak és hallottak felett teljes megelégedését fejezvén ki, óhajtotta, hogy az épitkezés és a tanári fizetések javitásának ügye minél előbb keresztül vitessék.

Évközben még hivatalos látogatást tett Kozma Ferencz ísk. f. gondnok úr, a ki szintén egy nehány előadást meghallgatott, s megvizsgálta a lakószobákat is.

Változások. A papnevelő intézet tanári karában ez évben változás nem történt. A főgymnasiumban változás állott be, a mennyiben kedves emlékű Albert Károly torna tanár a tanév elején váratlanúl elhunyt tanár társai és tanitványai méltó bánatára, a tornászatnak pedig nagy kárára. Ambiciózus, törekvő ifju ember volt, a ki sokak becsülésével és szeretetével dicsekedhetett. Özvegyet és négy árvát hagyott hátra, kiknek jövőjéről az emberi könyörület van hivatva gondoskodni. A barátai körében megalakult bizottság az „Albert árvák“ részére már is szép összeget gyüjtött s még ma is folytatja a gyüjtést. Isko-

lánk tanári kara és ifjusága 48 frttal járúlt az alaphoz. Az elhunyt Albert Károly tanár helyére Gspann Károly választatott meg torna tanárnak, a ki ifjú lelkesedéssel és nemes ambicióval fogott nehéz munkájához.

Az elemi iskolában a 3-ik osztály tanítására Deák Ferencz papjelölt, a 4-ik osztály tanítására Kelemen Árpád papjelölt neveztettek ki.

Egészségi állapot. A tanárkarban kisebb megbetegedés egy nehány esetben fordult elő, Nagy Gyula tanár azonban október hóban sulyosan meg betegedvén, tantárgyait az egész tanéven át mások tanították, még pedig a rajz. geometriát az I—IV. oszt.-ban heti 8 órán Domonkos Károly h. tanár; a mértani rajzot az V—VI. oszt.-ban és ábrázoló mértant a VIII. oszt.-ban Jancsó Lajos a kolozsvári ev. ref. főgymn. h. rajztanára tanította összesen heti 5 órán; a görögpótló irodalmat az V. oszt.-ban Kovács János r. tanár heti 2 órán.

A tanuló ifjuság egészségi állapota elég jó volt. Járványszerű vagy sulyosabb természetű megbetegedés nem fordult elő. Trachomás szembeteg ez évben sem volt.

Tornaverseny. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium junius hó 1. 2. 3-ik napjain millennaris országos tornaversenyt rendezvén, főgymnasiumunk tanulói közűl 43 vett részt a versenyen u. m. Benczédi Andor, Bónis Tibor, Koncz Béla, Majer Rezső és Sárdi Elemér V. oszt.; Barabási István, Kisgyörgy Sándor. Létai Árpád, Máté Ferencz, Máté Sándor, Rázmán Mózes és Ürmösi József VI. oszt.; Antal József, Biró Pál, Gálfalvi Samú, Gombos János, György János, Kis János, Lieblich Miklós, Mikó Imre, Nagy Elemér, Péterfi Áron, Rédiger Ödön, Sándor Ákos és Sárdi Akos VII. oszt.; Barabás István, Feldheim Béla, Ferenczi Kálmán, Lukácsi József, Márkos Albert, Nagy Miklós, Ruzitska Lajos, Sándor Dénes, Szabó Albert, Székely Andor, Ürmösi Sándor, Ütő Áron, Varró Elek és Vernes István VIII. oszt. tanulók.

A verseny eredménye igen jó volt, a mennyiben 4800 versenyző közűl a mi tanulóink több kitüntetést kaptak.

Nagy Miklós VIII. o. t. sulydobásért bronzérmet, Ürmösi Sándor VIII. o. t. futásért bronzérmet, az ifjuság pedig az össz-

gyakorlatokért 3 díszoklevelet kapott s a minta csapatok közé soroztatott. A versenyek után még öt napig maradt az ifjuság a fővárosban az ezredéves kiállítás megtekintésére. Jelen volt a hódoló felvonulásnál, a mely bizonyára kitörölhetetlen emlék marad az ifjuság lelkében. Hazaérkeztükkor Kolozsvár város polgármestere jött a jeles tornászok üdvözlésére igen nagy számú közönség kiséretében. Az ifjuság itthon maradt része tanáraik vezetése alatt zeneszóval vonúlt ki társai fogadására s cserkoszorút fűzött a dícsőségesen hordozott lobogóra. Estve társas vacsora volt a tornászok tiszteletére.

Iskolai ünnepélyek. Ifjuságunk ez évben fokozott mértékben megmútatta, hogy életképes, hogy hazafias lelkesültsége fokozódott, önmunkássága fejlődött. Okt. hó 6-án gyászünnepélyt, márczius 15-én szép emlékünnepélyt rendezet az intézet nagytermében nagy számú közönség jelenlétében.

Január hó 18-án az intézetben ének, zene és szavalati estély tartatott.

Február hó 29-én a városi redout termében tánczczal egybekötött hangversenyt rendezett az ifjuság, a mely úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben igen szépen sikerült. A tiszta jövedelem 130 frt 60 kr. volt, melynek $^2/_3$-a a tornaversenyen részt vett szegény tanulók költségeinek a fedezésére fordíttatott.

Márczius hó 17-én házi ünnepélyt tartott Boros Sándor igazgató névnapja alkalmából. Május hó 9-én a már említett emlék ünnepélyt tartotta.

Junius hó 14-én volt az ifj. olv. és önk. egyletnek szokásos zár-ünnepélye.

A magántanítási rendszer ez évben is fönntartatott. Magántanítói felügyelet alatt állottak, — az igazgató ellenőrizése mellett — a gymn. öt alsó osztálya és az elemi iskola növendékei.

Főiskolánkban 150 tanuló számára bennlakás van berendezve. Ezen helyekre első sorban unitárius vallású tanulók vétetnek föl s csak azok elhelyezése után üresen maradt helyekre vétetnek föl más vallásuak. A bennlakó tanulókra, a szoba főnökök, isk. ellenőr és isk. főnök segédkezése mellett az igazgató úgyel fel, a ki azok testi és szellemi helyes neveléséről gondoskodik s érdekükben minden szükségest megtesz.

A „Kismezői“ játszó helyet az idén is használták az egyes osztályok, a hová naponként beosztva, az egyes osztály tanárok vezették a tanulókat.

Tanulmányi kirándulásokat Dr. Nyiredy Géza természetrajzi és földrajzi szaktanár rendezett a város környékére.

Iskoláinkat, sőt egész egyházunkat magas kitüntetés érte. Felséges királyunk iskolánk főfelügyelőjét, egyházunk fejét főt. Ferencz József püspök urat a *II. oszt. vaskoronarenddel* legkegyelmesebben kitüntette. Ezzel egyidejüleg meg kell emlékeznünk arról a kitüntetésről is, a melyben az unitárius egyház közönsége részesítette szeretett főpásztorát. A Bölönben 1895. évi augusztus hó 25-én tartott zsinati Főtanácson 40 évi papi és tanári működése emlékére igen szép jubiláris ünnepélyt rendezett. Az egyházi hatóságok, testületek és az iskolák tanári kara külön-külön fejezték ki, emléktárgyak átadása mellett, a főpásztor iránt érzett szeretetüket és ragaszkodásukat. Az ünnepély lefolyásáról külön „Emlékkönyv“ jelent meg.

III.

Főfelügyelőség.

A főiskola felett a felügyeletet az Egyházi Főtanács s ennek megbízásából a Kolozsvárt székelő Egyházi képviselő Tanács gyakorolja. Az összes iskolák főfelügyelője Főtiszt. *Ferencz József* unitárius püspök, kir. tanácsos, a II. oszt. vaskoronarend tulajdonosa.

Főiskolai igazgatóság.

Elnökök: Dr. Brassai Sámuel, egyet. nyug. tanár, a M. T. Akadémiai r. tagja,
Hajós János, nyug. miniszteri tanácsos,
Kőváry László, a M. T. Akad. l. tagja,
Kozma Ferencz kolozsmegyei kir. tanfelügyelő, kir. tanácsos, iskola-felügyelő gondnokok.
Előadó: Boros Sándor, igazgató.
Jegyző: Perédi József tanár.
Tagjai: a rendes és helyettes tanárok.

Felügyelők:

Igazgató: Boros Sándor.
Iskolafőnök: Ekárt Andor, papjelölt.
Ellenőr: Székely Ferencz II. éves papnöv.

IV.

a) Hittani intézet.

Tanári és tanítói kar s az általuk előadott tárgyak.

Sorszám	A tanár v tanító neve.	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben tanított	Órák heti száma tárgyanként	Órák heti száma összesen	Észrevételek
1	**Ferencz József,** püspök és r. tanár	1857.	Szónoklati gyakorlat	I—II.	1	1	A vallásközönség iskoláinak főfelügyelője.
2	**Péterfi Dénes,** lelkész és r. tanár	1876.	Bölcsészet.	II.	2	2	Kolozs-Dobokaköri jegyző a „Ker. Magv.“ társszerkeszt
3	**Boros György,** r. tanár	1879.	Hittan Bibliai bevezetés Bibliai szöveg magyarázat Héber nyelv „ „	II. I—II. I—II. I. II.	3 3 3 2 3	14	Közigazgatási jegyző, az „Unit. Közl.“ társszerk., a papnövend. önképzőkörének védnöke s a gymn. a vasárnapi hitoktatás vezetője.
4	**Mózes András,** lelkész és r. tanár	1881.	Kereszt. egyh. tört. Egyet. egyh. jog.	I—II. I—II.	3 3	6	Pénzügyi jegyző.
5	**Gálfi Lőrinez,** h. tanár	1892.	Paedagogia	I.	2	2	Lásd a főgimnáziumnál
6	**Kovács János,** főgymn. r. tanár	1872.	Angol nyelv	I. II.	2 2	4	Lásd a főgimnáziumnál
7	**Iszlai Márton,** szantanító	1888.	Műének	I.	2	2	Lásd a főgimnáziumnál

V.

Végzett tananyag.

I. éves papnövendékek.

Bibliai bevezetés. Heti 3 órán. A tanár előadása után. Új szövetségi rész. Bevezetésül a theologiai tudományok encyclopaediája. Az új szövetségi iratok keletkezése. Pál apostoli munkája s levelei. Az apostoli levelek. Jelenések könyve és a három első evangelium. Tanár: *Boros György.*

Bibliai szövegmagyarázat. Heti 3 órán. A tanár előadása után. A synoptikus evangeliumok. A keresztelő Jánosra, Jézus születésére és galileai működésére vonatkozó részek olvasása és exegetálása. Tanár: *Boros György.*

Egyetemes egyházjog. Heti 3 órán. T. k. Kovács Albert: Egyházjogtan I. II. kötet. Különös tekintettel a magyar protestáns egyház jogviszonyaira. Tanár: *Mózes András.*

Keresztény egyháztörténelem. Heti 3 órán. T. k. Varga Lajos: Egyháztörténet. II. kötet. A reformatió utáni korszak, vagy a protestantismus fejlődése és az államok független uralma. Tanár: *Mózes András.*

Paedagogia. Heti 2 órán. T. k. Dr. Felméri Lajos: A nevelés tudomány kézikönyve. A nevelés általános kérdései, testi nevelés, erkölcsi és vallásos nevelés. Tanár: *Gálfi Lőrincz.*

Hébernyelv. Heti 2 órán. T. k. Goldzieher-Ballagi: Héber nyelvtan. A nyelvtan elemei. Olvasási, fordítási és elemzési gyakorlatok. Tanár: *Boros György.*

Angol nyelv. Heti 2 órán. Dallos Gyula kézikönyve szerint. Tanár: *Kovács János.*

Szónoklati gyakorlatok. Heti 1 órán. Félévenként 4—4 házi dolgozat. Mindenik növendék 2—2 szóbeli előadást tartott. Tanár: *Ferencz József.*

Műének. Heti 2 órán. Tanár: *Iszlai Márton.*

II. éves papnövendékek.

Hittan. Heti 3 órán. A tanár előadása után. Bevezetésül az unitárius hittan és katekétika történelme. Isten. Theismus, deis-

mus, deismus, pantheiusmus, materialismus, atheismus stb. elmélete. Az ember. A Jézus Krisztus. A lélek. Tanár: *Boros György.*

Bibliai bevezetés. Heti 3 órán. Mint az I. éveseknél.

Bibliai szövegmagyarázat. Heti 3 órán. Mint az I. éveseknél.

Bölcsészettörténet. Heti 2 órán. A tanár kézirata és Dr. Pauer Imre könyve nyomán. Tanár: *Péterfi Dénes.*

Keresztény Egyháztörténelem. Heti 3 órán. Mint az I. éveseknél.

Egyetemes egyházjog. Heti 3 órán. Mint az I. éveseknél.

Héber nyelv. Heti 3 órán. Az íge. A mondat szerkesztésének főbb szabályai. A Genesis I—VII. részei olvasása és szöveg birálat. Tanár: *Boros György.*

Angol nyelv. Heti 2 órán. Dallos nyelvtanának befejezése s Ransbourg olvasókönyvéből fordítások Tanár: *Kovács János.*

Szónoklati gyakorlatok. Heti 1 órán. Mint az I. éveseknél. Tanár: *Ferenez József.*

Műének. Heti 2 órán. Tanár: *Iszlai Márton.*

A III. évfolyamon nem volt növendék.

VI.

A tanterv táblázatos átnézete.

Tantárgyak	Osztályonként heti óraszám			
	I.	II.	III.	Együtt
Hittan	—	3	3	6
Bölcsészettörténet	—	2	2	4
Bibliai bevezetés	3	3	—	6
Bibliai szövegmagyarázat	3	3	—	6
Symbolika theologia	—		2	2
Keresztény egyháztörténet	3	3	—	6
Unitárius egyháztörténelem	—	—	2	2
Egyetemes egyházjog	3	3	—	6
Papi gond és egyházszertartástan	—	—	2	2
Paedagogia	2	—	—	2
Héber nyelv	2	3	—	5
Angol nyelv	2	2	2	6
Szónoklati gyakorlatok	1	1	1	3
Egészségtan	—	—	2	2
Műének	2	2	2	6
Összesen	21	25	18	64

VII.

A hittani intézet növendékeinek névsora.

A tanuló neve	Vallása	Születésének	
		éve	helye
I. évfolyamon:			
Bedő Árpád év. köz. kim.	unitárius	1876	Tordátfalva
Kelemen György	„	1875	M.-Szt.-Király
Létai József év. köz. kim.	„	1875	Ar.-Rákos
Nagy Béla isk. főnök Tordán	„	1874	Iszló

A tanuló neve	Vallása	Születésének	
		éve	helye
II. évfolyamon:			
Székely Ferencz	unitárius	1875	H.-Szt.-Péter
Pálfi Ferencz	„	1875	Várfalva
Varga Dénes	„	1873	Szt.-Mihály
IV. évfolyamon:			
Simonfi Márton	unitárius	1871	Bágyon
Ürmösi Károly	„	1874	Tarcsafalva
Papjelöltek:			
Ékárt Andor isk. főnök Kolozsv.	unitárius	1869	Toroczkó
Demeter Dénes s. lel. Polgárdiban	„	1869	Csekefalva
Sándor Géza i. f. Sz.-Kereszturon	„	1869	Gyepes
Nagy Lajos s. l. H.-M.-Vásárhelyen	„	1872	H.-Újfalú
5 Lőfi Ödön Oxfordban tanúl .	„	1872	Bölön
Kelemen Árpád el. tanító . .	„	1870	M.-Szt.-Király
Deák Ferencz el. tanító . . .	„	1872	F.-Váralja

A theologusok működése olvasó- és önképző-egyletükben.

Theologusaink a gyakorlati önképzés e már csaknem 50 éves kis iskolájában úgy az irodalmi, mint szavalati és vitatkozó téren lelkiismeretes munkásságot fejtettek ki a lefolyt iskolai évben is. Az egylet védnöke Boros György theol. tanár volt, a ki e tisztet évek óta a legnagyobb buzgalommal teljesíti, — elnöke Simonffi Márton IV. éves papnövendék. A szeptember 6-án tartott alakuló gyülésen többi tisztviselőit is megválasztotta az egylet s bár még a mult évinél is kevesebb taggal, de annál nagyobb lelkesültséggel fogott hozzá munkájához. Védnök az idén is aktiv szerepet vitt az egyletben s nem egy sikerült felolvasással megmutatta az irányt, a mely felé haladni kell. Az év folyamán tartatott összesen 26 gyülés, melyek közül 12 szavalati, 7 felolvasó és vitatkozó volt.

A két szavalati nemes versenyen kívül két díjas verseny is tartatott, a melyen jutalmat nyertek: Simonfi Márton IV. éves és Varga Dénes II. éves papnövendékek.

Felolvastak: Deák Ferencz *„Egy pár szó a philosophia és theologia érintkezéséről“* és *„Miképpen ismerhetjük meg a kivülünk álló dolgokat?“* czimen; Boros György tanár: *„Nichiren japán reformator“*: Ürmösi Károly: *„Néhány szó theologiai életünkről“*; Simonfi Márton: *„Egy, a tisztázatlan kérdések közül“* (Feltámadás, örökélet, halhatatlanság.)

A tagok irodalmi működése legnagyobb mértékben a kebli *„Egyházi Lap“*-ban nyilvánúlt, a mely Ekárt Andor papjelölt és Ürmösi Károly IV. éves papn. egymást követő szerkesztők vezetése alatt 10 számban jelent meg.

Félévenként irodalmi pályázatot is tűzött ki az egylet. Az első félévi pályatételre, *„Dézsi complanatio“*, beérkezett egy pályamű, de irója a 10 korona jutalomra nem volt érdemes.

A második félévi pályatételre, *„Millenniumi ima“* tűzetett ki.

A vitatkozó gyűléseken megvitatott tételek a következők: 1. *A kijelentés külső-e vagy belső?* 2. *Fentartandó-e á polgári házasság életbeléptetésével az egyházi eskü, avagy csak a megáldás?* 3. *Az Isten-eszme velünk születik-e?* 4. *Kell-e a könyörgést szónokolni?* 5. *Önvédelemből bűn-e a gyilkosság?*

A vitatkozásokat a védnök vezette.

Az egylet ez évi működésében még két mozzanatról kell beszámolnunk. És e két mozzanat mint tavaszi napsugár ragyogja be azt a munkamezőt, melyet a fennebbiekben röviden vázoltunk. Az egyik alatt értjük a Channing-, a másik alatt a millennaris emlékünnepélyt. Az elsőt a nagy amerikai apostol emlékére október 11-én tartotta az egylet, a mely egyszerüségében oly szép, oly megható volt. Egyleti elnök megnyitó beszéde s az *„Egyházi Lap“* alkalmi számának bemutatása után Boros György tanár olvasta fel érdekes tanulmányát *„Channingről“*. Végre Varga Dénes alkalmi ódát szavalt. A második a millennaris ünnepély, mely hazánk ezer éves fennállása emlékére május hó 8-án rendeztetett, az itt következő programmal:

1. Elnöki megnyitó.

2. Az „Egyházi Lap“ ünnepi száma, a tagok által irt millennaris emléksorokkal.

3. *„Ezredik év“*, írta Komocsy József, szavalta Pálfi Ferencz II. éves papnövendék.

4. Multunk és jövőnk. Emlékbeszéd Boros György tanártól.

5. Elnök jelentése egy millennaris emlékalap létrehozásáról.

6. Bezáró beszéd.

Ez egyszerű műsorból álló s csendben megtartott ünnepély lelkesülésben és áldozatkészségben magasra emelkedett, mert a könyvtár állandó gyarapítására a tagok 30 frtot ajánlottak fel, melyhez az ünnepély végén a védnök a maga részéről 5 frttal járult.

Mindkét ünnepélyen Mélt. és Főtiszt. Ferencz József püspök úron kivül, ki mind a kétszer az ünnepély végén buzdító szavakat intézett az egylet tagjaihoz, — theologiai tanárok és néhány egyetemi hallgató volt jelen.

Az egyletnek van megfelelő könyvtára, most létesített könyvtár-alapja (35 frt), 150 frt egyleti vagyona és 230 frt pályadíj-alapja. A pénzek takarékpénztárilag kezeltetnek.

IX.

b) Főgimnázium.

Tanári és tanítói kar s az általuk előadott tárgyak.

Sorszám	A tanár v. tanító neve	Kinevezte-tés ideje	Tantárgyak, melyeket tanított	Osztályok, melyekben tanított	Órák heti száma tárgyanként	Órák heti száma összesen	Észrevételek
1	**Nagy Lajos,** r. tanár	1857.	Görög nyelvtan „ „ Magyarnyelvtan „ „	VIII VII. VI. V	4 5 3 3	15	Kolozs-Dobokaköri esperes, egyházi főjegyző, a Mátyás-szobor bizottság pénztárnoka, Városi közigazg.bizotts. tag
2	**Benczédi Gergely,** r. tanár	1866.	Természettan „ Ásványtan Természett. fldr. Termész. gyak.	VIII. VII. IV. III. VII—VIII.	4 4 3 2 2	15	Főgimn. pénztárnok, a természettani szertár őre
3	**Kovács János,** r. tanár	187[illegible].	Történelem „ „ „ Görög pótló Polit. földrajz	IV. V. VI. VIII. V—VI. VII.	3 3 3 3 2-2 2	18	Tanügyi jegyző, a kolozsvári m. kir. Tud. Egyetemen az angol nyelv magántanítója és a „Ker. Magvető“ társszerkesztője. Az angol club elnöke
4	**Ulár Pál,** r. tanár	1873.	Latin nyelv „ „ Görög nyelv	IV. V. V.	6 6 5	17	Az V-ik oszt. főnöke, városi közigazg. bizotts. tag.

Sorszám	A tanár v. tanító neve	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket tanított	Osztályok, melyekben tanított	Órák heti száma tárgyanként	Órák heti száma összesen	Észrevételek
5	**Kanyaró Ferencz,** r. tanár	1886.	Magyar nyelv „ „ „ „ Magy. ny. és irod. Bölcsészettan Görög pótló	III. IV. VII. VIII. VIII. VIII.	3 4 3 3 3 2	18	Főiskolai könyvtárnok; a székely tört. pályadíjalap titkára, az Erd. Múz.-Egylet nyelv. tört. szakosztályának vál. tagja; a VIII. osztály főnöke
6	**Boros Sándor** igazgató tanár	1887.	Mennyiségtan „ „	VI. VII. VIII.	3 3 3	9	Igazgató, a bennlakás főfelügyelője, a dalárda védnöke; az isk. kórház felügyelője, a math. phys. társulat r. tagja
7	**Perédi József,** r. tanár	1887. Ez intézetnél 1893.	Latinnyelv „ „	VI. VII. VIII.	6 6 5	17	A középisk. tanár-egyesület tagja, igazgatósági jegyző, az ifj. olv. és önk. egylet elnöke, a VII. oszt. főnöke
8	**Dr. Nyiredy Géza,** r. tanár	1889.	Földrajz Földrajz Történelem Természetrajz „	I. II. III V. VI.	4 4 4 2 3	17	A föld és természetrajzi szertárak őre s a II. oszt. főnöke, bölcsészettudor, az Erd. Múz.-Egylet Orvos-Termttd. szakosztályának tagja. A gyógyszerész gyakornoki előkészítő tanfolyam vezetője, a Gyógysz. Hetilap munkatársa.

Sorszám	A tanár v. tanító neve	Kinevezt. ideje	Tantárgyak, melyeket tanított	Osztályok, melyekben tanított	Órák heti száma tárgyanként	Órák heti száma összesen	Észrevételek
9	**Nagy Gyula,** r. tanár	1880. Ez intézetnél 1889.	Betegsége miatt novembertől kezdve nem tanított.				
10	**Dr. Gál Kelemen,** r. tanár	1890.	Latinnyelv Németnyelv „ „ „	III. V. VI. VII. VIII.	6 3 3 3 2	17	Bölcsészet-tudor, a Budapesti Philologiai Társaság, az Erd. Múz. Egylet bölcs-, nyelv- és tört. szakosz. tagja, az aloszt. olvasó-egyletének védnöke, a tanári könyvtár őre, a VI. oszt. főnöke.
11	**Gálfi Lőrinez,** h. tanár	1892.	Magyarnyelv Latinnyelv Görögnyelv	I. I. VI.	5 6 5	16	Okl. papjelölt, papnöveldei h. tanár, az angol club titkára, a D. F. E. pénztárnoka, az I. oszt. főnöke
12	**Domonkos Károly,** h. tanár	1894.	Mennyiségtan „ „ „ Rajz. geometria „ „ „ „ „ „	I. II. III. IV. V. I. II. III. IV.	3 4 3 3 4 2 2 2 2	25	A IV. oszt. főnöke, a rajz. geometriát Nagy Gyula tanár helyett tanította.
13	**Sárdi Samu,** óraadó tanár	1894.	Magyarnyelv Latinnyelv Németnyelv „ Gyorsírás	II. II. III. IV. önkéntesek.	4 6 4 3 2	19	Tanárjelölt, a magyar gyorsíró egylet tagja, a II. oszt. főnöke.

Sorszám	A tanár v. tanító neve	Kinevezt. ideje	Tantárgyak, melyeket tanított	Osztályok, melyekben tanított	Órák heti száma tárgyanként	Órák heti száma összesen	Észrevételek
14	**Dr. Veress Lajos,** óraadó tanár	1889	Egészségtan	VII.	2	2	Városi kerületi orvos, az isk. kórház orvosa
15	**Péterfi Dénes,** hittanár	1873.	Hittan „ „	VI. VII. VIII.	2 2 1	5	Lásd a hittani intézetnél
16	**Boros György,** theologiai r. tanár	1895.	Erkölcstan	V.	1	1	Lásd a hittani intézetnél
17	**Jancsó Lajos,** kisegítő tanár	1895.	Mértani rajz „ „ Ábrázolómértan	V. VI. VIII.	2 2 1	5	Nagy Gyula tanár helyett tanított
18	**Ekárt Andor,** isk. főnök, papjelölt	1893	Hittan „ „ „	I. II. III. IV.	1 1 1 1	4	Papjelölt
19	**Iszlai Márton,** okl. néptanító	1888.	Műének Egyh. ének Orgona	I—VII. I—V. (önkéntesek)	5 2 2	9	A kolozsvári unit. leányiskola igazgató-tanítója, a felsőbb keresk.isk.és a női ipariskola dalkörének vezetője
20	**Inczefi Samu,** okl. néptanító	1891.	Szépírás „	I. II	1 1	2	Az elemi I és II. oszt. vezetője
21	**Gspann Károly,** torna-tanár	1895	Torna „ „	I—II. III—V. VI—VII.	2 2 2	6	

Rendkivüli tárgyak tanárai.

Kovács János heti 4 órán tanított angol nyelvet.
Iszlai Márton heti 2 órán tanított orgonázást.
Sárdi Samú heti 2 órán tanított gyorsírást.

Felekezeti hittanárok.

Grátz Mór helybeli ág. hitv. ev. lelkész és
Turcsányi Gyula helybeli ág. hitv. ev. s.-lelk. az ág. hitv. ev.
Tárkányi György a helybeli ev. ref. főgimn. hittanára az ev. ref.
Lóky Béla,
Erdély Gyula,
Móczár József és
Schichmann Endre a helybeli róm. kath. főgimn. hittanárai a róm. kath.,
Ratiu Miklós helybeli gör. kath. segédlelkész a görög kath.,
Rosiescu Tullius helybeli gör. kel. esperes, a gör. keleti,
Dr. Eisler Másyás helybeli izr. főrabbi és
Strausz Ignácz helybeli kép. izr. hitoktató az izraelita vallású tanulókat oktatták vallásuk tanaiban.

Intézeti szolga.

Fülöp Sándor pedellus, az intézetnél szolgál 5 év óta.

X.

A tanári kar irodalmi működése.

Kovács János: Felolvasás az iparos tanulóknak. Széchenyi István érdemei az iparfejlesztése körül.

Emlékbeszéd. Az iskolai millenaris ünnepélyen.

Boros György: Ferencz József unitárius püspök papi és tanári müködése 40 évi jubileumának *Emlékére.* 8. r. 80. l.

Channing mint apostol.

Az „Unitárius Közlönyben“ több vezérczikk.

Kanyaró Ferencz: A legrégibb unitárius énekeskönyvekről.

Magyar Könyvszemle, 1895. 4-ik füz. — Erdély első bibliografusai (Kénosi Tősér János és Uzoni Fosztó István.) *U. o.* 1896. 2-ik füz. — „Salamon és Markalf“ legelső kiadásai. *U. o.* 2-ik füz.

Karácsonyi misztérium Toroczkóról, *Egyetemes Philologiai Közlöny*, 1895. VIII-ik füz. — Dukát, dutka. *U. o*, IX. füz. — Ilosvai Péter életéhez. X. füz. — Gyöngyösi egy félreértett helye. X. füz.

A Brassai-kódex históriás énekei. *Történelmi tár*, 1896. 1-ső füz.

Székely népdal Oláhországról. *Erdélyi Múzeum*, 1895. X-ik füz. Turkomán-magyar rokonság. A vadrózsák egy egy félreértett helye. *U. o.* 1896. I. füz. — Jancsó Sándor „Kálvin élete.“ *U. o.* VI-ik füz.

A CXV-ik zsoltár Báthory Zsigmond korában. „*Keresztény Magvető*“ 1895. 4-ik füz. — A frankfurti egyetem hallgatói Erdélyből. Szarvas Gábor nekrologja. *U. o.* 5-ik füz. — A Krisztus nem-imádás tana 1570-ben. *U. o.* 6-ik füz. — Unitárius vértanúk Eger vidékén. *U. o.* 1896. I-ső füz. — Király-hymnus a XVII-ik évszázban. *U. o.* 2-ik füz. Ezen kivül könyvismertetések, bírálatok ugyanott az „irodalmi értesitő“-ben.

Múltakról az élőknek. (I. Torda legnagyobb fiai. II. Erdély első színésznője.) *Aranyosvidék*, 1895. 40 és 41. sz. — Körmöczi József följegyzései. *U. o.* 44. sz. — Déryné s egy fütty Tordáról. *U. o.* 52. sz.

Önállóan megjelent: Unitárius Történetirás és Kálvinorthodoxia. (Servet és Kálvin.) Kolozsvár, Ajtai K. Albert könyvnyomdája, 1895. 39. sz. *Szabad egyház*, $^{11}/_{12}$ és $^{17}/_{18}$ sz. *Prot. Egyházi és Isk. Lap*, 49. sz. stb. Hozzá szól Révész Kálmán is: „Az unitárius történetirás legnagyobb remeke“ czimmel válaszképen kiadott munkájában. (Debreczen, 1895.)

Dr. *Nyiredy Géza:* 1. *A gyujtószerekről.* Kisérletekkel összekapcsolt előadás. (Az iparosok körében.)

2. *Adatok Magyarország ásványainak vegyi ismeretéhez*, Orvos-természettudományi Értesítő.

3. *Az erdélyi borok vegyi összetételéről.* (sajtó alatt.) I. rész.

4. *Szerves vegytani tanulmányok.* Gyógyszerészeti heti lap.

Dr. *Gál Kelemen*: *Wundt* lélektani alapgondolatai. K. Mv. 1896. III. f. A K. Mv. tanügyi rovatát vezette. Könyvismertetések, birálatok a K. Mv.-ben és az Erdélyi Múzeumban.

XI.

Végzett tananyag.

I. osztály.

Osztályfő: *Gálfi Lőrincz.*

Vallástan. Heti 1 órán. T. k. Nagy Péter: Ó-szövetségi történetek. Tanító: *Ékárt Andor.*

Magyarnyelv. Heti 5 órán. T. k. Szinnyei József: Iskolai Magyarnyelvtan és Olvasókönyv. A beszéd, szó és hangok értelmezése. A hangok felosztása. A mondatok felosztása. Beszédrészek és mondatrészek. Igék és nevek ragozása. Szóképzés és szóösszetétel. Olvasmányok elbeszélése és értelmezése. Versek betanulása és szavalása. Olvasmányok nyelvtani elemezése. Irásbeli dolgozatok havonként kétszer. Tanár: *Gálfi Lőrincz.*

Latinnyelv. Heti 6 órán. T. k. Dávid István: Latinnyelvtan és Olvasókönyv. Az öt névragozás nemi szabályokkal. Melléknevek és azok fokozása. Számnevek és névmások. Az igeragozások cselekvő alakja. Praepositiok. Az Olvasókönyv megfelelő gyakorlatainak fordítása. Egyes mondatok és összefüggő szövegek könyvnélküli betanulása. Irásbeli dolgozatok havonként négyszer.
Tanár: *Gálfi Lőrincz.*

Földrajz. Heti 4 órán. T. k. Visontai János és Borbás Vincze: Egyetemes földirat. I. rész. Európa egyes országainak hegy- és vízrajza, éghajlati viszonya, állat- és növényvilága, politikai felosztása. Tanár: *Dr. Nyiredi Géza.*

Számtan. Heti 3 órán. T. k. Mauritz Rezső: Közönséges Számtan. A négy számtani alapművelet. Összeadás, kivonás, szorzás és osztás egész számokkal, tizedes és közönséges törtekkel s ezekre vonatkozó példák tárgyalása. Kéthetenként 1—1 irásbeli dolgozat.
Tanár: *Domonkos Károly.*

Rajzoló mértan. Heti 2 órán. T. k. Mendlik-Schmidt: Raj-

zoló geometria. A pont és vonal. Irányvonalak. A szög. A kör és vonalai. A három, négy és sokszög szerkesztése. Az idomok szimmetriája. Csillagvonal. Ellipsis vagy kerülék. Az idomok hasonlósága. Területmérés. Mértani díszítmények rajzolása eszközökkel. Tanár; *Domonkos Károly.*

Szépírás Heti 1 órán. Vajda Pál: Szépirási minták nyomán magyar kis és nagy betűk és szók leírásának gyakorlása.

Tanító: *Inczefi Samu.*

Műének. Heti 2 órán.

Egyházi ének. Heti 1 órán. Tanár: *Iszlai Márton.*

II. osztály.

Osztályfő: *Sárdi Samú.*

Vallástan. Heti 1 órán. T. k. Nagy Péter: Új-szövetségi történetek. Tanító: *Ékárt Andor.*

Magyarnyelv. Heti 4 órán. T. k. Szinyei József: Magyar nyelvtan II. Olvasókönyv II. Ragos és névutós határozók. Összetett mondatok, azok viszonyai. Többszörösen összetett mondatok. Olvasás, az olvasottak elbeszélése és elemezése összekötve az I. oszt.-ban tanult anyaggal. Költemények betanulása és szavalása. Kéthetenként irásbeli dolgozat. Tanár: *Sárdi Samú.*

Latinnyelv. Heti 6 órán. T. k. Schultz-Dávid: Latin nyelvtan és gyakorlókönyv. A négy ígeragozás, álszenvedő igék ragozása. Körűlirt ígeragozás. Rendhagyó perfectumok és supinumok. Álszenvedő igék perfectumai és supinumai. Rendhagyó, hiányos, személytelen igék. Határozók. Előljárók. Kötőszók. Szóképzéstan. A gyakorlati könvből: a tananyagnak megfelelő olvasmányok fordítása. Hetenként egy irásbeli dolgozat a tanult olvasmányok alapján. Tanár: *Sárdi Samú.*

Földrajz. Heti 5 órán T. k. Visontai János és Borbás Vincze: Egyetemes földírat. II. rész. Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália hegy- és vízrajza, éghajlati viszonya, állat és növényvilága, politikai felosztása. Tanár: *Dr. Nyiredi Géza.*

Számtan. Heti 4 órán. T. k. mint az I. osztályban. Az első osztály tárgyának rövid ismétlése. Rövidített számtani műveletek, viszonyok; egyszerű hármas szabály, perczent nyereség- és

veszteségszámítás, brutto-, netto-, tara-súlyok kiszámítása az ezekre vonatkozó feladatokból. A hazai és külföldi országok pénzei, hossz- és súlymértékei. Kéthetenként egy iskolai irásbeli dolgozat.

Tanár: *Domonkos Károly.*

Rajzoló mértan. Heti 2 órán. T. k. Mendlik-Schmidt: Rajzoló geometria. A mértani testek: Koczka, hasáb, gula, henger, kúp és gömb főtulajdonságai és hálózata. Sík és egyenes. Összeillő és hasonló idomok. Szabályos testek. Szimmetrikus testek. Fölületszámolás. Köbtartalomszámítás. Testminták készítése. Mértani rajzok készítése eszközökkel. Tanár: *Domonkos Károly.*

Szépírás. Heti 1 órán. Magyar és német kis és nagy betük és szók gyakorlása Vajda Pál szépirási mintái alapján.

Tanító: *Inczefi Samú.*

Műének. Heti 2 órán.

Egyházi ének. Heti 1 órán. Tanár: *Iszlai Márton.*

III. osztály.

Osztályfő: *Dr. Nyiredi Géza.*

Vallástan. Heti 1 órán T. k. Ferencz József: Unitárius Káté. A vallásról, Istenről. Jézus Krisztusról. Tanító: *Ékárt Andor.*

Magyar nyelv. Heti 3 órán. T. k. Szinnyei József: Rendszeres magyar nyelvtan és Olvasókönyv III. r. Az egész hangtan, szótan és mondattan. Olvasás, az olvasott részek elbeszélése és elemezése. Költemények betanulása, azok szavalása és magyarázása. Kéthetenként irásbeli dolgozat. Tanár: *Kanyaró Ferencz.*

Latin nyelv. Heti 6 órán. T. k. Schultz Dávid: Latin nyelvtan és Gyakorlókönyv és Dávid Latin olvasókönyv Livius, Ovidius, Phaedrus műveiből. A mondatrészek egyezése, esettan, acc. cum infinitivo, abl. absolutus. Fordíttattak a Gyakorlókönyv IV. részéből: az 1. 2. 3. 5. 8. 9. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 21. 22. 23. 24. 25, 26. 27. 31. olvasmányok. Az olvasókönyvből a hangméréstan és verstan alapvonalainak ismerete alapján hexameter, pentameter, distichon és senarius sorok (k. b. 100 sor), a mesék közül az 1. 2. 3. 4. 6. 7. 10. 11. 12. 15. 17-dik. Az 1. 2. 3. 4. 7. 15-dik könyv nélkül is. A római köztársaság történetéből 1. 2. 3. 7. 8. fejezetek. Régiségtanból: a római alkotmány

története, a senatus, a római nép, népgyűlések, római alattvalók, rabszolgák; hadügy; lakás, ruházat. Hetenként egy írásbeli dolgozat. Tanár: *Dr. Gál Kelemen.*

Német nyelv. Heti 4 órán. T. k. Hoffmann Mór: Német nyelvtan és Olvasókönyv. I. rész. A német betűk, felosztásuk. Helyesírási gyakorlatok. Beszédrészek. Névragozás. Igeragozás. Melléknevek fokozása. Erős igék thémái. Olvasmányok: Herakles történeteiből 13 fejezet. Das Kind der Sorge és Der Mutter Grab című költemények könyvnélkül. Kéthetenként iskolai írásbeli dolgozat. Tanár: *Sárdi Samu.*

Történelem kapcsolatosan Földrajzzal. Heti 4 órán. T. k. Gál Mózes és Helmár Ágost: Magyarország története és az osztrák-magyar monarchia politikai földrajza főbb vonásokban. Tanár: *Dr. Nyiredi Géza.*

Természettani Földrajz. Heti 2 órán. T. k. Dr. Schmidt Ágoston: Természettani földrajz. A physika főbb törvényei. A föld mint világtest. A föld szárazúlata. A földgömb vizei és légköre. Tanár: *Benczédi Gergely.*

Mennyiségtan. Heti 3 órán. T. k. Mauritz Rezső: Közönséges Számtan. A II. osztály tananyagának ismétlése után a kamat-, tőke-, időszámítás. Discont-, sconto-, rabattszámítás. Középszámítás. Arányos osztás. Elegyítési számítások. Hazai és külföldi pénznemek ismertetése. Az új valuta ismertetése. Váltók leszámítolása. Értékpapirokról. Kamatos kamatszámitás. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanár: *Domonkos Károly.*

Rajzoló mértan. Heti 2 órán. T. k. Mendlik-Schmidt: Rajzoló geometria. Kisebbített és nagyobbított mérték. Távolok mérése. Szögnek felvétele mérő asztallal. A három- és négyszög kisebbített képe. A sokszögek hasonlósága. Másolás. Helyszínrajzolás. Az elméleti résznek megfelelő mértani rajzok készítése. Tanár: *Domonkos Károly.*

Műének. Heti 2 órán.

Egyházi ének. Heti 1 órán. Tanár: *Iszlai Márton.*

IV. osztály.

Osztályfő: *Domonkos Károly.*

Vallástan. Heti 1 órán. T. k. Ferencz József: Unitárius Káté. A vallásról, Istenről, Jézus Krisztusról, Szentlélekről, a ker. anyaszentegyházról, az örökéletről, a keresztségről és az urvacsoráról.

Tanító: *Ékárt Andor.*

Magyarnyelv. Heti 4 órán. Négyessy László Stilisztikájának alapján az egyszerű és népirály kellékei s a hangsúlyos és mértékes verselés. Két hetenként egy írásbeli dolgozat.

Tanár: *Kanyaró Ferencz.*

Latinnyelv. Heti 6 órán. T. k. Schultz-Dávid nyelvtana, gyakorlókönyve és Dávid István olvasókönyve. A mondattanból az esetek használatának ismétlése mellett az ígeidők és módok a fő- és mellékmondatokban, consecutio temporum, infin. és partic. szerkezet, oratio obliqua; gerundium és supinum; a római naptár; rövid vers- és hangmértan bevezetésül a költői művek olvasásához. A gyakorlókönyvből a mondattani szabályok begyakorlására 20 drb. fordítása. Olvasmányok: Romának a galloktól történt elfoglalása és az első samnit háború a római államélet vázlatos ismertetésével, továbbá Remus halála, Tarquinius elfoglalja Gabii városát, a Fabiusok nemzetsége és a költőnek Rómából való szomoru távozása czimű költői művek összekötve tárgyi, nyelvi, mondattani és versmértani magyarázatokkal, ezekből egyes részletek könyvnélkül betanulása; az irók rövid életrajza, szók gyüjtése és betanulása. Hetenként egy iskolai irásbeli dolgozat a tanultak alapján.

Tanár: *Ulár Pál.*

Németnyelv. Heti 3 órán. T. k. Hoffmann M. Németnyelvtan és Olvasókönyv. II. rész. Szóképzéstan. Mondattan. Olvasmányok: Der Argonautenzug 5 első fejezete. Tobias Witt. Das Erdbeben von Caracas. Schiller an seine Schwester. Der Sänger és Das Riesenspielzeug czimű költemények könyvnélkül. Kéthetenként iskolai irásbeli dolgozat. Tanár: *Sárdi Samu.*

Történelem. Heti 3 órán. Ribáry Ferencz tankönyve szerint az ókorból: a keleti népek, görögök és rómaiak történelme a római császárság megalapításáig. Tanár: *Kovács János.*

Természetrajz. Heti 3 órán. T. k. Dr. Koch Antal: Ásvány-, Kőzet- és Földtan. Chemiai előismeretek. Az ásványok alaki és természettani tulajdonságai. Egyes ásványok ismertetése. Kőzet- és földtan. Tanár: *Benczédi Gergely.*

Mennyiségtan. Heti 3 órán. T. k. Grünwald: Algebra. Összeadás, kivonás, szorzás, osztás és hatványozás betűmennyiségekkel. Arányok és aránypárok. Láncztörtek. Elsőfoku egyenletek egy ismeretlennel. Kéthetenként egy-egy dolgozat. Tanár: *Domonkos Károly.*

Rajzoló mértan. Heti 2 órán. T. k. dr. Mendlik-Schmidt: Rajzoló geometria. Az ellypsis, hyperbola ismertetése és szerkesztése. A sík és helyzete. A pont vetülete. Két képsikon vonalak, idomok és mértani testek ábrázolása. Épületek tervrajza. Tanár: *Domonkos Károly.*

Műének. Heti 2 órán.

Egyházi ének. Heti 1 órán. Tanár: *Isztai Márton.*

V. osztály.

Osztályfő: *Ulár Pál.*

Vallástan. Heti 1 órán. Az erkölcstan elméleti és gyakorlati része. Irásbeli dolgozat: A körülmények befolyása az akaratra. Testünk gondozása. Lelkünk művelése. A szülők iránti kötelesség. A tanulók magaviselete az iskolában. Tanár: *Boros György.*

Magyarnyelv. Heti 3 órán. T. k. Névy László: Költészettan. Magyar költők és költemények ismertetése. Irásbeli dolgozatok részben egyes remek költemények leírása és az adott szabályok szerinti elemzésre, részben eredeti kisebb művek (dalok) írására szorítkozva. Tanár: *Nagy Lajos.*

Latinnyelv. Heti 6 órán. T. k. Stephanus Dávid: T. Livii ab urbe condita. Vol. I. Dávid István és Pozder Károly: Anthologia Latina, Cserny és Dávid: Latin stilusgyakorlatok. A szók előzetes betanulása mellett Livius XXI. könyvéből 25 fejezet szemelvényesen; az Anthologiából Catullustól a költő hajója, Isten hozott, az elpártolt baráthoz; Vergiliustól Meliboeus. Tityrus, a mezei élet áldása, és Horatiustól nehány oda megfelelő met-

rumok ismertetésével; ezekkel kapcsolatosan az írók élete és művei, mondattani ismeretek bővítése, nyelvi és tárgyi magyarázatok, egyes részletek könyv nélkül betanulása, régiségtani ismertetések; stilusgyakorlatok. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanár: *Ulár Pál.*

Németnyelv. Heti 3 órán. T. k. Herder: Der Cid. Magy. Dr. Hoffmann és Harrach: Német olvasókönyv III. k. Das Cid-ből 1—37 románczok; ezek közül egy nehány könyv nélkül is. Prózai olvasmányok: Alles zum Guten. Der kluge Sultan. Das wohlfeile Mittagessen. Der Rabe Noahs. Die Taube Noahs. Vogel Phönix. Eine Rose von Homers Grabe. Der Nothpfennig. Der Cid. Karl der Grosse. Az olvasmányok alapján a nyelvtani ismeretek kiegészítése, különösen a fő- és mellékmondatok szórendje, elválasztható és elválaszthatatlan igekötők. Havonként egy írásbeli dolgozat az olvasmányok alapján. Tanár: *Dr. Gál Kelemen.*

Történelem. Heti 3 órán. T. k. Dr. Ribáry F.: Egyetemes történelem. Az ó kórból a római császárság. Középkor.

Tanár: *Kovács János.*

Természetrajz. Heti 2 órán. T. k. Simonkai L.: Növénytan. Egyes növények leirása. A sejt tudomány. A növénytan története. Az egyes növény családok részletes tárgyalása.

Tanár: *Dr. Nyiredi Géza.*

Mennyiségtan. Heti 4 órán. T. k. Grünwald: Algebra és dr. Mocnik-Wagner: Geometria. Két tagúak hatványozása. Gyökmennyiségek tana. Elsőfokú egyenletek egy, két és három ismeretlennel. Tiszta és vegyes másodfokú egyenletek. A planimetria főtételei, a körtan részletes tárgyalása. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanár: *Domonkos Károly.*

Görögöt pótló tárgyak. Heti 2 órán. a) Schill Salamon Görög régiségtana és Csiky Gergely görög Mythologiája nyomán a görög hősmondák bővebb előadása. Magyar írók kisebb elme-műveinek ismertetése és a magyar írók életrajzai. Tanár: *Kovács János.*

b) **Mértani rajz.** Heti 2 órán. Különböző stylű díszitmények. Stílizált levelek és virágok rajzolása és színezése.

Tanár: *Jancsó Lajos.*

Műének. Heti 2 órán.

Egyházi ének. Heti 1 órán. Tanár: *Isslai Márton.*

VI. osztály.

Osztályfő: *Dr. Gál Kelemen.*

Vallástan. Heti 2 órán. T. k. Ferencz József: Hittan. A vallásról általában. A kijelentésről. A hit tárgyairól és hitelvekről
Tanár: *Péterfi Dénes.*

Magyarnyelv. Heti 3 órán. T. k. Névy L: Írásművek elmélete I. rész. Rhetorika: prózai műfajok. Elbeszélés, szónoklat és értekezés. Olvasmányok a rhetorikához. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanár: *Nagy Lajos.*

Latinnyelv. Heti 6 órán. T. k. Sallustius: De bell. Jug. Ed. Petz. Vergilius Aeneise. Ed. Némethy G. Cicero: Orationes sel. ed. David. Cserny-Dávid: Latin stilusgyakorlatok. II. r. Olvasmányok:

a) prózai: Sallustius de bell. Jug. 1—59. fej. Könyv nélkül. 5 fej. A róm. tört. írás fejlődése röviden. Sallustius élete, munkái és jellemzése. Cicero de imp. Cn. Pomp. egészen. A szónoki beszéd részei. Régiségtani, történelmi és tárgyi magyarázat.

b) költői: Vergilius Aeneis II. ének egészen. Könyv nélkül 100 sor. Az eposról röviden. Vergilius élete. A hexameter szerkezete. Ttilusgyakorlatokból az olvasmányoknak megfelelő részek fordítása a mondattani szabályok ismétlése mellett. Isk. írásbeli dolgozatok összefüggő részek alapján. Tanár: *Perédi József.*

Görögnyelv. Heti 5 órán. T. k. Maywald: Görögnyelvtan és Horváth-Schenkl: Chrestomathia Xenophon műveiből. Az egész alaktan és mondattan ismétlése és gyakorlása. Xenophon élete és művei. Az Anabasis fordítása szemelvényesen, ifj. Kürosz egész hadjáratának megismerése czéljából. Szokratesz nevezetességeiből Héraklész a választúton. Egyes részek könyv nélküli betanulása. Irásbeli dolgozatok havonként kétszer.
Tanár: *Gálfi Lőrincz.*

Németnyelv. Heti 3 órán. T. k. Heinrich: Német balladák és románczok I. II. k. és Harrach: Német olvasókönyv IV. k. Tárgyaltattak: Lenore. Der wilde Jäger. Der König in Thule. Der Fischer. Mignon. Mignons Lied. Der Sänger. An die Cicade. Der Schatzgräber. Der Zauberlehring. Legende vom Hufeisen. Hoch-

zeitlied. Der getreue Eckart. Die wandelnde Glocke. Der Todtentanz. Ballade. Der Taucher. Der Handschuh. Der Ring des Polykrates. Ritter Toggenburg. Die Kraniche des Ibykus. Könyv nélkül: Lenore. Der König in Thule. Der Fischer. Mignon. Mignon's Lied. Der Sänger. An die Cicade. Der Schatzgräber. Der getreue Eckart. Die wandelnde Glocke. Der ring des Polykrates. -- A ballada és románcz emélete. Bürger, Goethe és Schiller ez irányú működése. — Prózai olvasmányok: Lessing. Aus Schillers Jugend. I. Knabenjahre. II. Zu Ludwigsburg. III. in der Karlsschule. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanár: *Dr. Gál Kelemen.*

Történelem. Heti 3 órán. T. k. Dr. Ribáry Ferencz. Világtörténelem. Új-kor. Tekintettel a mívelődési viszonyokra. Megfelelő térképpel. Tanár: *Kovács János.*

Természetrajz. Heti 3 órán. T. k. Kriesch János: Allattan. Az állati test alkotásáról és működéséről. Az állati szervekről és működéseikről. Az állatok rendszertana.

Tanár: *Dr. Nyiredi Géza.*

Mennyiségtan. Heti 3 órán. T. k. Mocnik-Schmidt: Algebra és dr. Mocnik-Vagner: Geometria. A logarithmusokról. Műveletek logarithmusokkal. Számtani és mértani sorok (haladványok) és ezek alkalmazása. Első fokú egyenletek tanának ismétlése. Trigonometria. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanár: *Boros Sándor.*

Görög pótló tárgyak, Heti 2 órán. a) Szemelvények a régibb elmélkedő szónoki és történeti irodalomból. Az Ilias és Odysseia olvasása és ismertetése. Görög hitéleti és magán régiségek. A görög művészet. Tanár: *Kovács János.*

Mértani rajz. Heti 2 órán. Építészeti részek, oszlopfők, talapzatok, párkányok szerkesztése és rajzolása domború mintákról; ezen részek távlati képeinek szerkesztése árnyékolással is.

Tanár: *Jancsó Lajos.*

Műének. Heti 2 órán. Tanár: *Iszlai Márton.*

VII osztály.

Osztályfő: *Perédi József.*

Vallástan. Heti 2 órán. T. k. Pálffy József: A keresztény egyháztörténelme. Az egyház megalapításáról. Az egyház üldöz-

tetése és diadalra jutása. Az egyház megrontása. A hit ujítás története külföldön és hazánkban. — Tanár: *Péterfi Dénes.*

Magyarnyelv. Heti 3 órán. Riedl Frigyes Poetikája és poetikai olvasókönyve alapján részletes verstan, az epikai, lyrai és drámai műfajok elmélete és történeti fejlődése. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanár: *Kanyaró Ferencz.*

Latinnyelv. Heti 6 órán. T. k. Cicero: Orationes selectae. Ed. Dávid. Virgilius Aeneis. Ed. Némethy G. Plautus Trinummusa. Magy. Gerevich. Cserny-Dávid: Latin stilusgyakorlatok. III. r. Olvasmányok: a) prózai: Ciceronak Catilina ellen tartott I. és IV. és Antonius ellen mondott I. beszéde a szükséges történelmi, tárgyi s mondattani magyarázatokkal. Cicero élete és művei. b) költői: Vergilius Aeneis V. és VI. ének egészen régiségtani magyarázatokkal. Az epos lényege; az epicus költészet fejlődése a rómaiaknál; az aeneis mondája és tartalma. Stilusgyakorlatokból a mondattani szabályok ismétlésével az olvasottaknak megfelelő részek. Isk. írásbeli dolgozatok összefüggőleg az olvasottakkal. Tanár: *Perédi József.*

Görögnyelv. Heti 5 órán. Homer Ilias I. és VI. énekéből 350 verssor, Odysseia II. III. énekéből 400 verssor. Havonként két írásbeli dolgozat: fordítás görögből magyarra és magyarból görögre Xenophontól és Homértól. Tanár: *Nagy Lajos.*

Németnyelv. Heti 3 órán. T. k. Harrach: Német olvasókönyv IV. k. és Goethe: Hermann und Dorothea. Magy. Weber Rudolf. Goethe épószának fordítása nyelvtani és tárgyi magyarázatokkal, az I. ének könyv nélkül. Prózai olvasmányok: Der indogermanische Sprachstamm. Die germanischen Sprachen Wulfila und die gothische Bibelübersetzung. Über den Vortrag und das Momentane in der Beredsamkeit. Über die bildliche Darstellung. Die Chronik und das Memoire. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanár: *Dr. Gál Kelemen.*

Politikai földrajz. Heti 1 órán. T. k. Scholtz Albert: Politikai földrajz. Megfelelő térképpel. Tanár: *Kovács János.*

Mennyiségtan. Heti 3 órán. T. k. mint a VI. oszt.-ban. A quadratikus egyenletek általános elmélete. A másodfokú függvény maximuma és minimuma. Geometriából: algebrai kifejezések

geometríai szerkesztése, a stereometria. Havonként írásbeli dolgozat. Tanár: *Boros Sándor.*

Természettan. Heti 4 órán. T. k. Dr. Abt Antal: Természettan. A testek közös tulajdonságai. Mozgás és erőtan. A szilárd, cseppfolyós és légnemű testek mechanikája. Hangtan. Tanár: *Benczédi Gergely.*

Egészségtan. Heti 2 órán. T. k. Dr. Fodor József: Közegészségtan. Táplálkozás, lakás, foglalkozás, a test ápolása, fertőző betegségek, véletlen veszedelem. Tanár: *Dr. Veress Lajos.*

Műének. Heti 2 órán. Tanár: *Iszlai Márton.*

VIII. osztály.

Osztályfő: *Kanyaró Ferncz.*

Vallástan. Heti 1 órán. T. k. Ferencz József: Unitárius egyház története, hitelvei és egyház alkotmánya. Bevezetés az unitárius egyház történelmébe. Az egyház megalapítása. Az unitárius tan gyors elterjedése és a rákövetkezett visszahatás. Az egyház szomorú korszaka. Az egyház újabb kora. A magyar, angol és amerikai unitáriusok érintkezései. Tanár: *Péterfi Dénes.*

Magyarnyelv. Heti 3 órán. T. k. Horváth Cyrill: A magy. nemzeti irod. története. A magyar nemzeti irodalom rendszeres ismertetése. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanár: *Kanyaró Ferencz.*

Latinnyelv. Heti 5 órán. T. k. Szemelvények Tacitus műveiből. Magy. Dr. Gyomlay. Cicero: Laelius de amicitia. Magy. Heinrich. Horatius Opera omnia. Ed Posder. Cserny-Dávid: Latin stilus gyakorlatok III. r. Olvasmányok: a) prózai: Tac. Ann. I. 1—15. 24—28. 35—43. 72 74. Ann. II. 69—79. 82—83. A próza irodalom tört. Tacitus élete, művei, jellemzése. Történelmi, tárgyi, nyelvtani magyarázatokkal. Cicero Laelius de amicitiaból nehány fejezet a tárgy ismertetésével és a philos. irod. történetével. b) költői: Horatii Sat. lib. I. 1. 4. 6. II. 2. Epist. ad. Pisones, Odar. lib. I. 1. 3. 4. 8. 9. 10. 11. 14. 18. 19. 22. 31. 37. II. 3. 10. 14. 17. III. 3. 9. 30. Horatius élete és irod. működése. A satira és epistola költészet a rómaiaknál. Tárgyi magyarázat. Verstan rö-

viden. Latin stilusgyakorlatokból az olvasmánynyal kapcsolatosan nehány fejezet. Írásb. dolgozatok. Tanár: *Perédi József.*

Görögnyelv. Hetenként 4 órán. Platontól Kriton egészen és Apologiából a 12 első fejezet. Havonként egyszer írásbeli dolgozat: fordítás görögből magyarra, és pedig felváltva Homértól, Xenophontól, Platontól. Tanár: *Nagy Lajos.*

Németnyelv. Heti 2 órán. Goethe Egmontja (kiadta dr. Bauer S.) tárgyi és nyelvtani magyarázatokkal. Irodalomtörténetből a pogány, ófel-német, középfel-német korszak legnevezetesebb emlékei és költői; az újfel-német korszakból a lipcseiek és svájcziak irodalmi harczai, Klopstock, Wieland, Lessing, Herder, Goethe és Schiller élete és működése. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanár: *Dr. Gál Kelemen.*

Történelem. Heti 3 órán. T. k. Dr. Ribáry Ferencz: Magyarország oknyomozó történelme. Figyelem volt fordítva a világtörténelmi eseményekre, úgyszintén a magyar alkotmány fejlődésére s a nemzeti művelődésre. Tanár: *Kovács János.*

Természettan. Heti 4 órán. T. k. Dr. Abt Antal: Természettan. Fénytan. Hőtan. A testek vegytani tulajdonságai. Elektromosság és mágnesség. A mathematikai földrajz elemei. Tanár: *Benczédi Gergely.*

Mennyiségtan. Heti 3 órán. T. k. mint a VII. oszt.-ban. Kamatos-kamat, járadék, évpénz számítás. A végtelen geometriai sor convergenciája és diverg. A végt. sor alkalmazása a végtelen tizedes törteknél. Permutatió, combinatió. Az algebra és geometria főbb tételeinek átismétlése. Havonként írásbeli dolgozat. Tanár: *Boros Sándor.*

Görögöt pótló tárgyak. Heti 2—2 órán. a) T. k. Schill Salamon: Görögirodalom történet. II. r. Jancsó Benedek: Magyar irodalmi olvasmányok IV. kt.

Magyar írók bővebb tanulmányozása, kapcsolatban a görög klasszikusok fordításban való ismertetésével A görög prózairodalom fejlődésének ismertetése. Szemelvények Platon és Aristoteles műveiből bővebb olvasmányok Széchenyi, Wesselényi, Kölcsey, Eötvös és Kemény politikai és elméleti irataiból. Három havonként egy írásbeli dolgozat. Tanár: *Kanyaró Ferencz.*

b) **Mértani rajz**. T. k. dr. Fodor László: Ábrázoló geometria.

A szögletes és gömbölyű testek ábrázolása; ezek egyenes és ferde síkkal való metszése. A mértani testek saját és vetett árnyékának meghatározása; valamint ezen testek hálóinak szerkesztése. Antik fejek rajzolása sík minták után. Tanár: *Jancsó Lajos*

Bölcseleti előtan. Heti 3 órán. T. k. Sárffy Aladár: Lélektan és Logika. A philosophia elemei. Tanár: *Kanyaró Ferencz.*

Műének. Heti 2 órán. Tanár: *Iszlai Márton*

XII.

Magyar nyelvtani dolgozatok.

V. osztály.

1. Szabadság, egyenlőség, testvériség (Értekezés). 2. Őszivásár Kolozsvárt. (Leirás.) 3. A barátság. 4. Diogenes nappal lámpával keresi az embert. (chria). 5. Az egészség megóvásáról. 6. A „Kismező.“ 7. A milleniumról.

VI. osztály.

1. A királyi látogatás jelentősége. 2. Minden órádnak leszakaszd virágát stb. 3. A becsületről. 4. Az ifjuság aranyalma, méltó megőrizni. 5. Üdvözlő bucsubeszéd. 6. A munkás méltó az ő jutalmára. Luk. 10. 7. (egyh. beszéd). 7. Mire jó a tavasz? 8. Miért ünnepel a magyar 1000 év után?

VII. osztály.

1. Több világosságot. (Goethe.) 2. A fóti dal. 3. Petőfi élete. 4. Toldi és Toldi estéje. 5. Egy prózai mese, tetszés szerinti feldolgozásban versbe foglalva. 6. A Zrinyiász szerkezete és főbb hősei. 7. Az én kedves költőm. (Szabadon választott dolgozat). 8. A fenséges és kellemes. (Példákban kimutatva). 9. Egy zárthelyi irásbeli dolgozat a tananyag köréből.

VIII. osztály.

1. Ismerd meg tenmagadat. (Sokrátes.) 2. Madách Embertragoediája. 3. Bölöni Farkas Sándor. (Emlékbeszéd). 4. A „Vir

Regius“ szerzője és első előadása. 5. Eötvös mint regényíró. 6. Petőfi és Arany. 7. A népies szellem fejlődése és diadalra jutása a magyar költészetben. 8. Hazánk földrajzi helyzete. 9. Millennium. (Alkalmi oratio).

Irod. feladatok görög pótlóból.

VIII. osztály.

1. Kemény Zsigmond. 2. Mit köszön a magyar nemzet gr. Széchenyi Istvánnak politikai és társadalmi tekintetben. 3. A történetírás fejlődése a görögöknél.

Végzett tananyag a gyorsirásból.

I. évfolyam, Forrai Soma tankönyve alapján a levelezési gyorsirás. I. rész. (Gabelsberger rendszer).

II. évfolyam. Forrai Soma tankönyve alapján a vitairás. II. rész. (Gabelsberger rendszer). Tanár: *Sárdi Samu.*

XIII.

Végzett tananyag a testgyakorlatból.

(Heti 2—2 órán.)

1. Szabad gyakorlatok.

I., II. osztály: állások, tag szabadgyakorlatok, járó szabadgyakorlatok, birkozó gyakorlatok és társas szabadgyakorlatok. Játékok.

III., IV. és V. osztály: állások nehezebbjei, két-három összetételű tagszabadgyakorlat, ütenyszerinti járás, birkózások és játékok.

VI., VII. VIII osztály: nehezítve sulyzókkal, vasrúdakkkal, összetettebb gyakorlatok és társas játékok. — Mindenütt a jellemzőt, a férfiast, a szépet kiválasztva s ezekre fektetve a fősulyt.

2. Rendgyakorlatok.

I. II. osztály: katonai rendgyakorlatok szigorúan a „Gyakorlati szabályzat a m. kir. honvéd gyalogság számára I. rész.“

2. 3. 4. és 6. §. Tornászati rendgyakorlatokból a sor felállítása, bontása, sorok alkotása, menetek geometriai vonalak szerint.

III. IV. V. osztály: az előző osztály katonai gyak. és a II. részből a 19 §. kör és körök képzése, melléksorok alkotása.

VI. VII. VIII. osztály: Az előző osztályok gyak. és a II. fejezetéből a 14. 16. 18. 19. 20 és 21. §. Tornászati gyakorlatból: Műrendgyakorlatok.

3. Szergyakorlatok.

I. II. osztály: osztálytornázás a nyújtón, gyűrü-hintán, létrákon, ugrásoknál és mászásnál.

III. IV. V. osztály: osztály és csoport tornázás előtornászok vezetése alatt.

VI. VII. VIII. osztály: csoport és szabad tornázás különböző szereken, erőbeosztási csoportokkal és előtornászokkal.

Tanár: *Gspann Károly.*

Rendkivüli tantárgyakat önkéntesen tanult:

a) Angol nyelvet	14	növendék.
b) Franczia nyelvet . . .	15	„
c) Zenét	30	„
d) Orgonázást	6	„
e) Gyorsirást	38	„

A görög nyelv helyett az azt pótló tantárgyakat tanulta az V. oszt.-ban 13; a VI-ban 11; VII-ben 1; VIII-ban 8; összesen 33 tanuló.

XIV.

A tanterv táblázatos átnézete.

Tantárgyak	Osztályonként heti óraszám									
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Együtt	
Vallástan	1	1	1	1	1	2	2	1	10	
Magyar nyelv	5	4	3	4	3	3	3	3	28	
Latin nyelv	6	6	6	6	6	6	6	5	47	
Görög nyelv	—	—	—	—	5*	5*	5*	4	19	*facul-
Német nyelv	—	—	4	3	3	3	3	2	18	tativ
Történelem	—	—	4	3	3	2*	3	3	18	*politi-
Földraj	4	4	—	—	—	—	—	—	8	kai földr
Természetrajz	—	—	—	2	2	3	—	—	7	
Természettan	—	—	—	—	—	—	4	4	8	
Mennyiségtan	3	4	3	3	4	3	3	3	26	
Bölcsel. előtan			—	—	—	—	—	3	3	
Egészségtan	—	—		—	—	—	2	—	2	
Rajzoló mértan	3	3	2	2	—	—	—	—	10	
Szabadkézi rajz	ez	év	be	n n	em	ta	nit	ta	tott	
Szépírás	1	1	—	—	—	—	—	—	2	
Tornászat	2	2	2	2	2	2	2	2	16	
Egyházi ének	1	1	1	1	1	—	—	—	5	
Műének	2	2	2	2	2	2	2	2	16	
Összesen	28	28	28	29	32	32	34	32	243	

XV.

Tanszerek és gyűjtemények.

A főisholai könyvtárt a lefolyt tanévben 470 olvasó használta, kik kivettek 530 művet 710 kötet és 55 füzetben. A forgalom tehát jóval nagyobb volt, mint a megelőző években.

A könyvtár gyarapítására a múlt isk. évben a főgymnasium pénztárából 206 frt 99 krt, a Bölöni Farkas Sándor-alapból 39 frt 42 krt, az Augustonich-alapból 4 frtot, mindössze 250 frt 41

krt fordítottunk. Ez összegnek két ötöde ment könyvkötésre és könyvtári felszerelésre. Vásároltunk összesen 27 művet 72 ktben.

Ajándékozás tekintetében is jóval hátra maradt az elmúlt isk. év a megelőzőktől. Míg regiségtárunk ez évben kivált a III. és IV. gymn. osztály tanulóinak szorgalmas gyűjtése folytán szépen gyarapodott; addig beszerzett könyveinkkel felét sem tudtuk elérni a múlt évi szaporulatnak. Az egyes könyvtártestek szerint a *Vegyes könyvtár* ajandékozás és vásárlás útján szaporodott 149 művel 144 kt. és 155 füzetben; a *Brassai könyvtár* Brassai Sámuel felügyelő gondnok úr ajándékából 40 művel 37 kt. és 14 füzetben; a *Farkas könyvtár* vásárlás útján 6 művel 13 ktben; az *Augustinovich könyvtár* szintén vétel útján 1 művel 1 ktben. Összes évi gyarapodás: 196 mű 195 kt. és 169 füzetben, a mi összesen 364 drb. s ezzel a könyvtár összes állománya 32,364 darabra emelkedett; melyben van 11,021 önálló szakmunka 26,990 drbban, 773 folyóirat 2378 drbban és 2826 vegyes mű 2996 drbban.

Az elért eredményről a következő kimútatások nyujtanak részletesb fölvilágositást:

1895|6 folyamán vásároltattak.

1. Zoványi. Theolog. ismeretek tára. I.—III.	6	frt. —	kr.
2. Jancsó S. Kálvin élete. N.-Enyed, 1894. 8. r. 2. Nagy K. Kálvin theologiája. N.-Enyed, 1895.	2	„ 42	„
3. Prot. irod. társaság kiadványai. 1893 5. . . .	15	„ —	„
4. Ürmösi L. 17 év Erdély tör.-ből. Kolozsvár, 1894.	4	„ —	„
5. Dávid F. Acta Synodi. 1558. (Hitelesített más.)	6	„ —	„
6. Dávid F. Aequipollentes. Albae Juliae. 1568. .	6	„ —	„
7. Jókai Mór összes művei. XXXI—L. kt. Bpest 1895/6. 8. r.	—	„ —	„
8. Egyetemes Philologiai Közlöny.	6	„ —	„
9. Langl J. Képek a történelemhez. Bpest. . .	4	„ —	„
10. Simonyi Zs. Magyar nyelvtan. Bpest, 1895. I. 8. r.	4	„ 50	„
11. Irodalom tört. Közlem. 1895. 8. r.	2	„ 25	„
12. Athaeneum. 1895.	4	„ 25	„
13. Budapesti Szemle. 1895.	12	„ —	„
14. M.-nyelvőr. 1895.	5	„ —	„

15. Századok. 1895.	5 frt.	—	kr.
16. Tört. Életrajzok. 1895.	5 „	—	„
17. Tört. Tár. 1895.	2 „	80	„
18. Tanár egyesületi Közlöny. 1895.	4 „	—	„
19. Nemzeti Iskola. 1895.	4 „	—	„
20. Egészség.	1 „	60	„
21. Orvos-term.-tud. Értesítő. 1895.	3 „	—	„
22. Erdélyi Múzeum, 1895.	3 „	—	„
23. Akadémia könyvkiadó vállalata. 1895.	11 „	60	„
24. Négyesy L. Mértékes m. verselés tört.	2 „	12	„
25. Bodnár Zs. Erkölcsi irány. Bpest, 1895.	2 „	50	„
26. Krones: Zur Gesihichte Ungars. Gratz.	1 „	10	„
27. Krones: Zur Geschichte d. Jesuitenordens.	— „	85	„
28. Toth Béla. Szájról-szájra. Bpest, 1895. 8. r.	2 „	80	„
29. Tanári névkönyv.	— „	80	„
30. Petthó-Illésy: Királyi Könyvek. Bpest, 1895.	2 „	35	„

Brassai-könyvtár gyarapodása.

Chaucer (Geoffrey of.) The complete works. Oxford, 1894. 8. r. 6 kt.

Claudii Aeliani Varia historia et fragmenta. Tom. I—II. Lipsiae, 1780. 8. r. 2 „

Alexandre (Arséne.) Histoire populaire de la peinture. École Française. Paris. Évn. N. 8. r. 1 „

Euripides. With an English commentary by. T. A. Paley. I—III. London, 1857 - 1860. 8. r. 3 „

Aeschyli tragoediae. E texta et cum notis Wellaueri. Vol. I—II. Cantabrigiae, 1832. 8. r. 2 „

Callimachi hymni, epigrammata, et fragmenta. Exrecensione Theodori J. G. F. Graevii. Ultrajecti, 1697. I—II. 8. r. 2 „

Milton (John.) Paradise Lost. Birmingham, 1759. 4. r. 1 „

Froude (James Anthony). Life and letters of Erasmus. London. 1895, 8. r. 1 „

Demosthenis Philippica prima, Olynthiacae tres et De pace. Lipsiae, 1829. 8. r. 1 „

Brassai (Sámuel.) Die Reform des Sprachunterrichts in Europa. Kolozsvár, London. Évn. 8. r. 1 „

Történelmi Lapok. Kolozsvár, 1895. 4. r. 1 „

Münchener Flieg. Blätter-Kalender für 1895. München 8. r. 1 kt.
Kőrösi László. Korrajzok. XV—XVIII. füz. Beőthy Zsolt, Bpest. 1895. 8. r. . . . . 1 „
Stein (M. A.) Catalogue of Sanskrit manuscripts at Kashmir. Bombey. 1894. 4. r. . . . . 1 „
Évkönyve, (Mária Valléria árvaház) 22-ik évf. Kolozsvár, 1895. 8. r. . . . . 1 „
Erdélyi Múzeumegylet alapszabályai. Kolozsvár, 1884. 8. r. 1 „
Mitrovics Gyula. Dolgozatok. 1 füz. Spatak, 1893. 8. r. 1 füz.
Gál Miklós. Egyházi beszéd. Torda. 1895. 8. r. . . . . 1 füz.
Boros György. A szószék jövője. Egyh. besz. Kol. 1895. 8. r. 1 füz.
Simon József Sándor. Természetphilosophia alapvonalai. Bpest. 1895. 8. r. . . . . 1 füz.
Adressbuch der Professoren, Docenten und Lectoren in Deutschland, Oesterreich etc. Leipzig 1889. 8. r. . . 1 füz.
Miskowszky Viktor. Kassa város műemlékei H és évn. 1 füz.
Székely Sándor. A székelyek Erdélyben. Höskölt. Torda. 1895. 8. r. . . . . 1 füz.
Egyetemes Philolog. Közlöny. 1895. 8 r. . . . . 1 kt.
Természettudományi Közlöny. 1895. 4. r. . . . . 1 „
Középisk. tanáregyesületi Közlöny. 1895. 8. r. . . . . 1 „
Egészség. 1895 4. r. . . . . 1 „
Ethnologishe Mittheilungen 1895. 4. r. . . . . 1 „
Popini Albert. Horatius. Bpest 1895. 8. r. . . . . 1 füz.
Brassai Sámuel. Crobuscanescens. Cziml. h. 8. r. . . . 1 tüz.
Steiner Ignácz. A magyarok istene. Léva. 1895. 8. . . 1 füz.
Kalender (Astronomischer) für. 1885. Wien 8. r. . . . 1 kt.
Naptár (Erdélyi képes). Kolozsvár. 1895. 8 r. . . . 1 füz.
Almanach (M. Tud. Akad.) Bpest. 1895. 8. r . . . . 1 kt.
Almanach (Nautical) for. 1895. London. 8. r. . . . . 1 „
Benke István. Istenországa. Sepsi-Szt.-György 1895. 8, r. 1 „
Cicero De republica. Edente Angelo Maio. Romae, 1823. 8. r. 1 „
Pongrácz Béla. Akkordok, Költemények. Bpest. 1895. 8. r. 1 „
Broughton (Rhoda) Scylla or Charybdis Leipz 1892. 8. r. 1 „
Panyot (J.) L'éducation de la volonté París. 1892. 8 r. 1 füz.
Pillon L. améc philosophique 5- me Amée. 1894 Paris. 1895 8 r. . . . . 1 füz.

Ajándékozott művek.

Máthé Béla, tanárjelőlt: Ciceronis epistolarum libri III. Debrecz. 1757 8. r. Erasmus Roterod. In psalmum 85. expositiv concionalis Basil. 1528 8. r. Erasmus Vidua christiana. Basil. 1529. 8. r. De natum et activitate Tab. Reg. Judiciariae. 1737.? Címlap hij. 8. r. Boehmius (Andr.) Metaphysica. Edit. II. Giemce, 1767. 8 r. Dogmatika. XVIII sz. Csonka. kézirat. 8 r. Isteni ditséretek. XVIII. sz. Csonka. *Pálfi József*, VII. o. t. Nagy Ferencz. Hunyadi L. történetei és elegyes versek. Komárom és Pozsony. 1793. 8. r. *Gálfi Zsigmond*, VIII. Ref. kántáló énekek. 1785—88. kézir. 8. r. *Albert Áron*. Albert Áron. Halotti énekek s búcsúztatók. Bölön, 1800—17.? Kézir. 8. r. *Gálfi Zs.* VIII. Halotti énekek. (Unit.) Csonka CVIII. sz Énekeskönyv. XIX. sz. Csonka. 8. r. (Cyrill betűkkel.) *Gálfalvi Samú*, VII. Chytraeus (Nathan.) Viaticum itineris extremi Herborn. 1608. 8. r. Káté. (Unit.) kézir. 1851. 8. r, Gálfalvi K. István Könyörgések. Kézir. 1785. 8 r. *Ferenczi Kálmán*, VIII. Horatii Flacci opera. Claudiop. 1780. 8. r. *Gál Miklós*, V. Praecepta morum. Torockó. XIX. sz. Kézir. 8. r. *Gr. Teleki Domokos:* Gr. Teleki-család oklevéltára. Bpest. 1895. I—II 8. r. *Balázs András*, IV. Sombori József, 12 egyházi beszédek, Csik-Somlyó 1810. 8 r. Salamon J. De statu eccl. ref Claud. 1840 8. r. *Farkas Endre*, VI. t. Mangelsdorffs (K. E.) Hausbedarf aus d. allg Geschichte. Halle u. Leipzig. I—V. 1795 7. 8 r. Remers (J. A.) Handbuch d. allg. Geschichte. Wien, 1785/6. I. u. III. Tht. 8 r. Jakab E Erdélyi tiszti-névtár. Kolozsvár, 1864. 8. r. *Farkas Endre*, GI. Athaeneum naptára. Bpest. 1873. N. 8. r. Erdélyi Képes Naptár Kolozsvár, 1866—1868/9. 1872. 8. r *Csipkés Árpád*, III. Mosche (Gábr.) Erklärung aller Sonn- und Fest- tags Episteln Frankf. u. Leipz. 1780. 8 r. Csonka. *Kökösi M.* Kalender (Neu u. alter Siebenbürg. Provinzial.) Hermanstadt. 1824 8. r. *Goldner Albert*, IV. Mezei Naptár. Pest, 1844—1845 4 r. *Csipkés Árpád*, III. Almási János prédikációi. Kövend, 1772. 4. r Kézir. *Ferenczi Kálmán*, VIII. Háborus énekek. Csik-Somlyó. 1849. 8. r. *Barabási István*, VI. Artis Oratoriae. XVII. sz. Kézir. Csonka *Gálfalvi Samu*, VII. (Csongvay K.) Szentkirályi Gy. gyászemléke. Kolozsvár. 1835. 8. r. *Séra Ödön*, I

Bosswet. Kath. tudomány. Ford. Döme Károly, Nagy-Szombat, 1793. 8 r. Gyarmathi Sámuel. Robinson. Kolozsv. 1794. 8. r. Csonka Kedveskedő. (Folyóirat) Pest, 1834. 8 r. *Goldner Albert* és *Váradi Józsefné*, IV. Kolozsvári naptár. 1844—1846. 8 r. *Fodor János*, III. Rudimenta Gramm. Lat. XVIII. sz. 8. r. Csonka. Catechesis. XIX. sz. Kézir. Csonka. Comenius Vestibulum. Chaudiopoli, 1699 8 r. Csonka *Zsakó József*, IV. Isteni dicséretek. (Unit.) XVIII sz. Csonka. *Székely Albert*, IV. Balogh János költeményei. Kolozsvár, 1869. 8. r Csonka. *Kis Andor*, IV Szélessy Pál. Prédikátziók. Pest és Pozsony. 1792. 8. r. Gyászlevelek 44 drb *Czupor M.* IV. Köszöntő versek Toroczkó 1834 8. r. Kézir. 2 drb. *Zsakó István*, IV. Bod Péter. Szent Judás Lebbeus magyarázatja Szeben. 1749. 8 r. *Czupor M.*, IV. Könyörgések. XIX. sz Toroczkó. 8 r Kézir. *Zsakó István*, IV. A szent históriának rövid summája Nagy-Enyed 1846. 8. r. Világi énekek Toroczkó, XIX. sz. 8. r. Kézir. *Czupor Miklós*, IV. Rövid summája az ekkl. historiának. Toroczkó. 1832 8. r Kézir. A matematika és politika geografia Sengéje. Toroczkó 1835. 8. r. Kézir. Czupor András szépírás és rajzfűzete. Toroczkó 1835 8. r. *Rosenfeld Aladár*, I. De ritibus eccl Tigurinae (1702) Cziml. hij. 8 r. P. Chompré. Selecta Latini sermonis exemplaria III. Budae et Tyrnaviae. 1792. 8. r *E. K. Tanács.* The report of Manchester College. Oxford 1896. 8. r. *Sera Ödön*, I Kisfaludy Károly színművei. Csonka 8. r Prédikácziók 1753? Csonka. 4. r kézirat. Novum et vetus Calendarium. Claud (1843) 8 r. *Ferenczi K.* VIII. Hegedüs Sam. Halotti beszéd. Kolozsvár 1871. 8 r. Lárma. Erdély. 1809. 8. r *Fodor János*, IV. Milotai Ferencz. Gazdasági katechesis Kol 1832 Első r 8 r. *Benczédi Gergely*, tanár. Pankl (Matthaeus) Physika Pars III. Budae 1798. 8. r Csudálatos kép. (Szent-Mihály árkangyal) 1813 2. r. *Szerző.* Herman Ottó A madárvonulás elemei Bpest. 1895 N. 4 r. *Endez Kálmán*, III Arczképek az 50-es évekből (Tóth Kálmán. stb.) *Czupor M.*, IV. Erkölcsi tűkör. 1834 Toroczkó 8 r kézirat. *Benczédi Gergely*, Póëmaton de secunda legione Valachica Sub carolo Barone Enzenbergio Magno-Varadini. 1830. 8. r kolozsvári Dimén Pál Catechesis Leirata Siménfalvi János 1727 8. r. Kézirat. (Kolozsvár) Szarvas Gábor. A m. nyelv szótára Bpest. 1880.

N. 8 r. Nyelvőrkalauz. (Kunos és Munkácsi)Bpest. 1883. 8. r. Nyelvőr-Emlék, Bpest. 1890. 8. r. *Sera Ödön*, I. A m. törvények rövid summája Pozsony. 1798 8. r. *Goldner Albert*, IV. Salzmam (Ehr. Gotth) Erziehung der Kinder. (Krebsbüchlein.) Frankfurt u. Leipzig. 1789. 8. r. *M Tudományos Akadémia* Franklin Vilmos. Mátyás kir. levelei. II. Bpest. 1895 8. r. *E. K. T.* Mikszáth Kálmán. Társalgási leczkék. Bpest. 1895. 8. r. 5 drb Varga Dénes. Tordai áll. polgári fiú és leány iskolának 16 évi története. Torda. 1895. 8 r. Értesitő a tordai unit. elemi fiú iskoláról stb I évf. (1894/5) Torda 8 r 16 drb. Értesítője (A szókely keresztúri unit. gymnasiumnak) 1894/5 Székely-Udvarhely 1895. 8. r 6 drb Milleniumi nyomtatványok (Meghívó program) 8 drb. *E K T* és az *isk. igazg.* Milleniumi nyomtatványok (Meghívó program. unitár) 7 drb. Unitár. főisk. vizsgálatok sorrendje. 18á5/6. 1 drb *E. K. T.* Apró nyomtatványok a keresztúri iskolától. 24 drb. Prot egyházkerületi gyűlések jegyzőkönyve. 1895 14 drb. Főrendiház irományai és miniszteri jelentések 1895. 55 drb. *Boros György*. „Kossuth Lajos haláláról szóló apró nyomtatv. hirlap stb) 66 drb Más hirlapok egyes számai. 33 drb. Boros György a szószék jövője. Kolozsvár. 1895. 8 r. 2 drb. *Gyulai László* Illés és Szekrényesi: Napoleon császár élete I V. füzet. 2 drb. Bpest. 1834. 8. r. Berzsenyi Dániel versei Kiadta Toldy F. Pest. 1860. I sz Csokonai V. Mihály nevezetesebb poëtai munkái, kiadta Márton József. Bécs. 1816 8 r. I—II. Székely Ádám. Költészeti koszorú. Magyar költők műveiből összeirta. Kolozsv. 1866—86 8. r. Székely Ádám Elegytár. Élcz és adoma gyűjtemény. Kszirat 1860—1880 Kol. 8 r Nagy István. Magyarország családai. XVI kt. 1 és 2 füzet. (*Sz.* betű.) Pest. 8. r. *Ker. Magvető* Sárospataki Lapok. 1895 Spatak. 4. r. Evang. Egyház és Iskola 1895. Pozsony. 4. r. Prot Közlöny. 1895. Kolozsvár. 4. r. Prot. Egyh és Isk. Lap 1895. Budapest. 4. r. Dunántuli Prot. Lap. 1895. Pápa. 4. r Keresztény Magvető. 1895 Kolozsvár. N. 8. r Gyászjelentések. 24. drb. *Zsakó István*, IV. Grammatica Latina XVIII, sz Csonka. (Molnár) 8 r *Fodor János*, IV. Székely Mózes Gondolkodástan. Kol. 1840 9. r *Zsakó József* IV. Commenius. Praecepta morum. Cibinii, 1747. 8. r. *Sera Ödön*, I. Jósika M. Az élet útjai. Pest. 1844 8 r. *Augstein*

Jánus, IV. Varga István Exegetika Theologia I. Debreczen 1807 8. r. *Váradi József*, IV. Racine (Ocures de) Tom I Amsterdam, 1722. 8, r. *Czupor Miklós*, IV. Czupor Andor. Stylionale. Toroczkó 1832. 4 r. kézirat. Czupor Andor Significationes Verborám. Toroczkó. 1834. 8, r. kézir. Nyári taníttatás. Kézir. (Toroczkó, 1830,?) 8. r. Csonka. Bosla Sára szépírási naplója. Toroczkó. 1831/34 4. r. *Zsakó József*, IV. Dékányi és egyházfiúi instructio. Kol. 2 r. Kézir. *M. Tud. Akad.* Magyar költők tára. V. kt. Bpest. 1896. 8. r. Thwig József. Török történetírók II. Bpest. 1806. 8, r. Akadémiai értesitő. Bpest. 1895. 8 r, Mathemat. Értesítő Bpest 1895. 8. r. Nyelvtudományi közlemények Bpest. 1895. 8. Archaeologiai közlemények. Bpest 1895 4. r. Almanach (M Tud. Akad.) Bpest. 1895. 8 r.

A régiségtár gyarapitása ajándék útján.

1 Váradi József IV. t. 1 drb. bronz érem és 1 cserép drb.
2. Zsakó István IV. 2 drb. bronz érem és 2 drb ezüstérem
3. Ausch Jenő IV. 1 drb. bronz érem.
4 Török Géza IV. 2 drb ezüst érem
5 Kökösi Mihály IV. 1 drb. bronz érem
6. Székely Albert IV, 1 drb. bronz érem
7. Székely Béla IV. 1 drb. bronz érem és 3 drb. Kossuth-bankó
8 Zsakó István IV. 1 drb. romai téglácska.
9. Kökösi Mihály IV. 1 drb romai téglácska.
10. Váradi József IV. 1 drb. hamis 20 kros
11. Kádár Gyula IV. 1 drb 3 kros 1800-ból.
12 Balázs András IV. 1 drb ezüst pénz 1767-ből.
13. Farkas Győző IV. 1 drb. Radetzki tbk. bronzemlék érme.
14. Molnár Ödön III. 1 drb. 3 kros 1851-ből.
15 Mocsán Aurél III 1 drb. román rézpénz. 1867-ből (2 báni)
16. Simonides Ödön III 5 drb bronz érem.
17. Andrási Árpád III. 4 drb. bronz érem.
18 Váradi József IV. 1 drb. 4 kros.
19. Czupor Miklós IV. 2 drb bronz érem
20. Zoltán Sándor III 1 drb román rézpénz. 1894-ből.

21. Fodor János IV. 1 drb. ezüst érem 1774-ből.
22. Czupor Miklós IV. 1 drb. 15 kros Kossuth-bsnkó.
23. Puskás Endre IV 1 drb. 5 frtos Kossuth-bankó.
24. Tóth József III. 1 drb. rézpénz 1812-ből.
25. Geleji József III 1 drb. bronzérem.
26. Géra Ödön I. 2 drb. ezüst, 4 drb. bronzérem.
27. Száva Dezső IV 1 drb. 3 kros 1849-ből.
28. Balázs András IV. 1 drb ezüst érem, 1 drb. bronz érem
29. Czupor Miklós IV 1 drb. bronz érem.
30. Török Géza IV. 1 drb. bronz érem.
31. Kovács István III. 3 drb. bronz érem
32. Kökösi Mihály IV. 1 drb 2 centesimos. Uruguay. 1869.
33. Goldner Albert IV. 1 drb. primitiv pecsétnyomó rézgyűrü
34. Boros Sándor igazgató tanár, 1 drb. bulgár ezüst pénz.
35. Rosenfeld Frigyes 1 drb nagy kerek római épitő tégla.
36. Clauser Adolf úr 1 drb. ezüst és 6 drb. bronzérem
37. Bors Albert I. t. 2 ezüst és 2 bronzérem, egy bronz boncsoktartó és két agyag csésze Utóbbit Szindnek Hegyeskő nevű határ részében találták

A tört.-philologiai szertárnak az alapja tulajdonképen ez évben vettetett meg nagyobb mérvű vásárlások által s a következő művekből áll:

Baumeister: Denkmäler des klass. Altertums zur Erläuterung des Lebens der Griechen u. Römer. I—III. Band. München u. Leipz. 1891. . . . . 50 frt 40 kr.

Lübker-Exler: Reallexikon des klass. Altertums. Leipz. 1891. . . . . 8 „ 40 „

H. Bender: Rom und röm. Leben in Altertum. 2. Aufl. Tübing. 1893. . . . . 7 „ 20 „

Menge: Bilder-atlas zur Einführung in die antike kunst 34. Tafeln. Leipz. 1881. . . . . } 3 „ — „
Menge: Einführung in die antike kunst Leipz. 1895. }

Menge: Kunsthist. Bilderbogen. I. Die kunst des Altertums 34. Tafeln. Leipz. 1892. . . . . 1 „ 50 „

Schreiber: Kulturhistorischer Bilder atlas. I. Altertum. 2. aufl. mit einen ausführl. Texbuch. Leipz. 1888. 9 „ — „

Luchs: Culturhist. Wandtafeln 1 - 10 lap. . . . . 7 „ 50 „

Rheinhard: Athenae in usum scholarum. . . . . 5 „ 40 „
Ipolyi Arn. A Magyar szent korona és a koronázási jelvények története és műleirása. Bpest, 1886. . 5 „ — „
A Magyar szent korona és koronázási jelvények, szines nyomatú képek. 4 drb. . . . . 6 „ — „
Szendrei János: A képző művészet remekei. 2 kiad. 18 „ — „
Lagl-féle képek a történelemhez 65 darab ehhez magyarázó szöveg . . . . . 4 „ — „
Magyarországi várromok. Divaldtól. 8 drb. . . . 16 „ — „
Munkácsy: Honfoglalás szines fénynyomata . . . . 18 „ — „
Képes tárgymutató és árjegyzék az áll. paedagogium gépöntő mühelyéből . . . . . 1 „ — „
Amsler et Ruthardt: Die Hauptwerke der Kunstgeschichte in original Photographien . . . . 3 „ — „
Catalogue of a series from Photographs the collections of the British Museum . . . . . 1 „ 80 „
Wegweiser durch das K. K. österreichische Museum für Kunst und Industrie. Bécs. 1891. . . . . — „ 25 „
Amerikai stereoskop . . . . . 3 „ — „
Képek ehhez 50 drb. . . . . 17 „ 50 „
Vásároltatott tehát összesen . . . . . 298 „ 95 „
értékben. Ezen kivül a főiskolai könytárból áttétetett:
Falke: Hellas und Rom.
Engelmann: Bilder atlasz zu Ovids Metamorphosen.
Rich Ant: Dictionaire des Antiquites Romaines.
Ziegler: das alte Rom.
Sickler: Erklärung der 30 Bilder zu Horazeus Werken. 4 füz.
Ezek szerint e szertárban van 24 mű 229 drbban.

Földrajzi szertár

szaporodott az 1895/6 tanévben.

(Vétel utján.)

1. Népjellegek 6 drb. tábla . . . . . 13 frt 50 kr.
2. Európa hegy- és vízrajzi térképe . . . . . 6 „ 25 „
3. Európa politikai térképe . . . . . 6 „ 25 „

4. Áfrika térképe	6	„ 50	kr.
5. Az osztrák-magyar birodalom térképe	5	„ 75	„
Összesen	38	„ 25	„

Természetrajzi szertár.

a) Növénytani csoport.

(Vétel utján.)

1. Virágmodelek (papirmaschéból).

a) Triticum vulgáre 1 drb.	6 frt	30	kr.
b) Pisum sativum 1 drb.	9	„ 10	„
c) Salvea officinális 1 dr.	11	„ 20	„
d) Viola tricolor 1 drb.	11	„ 20	„
e) Taraxacum officinale 1 drb.	11	„ 20	„
f) Iris germanica 1 drb.	6	„ 30	„

2. Művirágok.

a) Gosipium herbascum 1 drb.	3 frt	50	kr.
b) Digitális purpurea 1 drb.	2	„ 80	„
c) Coffea arabica 1 drb.	3	„ 50	„
d) Hyosciamus niger 1 drb.	3	„ 50	„
e) Linária vulgaris 1 drb.	3	„ 50	„
Összesen	72	„ 10	„

b) Ajándék utján.

A szaktanár és a gimnasium V. osztály tanulóitól több szárított növény és növényi magvak.

b) Állattani csoport.

a) vétel utján.

1. Emberi gyomor (papirmaschéból) 1 drb. .	9 frt	-	kr.
2. Emberi bőr átmetszet „ „ .	9	„ —	„
3. Egy kérődző gyomra „ „ .	9	„ —	„
4. Sciunis vulgáris féle csontváz fele természetes külsővel	12	„ —	„
5. Mus agrarius 1 drb.	1	„ 50	„

6. Spermophilus citillus 1 drb.	3	frt	20 kr.
7. Mustela putorius 1 drb.	6	„	50 „
8. Mistela vulgáris 1 drb.	1	„	50 „
9. Oriolus galbula 1 drb.	3	„	20 „
10. Buteo vulgario 1 drb.	4	„	50 „
11. Astur palumbarius 1 drb.	6	„	— „
12. Alauda cristata 1 drb.	3	„	— „
13. Lusciola luscinia 1 drb.	3	„	25 „
14. Sturnida vulgáris 1 drb.	4	„	— „
15. Pica candala, Moredula turrium. (csoportositva 4 drb.)	14	„	— „
16. Cuculus canorus 1 drb.	4	„	— „
17. Coturnix dactylosonaris 1 drb.	3	„	50 „
18. Fulica atra 1 drb.	3	„	50 „
19. Gollus domestic. 1 drb.	3	„	— „
20. Larus ridibundus (család 4 tag)	13	„	— „
21. Hirundo rustica 2 drb.	2	„	— „
22. Panis major 1 drb.	1	„	— „
23. Lanius excubitor 2 drb.	4	„	— „
Összesen	124	„	15 „

b) *Ajándék utján*:

1. Boros Sándor igazgatótól 2 drb. Fringilla canaria	3	frt	értékben
2. Mikó Lörincz tanulótól 1 drb. Plecotus anritus	2	„	„
3. Dr. Nyiredy Géza szaktanártól: Atlas, epistrophaeus stb. csigolyák, Erinaceus europeus, Buteo vulgáris, Milvus regalis, Fringilla coelebs, Fringilla chloris, Bombicella garula, Anas boschas, Gallinula chloropus, Péliás berus.	20	„	„
4. A gimnazium VI. oszt. tanulóitól több darab madár tojás, ízeltlábú állat.			
5. Koncz Rudolf több drb. coralt.			

XVI.

Ifjusági egyletek és alapok.

a) **Az ifj. olv. és önk. egylet** elnöke ez évben Perédi József tanár volt, kinek elnöklete alatt az egylet szept. 11-én tartotta alakuló gyülését, mikor is megválasztattak: alelnökké Nagy Miklós VIII Gálfalvi Sámuel VII. később Györgi János VII. Főjegyző titkárrá: Ütő Aron VIII ; aljegyzővé: Máté Ferencz VI. Könyvtárossá: Bölöni Vilmos VIII, később Varró Elek VIII. Főszerkesztővé: Ferenczi Kálmán VIII., azután Varró Elek VIII. Pénztárossá Vernes István VIII. Könyvtár kezelő bizottság elnökévé: Ruzitska Lajos VIII. Lapkiadó Jeszenszky Aladár és Rend Gyula VI o t. Gazda: Rázmán Mózes VI o. t.

Gyülés volt 21 rendes és két rendkivüli, melyeknek tárgyai szavalatok, felolvasások, vitkozások és egyleti ügyek voltak. Felolvasást tartottak: Ruzitska Lajos VIII., Székely Andor VIII., Ferenczi Kálmán VIII, Barabás Ábel VIII, Brázovai Elek VIII., Varró Elek VIII, Pálfi József VII, Sándor Ákos VII., Máté Ferencz VI. Hirsch Mór VI o t.

Vitatkozás kettő tartatott ez évben és pedig: Mi károsabb a társadalomra, a hitetlenség vagy a fanatizmus? Előadó volt Feldheim Béla VIII. Ki volt nagyobb hadvezér: Nagy Sándor, Hannibal, Julius Caesar, Hunyadi János vagy Napoleon? Előadók voltak: Feldheim Béla és Nagy Miklós VIII E vitatkozások czélja nem annyira a kérdés eldöntése, mint inkább a tanulmányozása s így általános ismeretterjesztés és gerjesztés volt.

Mindenik félévben volt szavalati nemes és díjas verseny. Az I. félévi nemes versenyen jkönyvi dicséretet nyertek: Gálfi Zsigmond VIII. és Máté Ferencz VI., Létai Árpád VI. A II. félévi nemes versenyen: Czakó Jenő és Gálfi Zsigmond VIII

Az I félévi díjas versenyen 6 korona jutalmat nyert Gálfi Zsigmond VIII ; dicséretet Nagy Miklós VIII. és Máté Ferencz VI Víg irányban 6 korona jutalmat nyert Máté Ferencz VI o. t.

Az egylet évközben pályatételeket tűzött ki versre és prózára. Az I félévben tétel volt: Irassék egy tetszőleges elbeszélés Beérkezett 7 munka, a 6 korona jutalmat nyerte Vernes

István VIII. o. t. Ez alkalommal tkts Kanyaró Ferencz tanár úr mint biráló 2 korona jutalmat adott a második sorban legjobb műnek, ezt nyerte Nagy M. VIII. ki még 2 müvével nyert jkvi dícséretet. Versre tétel volt: Irassék két epigramm. Beérkezett 4 mű; a jutalmat nyerte Antal József VII o. t. jkvi dícséretet kapott Vernes István VIII o t.

A II félévi pályázaton tételek voltak: Vajda János költészete. Pályamű nem érkezett. Versre: irassék egy millenniumi óda vagy hymnus. A 6 korona jutalmat nyerte Ferenczi Kálmán VIII. o t

A májusi nagy pályázatra tételek voltak:

1. A hazafias érzés nevelése Beérkezett két mű, de a 10 korona jutalomra egyik sem tartatott méltónak.

2. A növények szerepe az állati életben. Beérkezett 1 mű A 10 korona jutalmat nyerte Ruzitska Lajos VIII. o. t.

3 Jósika Miklós mint a magyar tört. regény megalapítója. Beérkezett 1 mű. A 10 korona jutalmat nyerte Vernes István VIII o. t.

4, A kiállítások jelentősége és kihatásuk. Beérkezett 2 mű. A 10 korona jutalmat nyerte Varró Elek VIII. o. t. Mélt. és főt. Ferencz József püspök úr, mint biráló a másik műnek jutalmazására szives volt 5 koronát adni, melyet Vernes J. VIII. o. t. nyert.

5 Mik voltak azok az okok, melyek miatt Magyarország nem mutathat fel ezer év alatt akkora haladást a műveltségben, mint Európa nyugati államai Pályamunka nem érkezett.

Az ifjuság ez évben is lelkesen ünnepelte meg az isk. év folyamán okt. 6-ikát, márcz 15-ikét, melyeken ének, zene, szavalatok és alkalmi beszédek voltak. Márczius 2-ikán Báró Eötvös József halhatatlan nevű költőnk halálának 25 éves évfordulója alkalmával díszülést tartott Ezeken kivül az ifjuság január 18-án a főiskola dísztermében ének, zene, szavalat és felolvasásból álló programmal estélyt rendezett igen szép számú közönség jelenlétében. E sikeren felbuzdúlva február 28-án a városi vigadó nagy termében tánczczal egybekötött ének,- zene-szavalati estélyt rendezett, melyen iskolánk iránti szívességből közremüködtek: Csiszér Viktoria és Ruzitska Ilona k. a. is, kik

szivességökért e helyen is fogadják hálás köszönetünket. Ez estély tiszta jövedelme volt 130 frt 60 kr, melynek $^1/_3$-a az egylet czéljaira, $^2/_3$-a a bpesti tornaversenyre ment szegény sorsú tanulók segélyezésére fordíttatott Junius 14-én pedig évzáró ünnepélyt tartott az egylet. Mindezen alkalmakkor közreműködött a dalkör és apolló-kör jelesen betanúlt darabokkal, miért is el nem mulaszthatni, hogy e helyen is köszönetet ne fejezzünk ki Iszlai Márton énektanárnak és Strahal J. karmester uraknak.

Az egylet a következő lapokat és folyóiratokat járatta: Vasárnapi Ujság, Ország világ, Budapesti Hirlap, Ellenzék, Mátyásdiák, Kakas Márton, Aranyos-vidék (ez ajándéka a szerkesztőnek) Természettudományi Közlöny, Budapesti Szemle, Keresztény Magvető, Századok és Akadémiai Értesítő.

Az ifjuság szerkesztette a „Remény“ cz. ifj. heti lapot, melyből megjelent 22 szám.

Az ifj. könyvtárt használták 82-en. Olvastak összesen 1384 művet, melyből természettudományi 8, történelmi 142 és szépirodalmi 1234. A könyvtár gyarapodott:

a) Ajándékozás utján: Székely Józzef Költemények és dalok.

b) Vásárlás utján: Hellwald: A föld és népei 3 k. Bozóky: Római világ 2 k. Eötvös: A karthausi 2 k. Reclus: A patak élete 1 k. és a hegyek története 1 k. Horváth: A kereszténység első százada Magyarországon 1 k. Wertheimer E. Ausztria és Magyarország a XIX. század első tizedében 2 k. Derzsi J. Élet könyve. 1 köt. Rédiger G. Jóslat 1 köt. Castelar: A római műveltség és klasz. művészet 1 k. Fraknói: Magyarország a mohácsi vész előtt 1 k. Fraknói: Vitéz János esztergomi érsek 1 k. Fraknói: II-ik Lajos és udvara 1 k. Kardos: A magyar szépirodalmi történet 1 köt. Lóczy L: Khina és népe 1 k. Névy L: A komoedia és a drámai középfajok elmélete 2 kötet. Wirth: A nyelv eredetének kérdése 1 kötet. Összesen 17 mű 23 drbban.

Megjegyzendő, hogy ez évben nem a könyvtár gyarapítására fordíttatott a gond, mint inkább a meglevőknek használható karba helyezésére, s ezért tetemes összeget fordítottunk könyvek kötésére és javítására.

Az egylet bevétele tagdíjakból s más

jövedelmekből	197 frt 19 kr.
kiadása	190 frt 07 kr.
Marad:	7 frt 12 kr.

Az egylet vagyona 292 frt 21 kr.

Az alosztályuak olvasó egylete dr. Gál Kelemen tanár védnöksége alatt állott. Az egyletnek külön kis könyvtára van, melyből az alosztályu tanulók (I—V. gymn.) tanúlmányaik bővítése, mélyítése s támogatása czéljából hetenként kétszer könyveket vehetnek ki. A könyvtár az isk. év végén állott 470 műből 552 drbban. A jelen évben részint vásárlás, részint ajándékozás útján szaporodott 18 művel, 18 darabban. Ajándékoztak: Petersberger Frigyes V. oszt. tan. 4 drbot, Kirschner Jenő IV. oszt. tan. 1 drbot, Ptacsnik György II-oszt. tan. 2 drbot, Lichtmann Aladár II-oszt. tan. 1 drbot, Nemes Elemér I-oszt. tan. 1 drbot. A könyvtár jelenleg áll 498 műből 570 drbban. A könyvtárt használta 202 tanuló; alig egy pár tanuló akad olyan, a ki nem igyezett tanúlmányait olvasmányokkal bővíteni. Itt a számok kedvező állapotot tüntetnek fel. Olvastatott 1794 mű 1837 kötetben.

Az egylet tőkéje a múlt isk. év végén volt	116 frt 77 kr.
Bevétel a tagdíjakból	80 frt 50 kr.
Más forrásokból	8 frt 71 kr.
Összesen	205 frt 98 kr.
Kiadás apró költségekre	2 frt 84 kr.
Maradvány összesen	203 frt 14 kr.

Tehát az egylet vagyona jelenleg $4\frac{1}{2}$ kamatgyarapodással = 208 frt 39 kr.

c) **Dalkör** Tagja minden tanuló, ki az énekre alkalmas hanggal rendelkezik. A ifjusági ünnepélyeken, templomban és temetéseken Iszlai Márton karnagy szakszerű ügyes vezetése mellett igen szép sikerrel működött. Alaptőkéje 132 frt 55 kr. Védnöke: Boros Sándor igazgató.

d) **Apollókör.** Czélja a zeneismeretek terjesztése. Ez évben is sikerrel működött. Boros Sándor igazgató felügyelete alatt. A tanuló ifjuságnak több ünnepélyén sikerrel működött.

Kiadása volt az igazgatóság által az egylet alapjából kiutalt 69 frt 66 kr. Alaptőkéje 1080 frt 56 kr.

c) **A jóltevők arczképezésére** gyűjtött alap jelenleg 399 frt 54 kr. Czélja: a jóltevők arczképeinek koronkint lefestése a főiskola nagytermében leendő elhelyezés végett.

f) **A Kriza János-alap** tesz 347 frt 4 krt. Ez összeg az 1862. évi julius 30-án tartott Kriza-ünnepély alkalmával begyült adakozásokból maradt meg, melynek kamatja később szépirodalmi pályaművek jutalmazására lesz fordítandó.

g) **A remény-alapnak** van 542 frt 54 kr. vagyona. Czélja az ifjuság által szerkesztett „Remény“ czimű hetilapban megjelent jelesebb dolgozatokból új „Zsebkönyv“ kiadása. A fönnebbi alapok pénzei mind a kolozsvári takarékpénztárban vannak elhelyezve s a betéti könyvecskék az igazgató gondozása alatt állanak.

XVII.

A főiskola kórháza.

A lefolyt 1895/96-ik tanévben a közegészségi állapot elég kedvező volt, mert két enyhe lefolyású roncsoló toroklob és 2 kanyarón kivül más fertőző betegség iskolánkat nem látogatta meg; — de másfelől az előfordult betegülési esetek sem voltak súlyos természetűek. —

Iskolai kórházunkban ez év folyamán gyógykezeltetett 37 tanuló 260 betegnapon, egy betegülési eset 7 napot vett igénybe.

Kór szerint: előfordult agyvérbőség 2, légzős szervek lobja és hurutja 11, garatlob 10, bélhurut 1, lépdaganat 1, húgycsőtakár 1, csúz 3, roncsoló toroklob 2, kanyaró 2, izzag 2 és rűh 2 esetben.

Osztály szerint: megbetegült a gymn. I. osztályból 11, a II-ikból 7, III-ikból 8, a IV-ikből 2, az V., VI. és VII-ikből 1—1, a VIII-ikból 4, az elemi osztályból és papnövendékek közül 1—1 tanuló.

Vallásfelekezetre nézve mind unitáriusok voltak.

Legtöbben betegedtek meg szeptember hóban 9-en, azután mártiusban 7, octóber és januárban 6—6, deczemberben 5, aprilben 2, november és májusban 1—1, februárban pedig senki. — Haláleset a kórodában nem fordult elő.

A kórodán kivül részben fenjáró, részben pedig fekvő beteg gyógykezeltetett még 36 bennlakó tanuló, kiknek betegségük szelid természetű és rövid lefolyású volt.

Az összes betegek számára feliratott 171 vény melyek ára százalék leengedéssel 60 frt 54 krajczár volt.

A kórház felügyelőséget az E. K. tanács megbízásából ez évben Boros Sándor igazgató teljesítette.

Az érdekelt szülők becses figyelmébe ajánlja az isk. igazgatóság, hogy az iskola kórház részére bárminemü segélyt szivesen és köszönettel fogad.

XVIII.

Ösztöndíjak, segélyezés, javadalmak és jutalmak.

1. Ösztöndíjak.

a) Koncz János alapítványból havonta 2 frtot kaptak: Kis Tamás és Veress Béla VIII., Gombos János, Gálfalvi Samú, György János, Biró Pál, Kiss János*, Sándor Ákos és Rédiger Ödön, VII., Költő Gábor és Rázmán Mózes VI., Antonya Mihály és Gál Miklós* V., Gálfi Zsigmond* és Kádár Gyula IV., Andrási Árdád, Pálfi György, Kovács István, Uzoni Imre és Derzsi Zoltán* III„ Gálfi András, Szathmári Miklós és Szabó Miklós II., Molnár Béla I. osztályú tanulók. Összesen = 400 frt.

b) Koncz János alapítványból naponként ebédet kaptak személyenként havi 5 frt értékben: Barabás Ábel VIII., Pálfi József VII. és Lőrinczi Géza II. oszt. tanulók. Összesen = 150 frt.

c) Fejér Ödön alapítványból havonként 1 frt 98 krt kaptak: Csép Miklós és Ferencz Áron* V., Inczefi Péter I. oszt. tanulók. Összesen = 39 frt 60 kr.

d) Koronka-Mátyus alapítványból havonként 3—3 frtot kaptak: Balázs András IV., Vaska Béla III. oszt tanulók. Összesen = 60 forint.

e) A Nagy Sándor alapítványból havonként 2 frt 25 krt. kapott: Pető Kálmán I. oszt. tanuló. Összesen = 22 frt 50 kr.

f) Mártonffy Koncz alapítványból félévenként 22 frt 50 krt

kaptak: Ferenczi Kálmán, Lukácsi József és Molnár János VIII. oszt. tanulók. Összesen = 135 frt.

g) Árkosy Lajosné alapítványból havonként 3 frt 60 krt kapott: Gyergyai Árpád V. oszt. tanuló. Összesen = 36 frt.

h) Kern-Szilvásy alapítványból félévenként 4 frt 50 krt. kapott Bedő Béla VI. oszt. tanuló. Összesen = 9 frt.

i) A *Kovács Árpád* nevét viselő alapítványból havonként 2 frtot kapott Kovács Lajos III. oszt. tanuló. Összesen = 20 frt.

k) Tóth Ferencz és neje alapítványból havonként 2 frt 25 krt kapott Ürmösi József* VI. és Kiss András IV. oszt. tanuló. Összesen = 22 frt 50 kr.

l) Laborfalvi Berde Mózes alapítványból naponként 1—1 czipót kaptak: Derzsi Andor és Szász István II., Kornis István és Nemes Elemér I. oszt. tanulók. Pénzértéke = 80 frt.

m) Kelemen Benő alapítványból naponként 1—1 czipót kaptak: Elekes Dénes VI., Fodor János és Koncz János IV., Tamási Tivadar* III. Koncz Imre* és Gelei József I. oszt. tanulók. Pénzértéke: 80 frt.

n) Kőváry László isk. f. gondnok adományából naponként 1—1 czipót kaptak: Antal József VII., Kisgyörgy Sándor VI., Pálfi Zoltán II., Kilyén Sándor* és Péter Lajos I. oszt. tanulók. Pénzértéke = 80 frt.

o) Erdélyi kincstári ösztöndíjat félévenként 30—30 frtot kaptak: Márkos Albert és Ürmösi Sándor VIII., Kriza János és Máté Ferencz VI. oszt. tanulók. Összesen = 240 frt.

p) Az 1863-ban végzett osztálytársak alapítványából részesültek: Kelemen György I. év. papn., Ferenczi Kálmán VIII., Gombos János VII. és Kozma Béla II. oszt. tanulók. Összesen = 25 forint.

q) A májusi alapból félévenként 4—4 frtot kapott Ütő Lajos I. év. kép. növ. Összesen = 8 frt.

r) Sárdi Ákos VII. oszt. tanuló a *Besán*-féle alapból 100 frtot, Strobel Alajos a *Jövedéki birság* alapból 150 frtot kapott.

s) Az intézet előtti sütemény árultatásért járó czipót Veress József I. oszt. tan. kapta. Értéke = 9 frt.

Az ösztöndíjak értéke összesen = 1666 frt. 60 kr.

A *-gal jelöltek elégtelen előmenetelük miatt évközben elveszitették ösztöndíjaikat.

2. Segélyezés.

1. A lefolyt tanévben is több nemes szívű emberbarát segítette elő szegénysorsú tanulóink előhaladását. Ugyanis, Augstein Gyula úr Lőfi Béla III. oszt. tanulónak naponként ebédet adott; Benczédi Gergelyné, Gergely Lajos III. oszt. tanulónak naponként ebédet, vacsorát; Biasini Sándor-né Szász István II. oszt. tanulónak naponként ebédet; Boros Sándorné, Kis András IV. oszt. tanulónak naponként reggelit és vacsorát; Gyulay Lászlóné Szabó Miklós II. oszt tanulónak naponként ebédet; Kovács János tanár Kovács Lajos III. oszt. tanulónak reggelit, ebédet és vacsorát; Müller Józsefné Kiss András IV. oszt. tanulónak ebédet; Gál Simon úr Gálfalvi Péter I. oszt. tanulónak naponként ebédet; Nemes János úr Nemes Elemér I. oszt. tanulónak naponként ebédet; Özv. Kómis Lászlóné Vagyas Mózes II. oszt. tanulónak csütörtökön és vasárnap ebédet; Vécsei Sámuel úr Kádár Gyula IV. és Inczefi Péter I. oszt. tanulóknak naponként reggelit, ebédet és vacsorát; Székely Sándor úr Péter Lajos I. oszt. tanulónak naponként ebédet; Előri Ernő úr Kiss Lajos IV. oszt. tanulónak naponként ebédet; Szigethy Miklós úr Kovács István III. oszt. tanulónak naponként ebédet és vacsorát; Az „Angol királynő“ szálloda tulajdonosa Beregi úr Uzoni Imre III. oszt. tanulónak naponként ebédet; Szabó József vendéglős Kökösi Mihály IV. oszt. tanulónak naponként ebédet; Lehmann V Sándorné Nagy Gergely IV. oszt. tanulónak vasárnaponként ebédet; Kirschner Mór úr Veress József I. oszt. tanulónak naponként ebédet.

Mattay Kálmán úr adományozott 25 frtot, melyből két hónapon át két tanuló ebédet és két tanuló naponként 1—1 czipót kapott.

A népkonyhán ebédet kapott a téli hónapokon 8 tanuló.

Jelen László úr a karácsonyi ünnepeken és egy nehány vasárnapon 12 tanuló részére húst ajándékozott, a melyet Fülöp Sándorné díjtalanúl készített meg a tanulóknak.

2. Farkas Vilmos úr ez évben is 25 frtot adományozott olyan czélból, hogy abból szegénysorsú tanulók ruházatot kapjanak. Kohn D. Ernő úr hasonló czélból 10 frtot adományozott. Ezen adományokból részesült 9 tanuló.

3. A „Rongyos egylet“ szives adományából ruházatot kapott 5 tanuló.

4. Az ifjuság által febr. hó 28-án rendezett estély jövedelméből 82 frt fordíttatott a torversenyen részt vett szegénysorsú tanulók segélyezésére.

Fogadják a nemes szivű emberbarátok az igazgatóság szives köszönetét.

3. Javadalmak.

A Zsuki László alapítványból bejött 52 frt 50 kr., a legatusoktól patrociniumból 30 frt 60 kr, együtt 83 frt 10 kr; mely összeg az egyenruhás tanulók között divisio czimen kiosztatott.

Legatióból az illető legatusoknak volt 1100 frt jövedelmök.

Iskolai kórház, gyógyszer, iskolai díjak czímen egyes tauulóknak elengedtetett 951 frt 47 kr.

A papjelöltek papnövendékek és gymn. felosztályú tanulók magántanításért kaptak készpénzben 3870 frtot. Ezenkivül ebédet vagy vacsorát kapott 19 tanuló.

A javadalmak összege, élelmezésen kívül. teszen 6004 frt. 57 krt.

4. Jutalmak.

A tanév bezárásakor, mely a szokottnál nagyobb ünnepségek között folyt le, az ifjusághoz igen szép és tanuságos beszédet intézett Főt. Ferencz József püspök úr ő méltósága, majd Boros Sándor igazgató olvasta fel a tanulók érdemsorozatát, azután a megjutalmazott tanulók névsorát a következőkben:

1. **A Paget Olivér** alapítványból az angolnyelvtan tanulásában a pályázati vizsgálaton legjobb eredményt fölmútatott tanulók között 3 jutalom díj osztatott ki még pedig: Márkos Albert VIII. oszt. tanuló kapta az 1-ső, vagyis 100 frtos díjat; Barabás Ábel VIII. oszt. tanuló a 2-ik, vagyis 50 frtos díjat; Kríza János VI. oszt. tanuló a 3-ik, vagyis 25 frtos díjat.

2. **A Fejér Márton** alapból szépírásért 1 frt jutalmat kapott Vagner Ferencz IV. o. t. 2 frt jutalmat Ádámosi Gábor VI. oszt. tanuló.

3. **Az özv. Pap Sándorné** szül. **Kovács Katalin** alapitvá-

nyából 4 frt 50 kr pályadíj tűzetett ki egy, a millenaris évforduló alkalmából tartandó ünnepi isteni tiszteleten elmondandó egyházi beszéd jutalmazására. Beérkezett egy mű, a mely a jutalomra nem volt érdemes.

4. **A Bulyovszkiné** szül. **Szilágyi Lila** alapítványból 30 frt tűzetett ki egy szavalásra alkalmas költemény jutalmazására. Beadatott két mű. Jutalomra egyik sem volt érdemes.

Ugyanezen alapítványból az ifj. által szerkesztett „Remény“ című heti lapban az év folyamán megjelent legjobb költemények 5 frt jutalmat kapott: Ferenczi Kálmán VIII. o. t.

5. **Az ifj. Peielle István** alapítvány kamataiból 80 frt osztatott ki a jeles tanulók között. Ez összegből kaptak: Bruck Imre, Gelei József, Inczefi Péter, Molnár Béla, Pető Kálmán, Rosenfeld Aladár, Veress Gábor I. o. t. 5—5 frtot; Smiel József II. Balogh József és Feldheim Miksa III. o. t. Gelei Gyula IV. o. t. Gyergyai Arpád és Meltzl Balambér V. o. t. 4—4 frtot; Csép Miklós V. o. t. Abrudbányai Géza és Kovács Kálmán III o. t. 7—7 frtot.

6. **A Kovácsi Antal** alapból 20 frt jutalom tűzetett ki a latinnyelvtanban, pályázati írásbeli zártvizsgálaton, legtöbb eredményt felmútatott tanuló jutalmazására. A jutalmat György János VII. o. t. kapta. Pálfi József VII. és Feldheim Béla VIII. o. t. dícséretet nyertek.

7. **Siposs Gábor** ügyvéd úr ismételten 1 drb 20 frankos aranyat tűzött ki azon felosztályú tanuló jutalmazására a ki magyarnyelvtani dolgozatait az év folyamán a legjobb helyesírással és a legmagyarosabb irálylyal készítette. A jutalmat György János VII. o. t. kapta.

8. **Mlts. br. P. Horváth Kálmán** egyházi főgondnok úr, nevelésügyünk nemes lelkű Maecenása, ez évben is 100 frt jutalmat tűzött ki azon tanulónak, a ki az érettségi vizsgálaton minden tantárgyból jeles érdemjegyet kap.

Ezenkivül 50 frtot adományozott a gymn. felsőbb osztályú jeles tanulók jutalmazására. Ezen díjból kaptak: Gálfalvi Samú, György János, Smiel Mór VII. Mikó Lőrincz VI. o. t. 10—10 frtot; Lőrinczi Géza és Szathmári Miklós II. o. t. 5—5 frtot.

9. **Meltzl Hugó** egyet. tanár úr ő nagysága 20 koronát

adományozott a mennyiségtanban legtöbb előmenetelt tanusított tanulók jutalmazására. Ebből kaptak: György János és Mikó Imre VII. oszt. tanulók 8—8 koronát és Puskás Endre IV. oszt. tanuló 4 koronát.

Ezenkivül 1 jutalom könyvet tűzött ki a latinnyelvtanban kitűnt V. osztályú tanulónak, melyet Csép Miklós kapott.

10. **A Magyari Árpád** alapítványból az 1 frtot a „Talpra magyar“ elszavalásáért Czakó Jenő VIII. o. t. kapta.

11. **A kövendi Szász Gergelyné** alapítványból, szónoki beszéd írására kitűzetett 4 frt 50 kr. jutalom. Pályázó nem jelentkezett.

12. **A Lászlóczky Péter** alapítványból jeles tanulásért és jó magaviseletért 6 frt jutalmat kapott Mikó Imre VII. o. t.; 4 frtot kapott Tóth Albert I. o. t.

13. **Az 1879—80-ban** végzett osztálytársak alapítványából a f. tanévben a rendes órációkon tartott beszédért 18 frtot kapott Varró Elek VIII. o. t.

14. **Dr. Wettenstein József** orvos úr 20 koronát adományozott azon VI. és I. oszt. tanuló jutalmazására a ki latin, illetőleg görög nyelvtanban a legtöbb előhaladást tette. Ebből kapott Költő Gábor VI. o. t. a görögnyelvtanban felmútatott előmenetelért 10 koronát és Rázmán Samú I. o. t. a latinnyelvtanban tanusított előmenetelért 10 koronát.

15. **Boros Sándor** igazgató tanár 5 frtot tűzött ki egy mennyiségtani pályamunka jutalmazására. A jutalmat Ruzitska Lajos VIII. o. t. kapta.

16. **Dr. Wettenstein Áron** cs. és kir. ezredorvos úr 20 koronát adományozott egy szegénysorsú jó magaviseletű unitárius tanuló jutalmazására. Ezt a jutalmat Balázs András IV. o. t. kapta.

17. **Az isk. Igazgatóság** jutalom könyveket adományozott a következő tanulóknak: Fekete József, Lászlóczki István és Schall István 1-ső elemi oszt.; Müller Gyula 2-ik elemi oszt.; Gyulay Tibor 3-ik elemi oszt, és Koncz Rudolf 4-ik elemi oszt. tanulóknak. *Kelemen* Árpád osztály tanító Abrudbányai Ede 4-ik oszt. tanulónak a számtanban tanúsított kiváló előmenetelért jutalomkönyvet adott.

A „Dávid Ferencz“ egylet jó magaviseletért jutalom füzeteket adott: Majoros Jenő 1-ső, Veress Géza 2-ik, Gyulay Tibor 3-ik és Lővy Antal 4-ik elemi oszt. tanulóknak.

18. **Az évvégi tornavizsgálaton** felmútatott kiváló előmenetelért „Elismerő okíratot“ kaptak: Nagy Miklós, Ürmösi Sándor VIII o. t., Antal József, Gálfalvi Samú, Gombos János, György János, Péterfi Áron és Sándor Ákos VII. o. t., Benczédi Andor és Sárdi Elemér V. o. t., Gergely Lajos, Kiss Lajos, Kovács Lajos és Uzoni Imre III. o. t., Grűn István és Lőrinczi Géza II. o. t., Almádi István és Rend Gyula I. o. tanulók.

19. **Az ifj. dalárda** tagjai közűl azok a kik a legnagyobb szorgalmat fejtették ki az év folyamán jutalomkönyvet kaptak még pedig: Kelemen György I. év. papn. Gálfalvi Samú VII Székely Béla IV. és Lőrinczi Géza II. oszt. tanulók.

20. **Bódogh János** úr a magy. gyorsíró egyesűlet elnöke 38 drb. füzetet és 8 drb szakkönyvet adományozott a gyorsírást tanulók között leendő kiosztásra.

A jutalmak összege = 536 frt és 1 drb 20 frankos arany. Ezen összeg tanúságot teszen arról, hogy az intézet maga mekkora áldozatot hoz évenként a szorgalmas és jó magaviseletű tanulók jutalmazására, de másfelől igen szép bizonyíték arra, hogy vannak a tanűgynek, különösen pedig intézetünknek nemes lelkű barátai, egykori, hálás növendékei, a kik nemcsak hogy élénken érdeklődnek intézetünk iránt, hanem évenként nagy anyagi áldozatot tesznek a tanűgy szent oltárára, hogy az ifjuságban élesszék a szorgalmat, a nemes törekvést a művelődés, az erkölcsös élet iránt. Fogadják a nemes tanügybarátok igazgatóságunk mély köszönetét.

XIX.

A tanulók érdemsorozata.

Az érdemjegyek fokozata.

Szám	Előmenetel	Magaviset
1	jeles	jó
2	jó	szabályszerű
3	elégséges	kevésbé szabályszerű
4	elégtelen	rossz

A használt rövidítések:

a) Vallásra nézve: unitárius nincs jelezve; r. kath. = római katholikus; ev. ref. = evangelikus reformatus; ág. ev. = ágostai evangelikus; izr. = izraelita; g. kath. = görög katholikus; g. kel. = görög keleti.

b) egyéb rövidítések: ism. = ismétlő. fm. = felmentve: ö. d. = ösztöndíjas.

Továbbá: f. o. l. = felsőbb osztályba felléphet.
j. v. u. = javító vizsgálatra útasíttatik.
o. i. u. = osztály ismétlésre útasíttatik.
v. e. u. = végleg elútasíttatik.

Első osztály.

Osztályfő: **Gálfi Lőrincz.**

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Földrajz	Mennyiségtan	Rajz. geometria	Testgyakorlat	Szépírás	Műének	Egyh. ének	Magaviselet	A vizsg. biz. itélete
	Albon Kornél g. kath.	2	3	2	3	3	2	2	1	—	—	1	f. o. l.
	Almádi István ev. ref. ism.	1	2	1	1	2	2	1	2	—	—	1	„
	Antoni Lajos	1	3	2	2	3	3	2	3	—	3	1	„
	Barabás Vilmos	1	3	4	3	3	3	2	2	1	1	1	j. v. u.
5	Binder Dezső r. kath.	4	4	4	4	4	3	2	3	—	—	1	o. i. u.
	Bodnár Béla r. kath.	3	3	3	3	4	3	2	2	1	—	1	j. v. u.
	Borbély János	2	3	3	3	3	2	2	3	—	2	1	f. o. l.
	Bors Albert	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	„
	Bölöni József	2	2	1	3	3	2	2	2	—	3	1	„
10	Bruck Imre izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1	„
	Csécs Árpád	2	3	4	3	2	3	2	3	—	3	1	j. v. u.
	Egyed János	2	2	2	2	2	2	2	2	—	2	1	f. o. l.
	Erdélyi Sándor ev. ref. ism.	3	3	3	3	3	4	2	2	1	—	2	j. v. u.
	Fischer Mendel izr.	ki	m	ar	a	dt							
15	Gábor Ödön ism.	2	3	3	3	3	2	2	3	2	1	1	f. o. l.
	Gálfalvi János	3	3	4	4	4	3	2	2	—	3	1	o. i. u.
	Gálfalvi Péter	2	3	4	3	2	3	2	2	—	3	1	j. v. u.
	Gelei József	1	1	1	1	1	1	2	2	—	3	1	f. o. l.
	Grűn Sándor izr.	2	2	2	2	3	3	2	2	—	—	1	„
20	Inczefi Péter	1	1	1	1	1	1	1	1	—	3	1	„
	Jelen László ev. ref.	ki	m	ar	a	dt							
	Karpf Béla izr.	1	3	3	2	3	3	2	3	—	—	1	„
	Keméndi Lajos	2	3	3	3	3	2	2	2	—	3	1	„
	Kilyén Sándor	2	3	4	4	3	3	2	2	—	3	1	o. i. u.
25	Kis Károly	2	3	3	3	2	3	2	3	2	2	1	f. o. l.
	Koncz Imre	ki	m	ar	a	dt							
	Kornis István	1	2	2	3	3	3	2	1	—	3	1	„
	Lászlóczki Kálmán	1	3	3	3	4	3	2	2	1	1	1	j. v. u.
	Molnár Béla	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	f. o. l.
30	Molnár Gyula	1	3	3	3	4	3	2	2	—	3	1	j. v. u.

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Földrajz	Mennyiségtan	Rajz. geometria	Testgyakorlat	Szépírás	Műének	Egyh. ének	Magaviselet	A vizsg. biz. itélete
	Nagy Imre	ne	m	vi	zs	gá	zo	tt					
	Nagy Lajos	2	3	3	3	3	3	2	3	—	3	2	f. o. l.
	Nagy László r. kath.	1	1	2	2	2	1	1	1	—	-	1	„
	Nemes Elemér	2	3	2	3	1	2	1	1	2	2	1	„
35	Nikora Lőrincz g. kath.	1	2	2	2	1	2	2	2	—	—	1	„
	Oborzil Gyula	1	2	3	2	2	3	2	2	2	3	1	„
	Pethő Kálmán	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	„
	Péter Lajos	1	2	2	2	2	2	2	2	—	-	1	„
	Piskolti Gyula ev. ref.	3	3	3	2	3	3	2	3	-		1	„
40	Rázmán Samú	2	1	1	3	3	3	2	2		3	1	„
	Reich József izr.	1	3	2	3	3	3	2	2	2		1	„
	Rend Gyula	2	3	3	3	3	2	1	1	2	2	2	„
	Rosenfeld Aladár izr.	1	1	1	1	1	1	2	2	2	-	1	„
	Rusz József g. kath. ism.	1	3	3	3	3	2	2	2	—	-	1	„
45	Séra Ödön ev. ref. ism.	3	4	4	3	4	4	2	3	-	—	2	v.e.u.
	Simonfi Tamás ism.	1	2	2	2	2	2	2	2		3	1	f. o. l.
	Szabó József	2	2	2	3	2	2	2	3	-	2	1	„
	Székely Samú ism.	ki	m	ar	ad	t							
	Tokai Béla ev. ref.	3	3	2	3	1	2	2	2		-	1	„
50	Tóth Albert	1	1	1	1	1	2	2	1	—	3	1	„
	Tóth Lajos r. kath.	2	4	4	4	4	3	2	3	2	—	1	o. i. u.
	Váradi József	2	4	4	4	4	4	fm	2		—	1	„
	Veress Dániel e. ref.	3	3	4	3	3	4	2	3	--		1	„
	Veress Gábor	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	f. o. l.
55	Veress József	1	2	3	2	2	2	2	2		3	1	„
	Zsáki Gábor	3	3	3	3	1	1	2	2	2	—	1	„
	Szekeres György ism.	ki	m	ar	ad	t							
	Magántanulók:												
	Czupor István	2	3	3	2	2	3						„
	Képes László r. kath. ism.	2	3	4	3	3	3						j. v. u.
	Székely Sándor	ne	m	vi	zs	gá	zo	tt					

Második osztály.

Osztályfő: **Sárdi Samu.**

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Földrajz	Mennyiségtan	Rajz. geometria	Testgyakorlat	Szépírás	Műének	Egyh. ének	Magaviselet	A vizsg. biz. itélete
	Almádi Ernő ev. ref. ism.	1	1	1	1	2	2	1	1	—	—	1	f. o. l.
	Barabás József	2	2	3	2	3	2	1	3	1	1	1	„
	Bartha Ákos	1	3	3	2	3	3	1	1	—	2	1	„
	Deák József ev. ref.	3	2	3	3	3	3	2	3	—	—	1	„
5	Dénes Dezső ev. ref.	3	2	3	3	3	3	2	2	—	—	1	„
	Derzsi Andor ö. d.	1	2	3	2	1	1	1	2	1	1	1	„
	Éjszaki Géza	2	3	4	3	3	3	2	3	1	1	1	j. v. u.
	Fehér Mihály	1	1	1	2	2	2	1	2	—	—	1	f. o. l.
	Flórer János r. kath.	3	2	2	2	2	2	1	3	—	—	1	„
10	Fodor László	1	2	2	2	2	2	2	2	—	1	1	„
	Gál Ödön	1	2	2	1	3	2	2	2	—	3	1	„
	Gálfi András ö. d.	1	1	1	2	2	2	1	2	—	3	1	„
	Goldmann Árpád izr.	2	3	3	3	2	3	1	2	—	—	1	„
	Goldschmidt Gyula ág. ev.	1	2	2	2	3	3	2	1	—	—	1	„
15	Grün István izr.		3	3	2	3	3	1	3	2	—	2	„
	Halmágyi János	1	2	2	2	3	3	1	2	—	3	1	„
	Jánki Béla	2	3	3	3	2	2	1	2	—	3	2	„
	Kaufmann Ernő izr.	—	2	3	3	3	3	fm	2	—	—	1	„
	Kereső József	2	2	2	2	3	2	2	1	1	1	1	„
20	Kovács Gábor ism.	2	2	2	2	2	3	2	2	1	1	1	„
	Kohn Andor izr.	2	3	3	3	2	2	1	2	—	—	2	„
	Kohn Ödön izr.	1	1	1	1	2	3	2	3	—	—	2	„
	Kozma Béla	1	1	1	2	3	3	2	3	2	2	1	„
	Krausz Sándor izr.	2	2	2	1	3	3	fm	2	—	—	1	„
25	Landesberg Ernő izr.	1	3	3	2	3	3	1	3	—	—	1	„
	Létai Dezső	1	1	1	1	2	2	2	1	—	3	1	„
	Lichtman Aladár izr.	3	2	2	2	3	3	1	2	—	—	1	„
	Lőrinczi Géza ö. d.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	„
	Macskási Lajos ev. ref.	2	2	2	2	3	3	1	2	1	—	2	„
30	Nagy Aladár	3	3	3	3	4	3	1	2	1	1	1	j. v. u.

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Földrajz	Mennyiségtan	Rajz. geometria	Testgyakorlat	Szépírás	Műének	Egyh. ének	Magaviselet	A vizsg. biz. itélete
	Nagy Elemér	2	2	3	3	2	3	2	1	1	1	1	f. o. l.
	Nagy Mihály ev. ref.	2	2	3	3	2	3	1	2	—	—	1	„
	Pálfi Zoltán ö. d.	2	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	„
	Peller Rezső izr.	—	2	2	3	3	3	2	2	—	—	1	„
35	Petersberger Pál ág. ev.	1	2	1	1	2	3	2	2	—	—	1	„
	Piger József ág. ev.	1	2	2	3	3	3	1	3	—	—	1	„
	Ptacsnik György ism.	2	2	2	2	2	1	2	2	—	3	1	„
	Simon Gyula	1	1	1	1	2	2	1	2	—	3	1	„
	Simon István	1	1	2	2	3	2	1	1	1	1	1	„
40	Simonides Gyula ág. ev.	1	2	2	1	2	2	1	3	—	—	1	„
	Smiel József izr.	1	1	1	1	1	2	1	1	—	—	1	„
	Szabadkai József	1	3	4	3	3	4	2	3	2	2	2	o. i. ú.
	Szabó Miklós ö. d.	1	2	3	2	3	3	1	1	—	3	1	f. o. l.
	Szathmári Miklós ö. d.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	„
45	Szász István ö. d.	1	1	2	3	3	3	1	2	—	3	1	„
	Székely Géza	1	1	1	1	2	2	1	1	—	3	1	„
	Szigethi Zoltán	2	2	3	3	2	2	1	2	—	3	1	„
	Vagyas Mózes	1	3	4	3	3	3	3	2	—	3	1	j. v. u.
	Weisz Tibor izr.	3	3	4	3	3	3	3	2	—	—	2	„
50	Weltman Zsigmond izr.		2	2	3	3	2	1	2	—	—	2	f. o. l.
	Magántanuló:												
	Weisz Gábor izr.	3	2	3	2	3	2						„

Harmadik osztály.

Osztályfő: **Dr. Nyiredi Géza.**

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Németnyelv	Történelem	Termtt. földrajz	Mennyiségtan	Rajz. geometria	Testgyakorlat	Műének	Egyh. ének	Magaviselet	A vizsg biz. ítélete
	Abrudbányai Géza	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f. o. l.
	Albon József g. kath.	2	2	4	4	2	3	3	3	1	—	—	1	o. i. ú.
	Andrási Árpád ö. d.	1	2	2	2	1	1	2	2	1	2	2	1	f. o. l.
	Balogh József	1	2	1	1	1	1	1	1	fm	1	1	1	„
5	Barabási Albert	2	3	3	1	3	3	3	3	2	—	3	1	„
	Bardocz Pál	ki	m	a	ra	d	t							
	Bányai László ism.	1	2	3	3	3	2	3	2	2	1	1	1	„
	Benczédi Ferencz	1	2	3	2	1	1	2	2	1	1	1	1	„
	Bodor György	2	2	4	4	3	3	2	2	1	1	1	1	o. i. ú.
10	Csipkés Árpád	2	3	3	3	3	3	3	3	fm	—	2	1	f. o. l.
	Dengyel István ág. ev.	1	2	3	3	3	3	3	2	2	—	—	2	„
	Derzsi Zoltán	1	2	2	3	2	3	2	3	2	2	2	1	„
	Feldheim Miksa izr.	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	—	1	„
	Gergely Lajos	1	2	2	2	1	2	2	2	1	—	3	1	„
15	Grossman Samu izr.	1	2	3	1	3	2	2	3	2	—	—	1	„
	Györfi Lajos ev. ref.	3	3	4	3	4	3	4	3	2	—	—	2	o. i. ú.
	Hermann Mór ev. ref.	ki	m	a	ra	d	t							
	Károli Gyula ev. ref.	3	3	3	3	3	3	4	3	2	2	—	1	j. v. ú.
	Kovács István	1	2	2	2	2	3	3	3	2	1	1	1	f. o. l.
20	Kovács Kálmán	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	—	2	1	„
	Kovács Lajos	2	2	3	3	3	2	3	2	1	—	3	1	„
	Lőfi Béla	1	2	3	4	2	3	2	2	2	1	1	1	j. v. ú.
	Macselár Valér g. kath.	1	2	2	2	1	3	3	3	1	—	—	2	f. o. l.
	Májai Dezső	1	1	2	1	1	1	3	2	1	1	1	1	„
25	Mocsán Aurél g. kath.	2	2	2	2	2	2	2	2	1	—	—	1	„
	Molnár Ödön	1	2	3	2	2	1	1	2	2	1	1	1	„
	Nemes Dénes g. kath.	2	2	3	3	2	2	4	3	1	—	—	2	j. v. ú.
	Pálfi György ö. d.	2	3	3	3	1	1	2	2	2	—	3	1	f. o. l.
	Salamon Miksa izr.	2	3	3	1	2	3	3	2	2	—	—	1	„
30	Sárpi István r. kath.	1	2	3	1	2	2	3	2	2	—	—	1	„

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Németnyelv	Történelem	Termtt. földrajz	Mennyiségtan	Rajz. geometria	Testgyakorlat	Műének	Egyh. ének	Magaviselet	A vizsg. biz. ítélete
	Simonfi Máté	1	2	3	3	3	3	3	3	1	—	3	1	f. o. l.
	Simonidesz Ödön ág. ev.	2	2	3	2	2	3	2	2	1		1	2	„
	Szabó Gáspár	2	3	4	4	3	3	2	3	2		3	2	o. i. ú.
	Tamási Tivadar	1	2	3	4	3	3	2	3	1	—	3	1	j. v. ú.
35	Tóth József	2	2	3	3	3	3	3	3	1		3	1	f. o. l.
	Uzoni Imre	1	1	2	2	1	1	1	1	1	—	3	1	„
	Vaska Béla	1	1	2	1	1	1	2	1	2	—	3	1	„
	Veress Lajos	1	2	3	3	3	2	2	2	fm		2	1	„
	Zoltán Gyula	ne	m	vi	zs	gá	zo	tt						
40	Zoltán Sándor ism.	1	2	3	3	3	3	2	2	1	—	2	1	„
	Magántanuló:													
	Endes Sándor r. kath.	ne	m	vi	zs	gá	zo	tt						

Negyedik osztály.

Osztályfő: **Domonkos Károly.**

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Németnyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz. geometria	Testgyakorlat	Műének	Egyh. ének	Magaviselet	A vizsg. biz. itélete
	Ausch Jenő izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	-	1	f. o. l.
	Augstein János izr. ism.	—	1	2	3	2	2	1	1	2	—	—	2	„
	Balázs András ö. d.	1	1	1	1	1	2	2	2	2	—	1	1	„
	Balla György r. kath.	3	2	3	3	3	2	3	2	2	—	—	2	„
5	Biasini Sándor r. kath.	3	3	4	2	3	3	3	3	2	—	-	2	j. v. u.
	Czupor Miklós	1	2	2	2	2	2	2	2	1	—	2	1	f. o. l.
	Farkas Győző	2	2	3	3	2	2	2	2	1	—	3	2	„
	Farkas Gyula	1	2	3	2	1	1	1	1	2	1	1	2	„
	Fodor János ö. d.	1	2	2	3	2	1	2	1	2	—	2	1	„
10	Gálfi Zsigmond	1	2	3	3	2	3	2	2	2	—	2	2	„
	Gelei Gyula	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	3	2	„
	Goldner Albert izr.	1	3	3	2	3	2	3	3	1	—	—	2	„
	Jákobi József izr.	1	3	3	3	2	2	3	3	2	—	—	2	„
	Kádár Gyula	1	3	3	3	3	2	3	3	1	2	2	1	„
15	Karpf Vilmos izr.	2	2	1	1	3	3	3	3	2	—	—	2	„
	Kereső Gyula	1	2	4	4	3	3	3	2	2	—	2	1	o. i. u.
	Kirschner Jenő izr.	3	3	4	3	3	4	3	2	2	—	—	2	„
	Kiss András ö. d.	1	2	2	3	2	2	2	2	2	—	2	1	f. o. l.
	Kiss Lajos	1	2	3	3	2	2	3	2	1	—	2	1	„
20	Koncz János ö. d.	1	2	2	2	2	1	3	3	1	—	2	2	„
	Kozma Sándor g. kath.	1	2	3	1	2	3	3	3	2	—	—	2	„
	Kökösi Mihály	1	2	3	3	2	3	2	2	1	—	2	1	„
	Mezei Dezső	1	2	3	3	2	3	3	2	2	—	2	1	„
	Nagy Gergely	1	2	4	4	3	3	2	3	2	—	3	2	o. i. u.
25	Puskás Endre r. kath.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	f. o. l.
	Rosenfeld Frigyes izr.	ki	m	ar	ad	t								
	Sárpy László r. kath.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	—	1	„
	Simonfi József	1	2	3	3	3	3	3	3	1	—	3	2	„
	Száva Dezső r. kath.	3	2	3	2	2	2	4	2	fm	—	—	2	j. v. u.
30	Székely Albert ism.	2	3	4	3	3	3	2	1	2	1	1	2	„

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Németnyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz. geometria	Testgyakorlat	Műének	Egyh. ének	Magaviselet	A vizsg biz itélete
	Székely Béla	1	2	2	1	2	1	3	3	1	1	1	2	f. o. l.
	Székely László ism.	1	1	3	2	2	2	3	2	2	—	2	1	„ „ „
	Török Géza	1	2	3	3	3	2	2	1	1	1	1	2	„ „ „
	Váradi József r. kath.	3	2	3	3	2	2	2	2	2	—	—	1	„ „ „
35	Vagner Ferencz	1	2	3	3	2	3	4	3	2	—	3	2	j. v. u.
	Zsakó István	1	2	3	2	1	3	3	2	1	—	3	2	f. o. l.
	Zsakó József	1	2	3	1	3	2	3	2	2	—	3	1	„ „ „

Ötödik osztály.

Osztályfő: **Ulár Pál.**

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Görögnyelv	Németnyelv	Gör. pótló irodalom	Mértani rajz	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Testgyakorlat	Műének	Egyh. ének	Magaviselet	A vizsg. biz. ítélete
	Antónya Mihály ö. d.	1	1	2	3	3	—	—	2	1	2	2	—	2	1	f. o. l.
	Bányai Mózes	2	2	4	3	3	—	—	1	3	3	2	—	2	2	j. v. ú.
	Benczédi Andor	1	2	3	—	3	1	2	1	1	2	1	—	2	1	f. o. l.
	Bónis Tibor ev. ref.	2	1	3	—	3	1	2	1	2	1	2	—	—	1	„
5	Csép Miklós ö. d.	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	—	2	1	„
	Darkó Gyula	2	2	3	—	2	2	1	1	3	2	2	—	2	1	„
	Dézsi Olivér ev. ref.	2	2	3	—	4	2	2	2	2	3	1	—	—	1	j. v. ú.
	Ekárt István	2	2	3		4	3	3	2	3	3	2	—	2	1	„
	Ferencz Áron	2	2	3	—	3	2	1	2	2	3	1	1	1	1	f. o. l.
10	Gál Miklós.	1	1	3	—	4	2	1	1	2	2	1		1	1	j. v. ú.
	Gyergyai Árpád ö. d.	1	1	1	1	2	—	—	1	1	1	2	—	3	1	f. o. l.
	Kappel Izidor ízr.	2	2	3	3	3	—	—	3	2	3	1		—	2	„
	Koncz Béla ev. ref.	1	1	2	—	3	1	1	1	1	2	2	—	—	2	„
	Kovács Zoltán	ki	m	a	ra	dt										
15	Kozma Szabin g. kath.	1	2	3	3	1		—	2	3	2	2	—	—	2	„
	Mayer Rezső ág. ev.	1	2	3	3	2	—	—	2	2	1	2	—	—	2	„
	Meltzl Balambér ág. ev.	1	1	1	1	1	—	—	1	1	2	2	—	—	1	„
	Miklós Zsigmond isin.	1	2	3	—	3	2	1	2	2	3	1	—	2	1	„
	Petersberger Frigyes ág. ev.	1	2	3	3	2	—	—	1	2	3	2	—	—	2	„
20	Rosenberger Simon izr.	3	2	2	—	2	1	2	1	2	2	2		—	2	„
	Sárdi Elemér	1	2	3	—	3	2	1	2	2	2	1	—	2	1	„
	Sigmond Dezső r. kath.	—	3	4	—	3	3	3	3	4	4	fm	—	—	1	o. i. ú.
	Sigmund Gyula ág. ev.	1	1	2	3	2	—	—	2	1	3	1	—	—	2	f. o. l.

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Görögnyelv	Németnyelv	Gör. pótló irodalom	Mértani rajz	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Testgyakorlat	Műének	Egyh. ének	Magaviselet	A vizsg. biz. itélete
	Strobl Alajos ág. ev.	1	3	3	3	2	—	—	2	3	3	2	—	—	2	f. o. l.
25	Szentmártoni Kálmán	2	2	3	3	3	—	—	2	2	2	2	—	3	2	„
	Magántanulók:															
	Baló Dénes	3	3	3	—	3	2	2	1	3	3	—	—	—	—	
	Abrudbányai Sándor	ne	m	vi	zs	gá	zo	tt								
	Pálfi Ferencz	ne	m	vi	zs	gá	zo	tt								

Hatodik osztály.

Osztályfő: **Dr. Gál Kelemen.**

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Görögnyelv	Németnyelv	Gör pótló irodalom	Mértani Rajz	Történelem	Természetrajz	Menyiségtan	Testgyakorlat	Műének	Magaviselet	A vizsg. biz. ítélete
	Ádámosi Gábor	1	2	1	3	2	—	—	2	2	2	2	2	2	f. o. l.
	Barabási István	1	2	3	3	2		—	2	2	3	2	2	1	„
	Bedő Béla ö. d.	1	3	3	—	3	2	1	3	2	2	2	—	2	„
	Bróz Arnold r. kath.	ki	m	ar	ad	t									
5	Csiszér Samú ág. ev.	1	3	3	3	2	—	—	3	2	3	2		2	„
	Elekes Dénes ö. d.	1	1	2	2	3	—	—	1	2	3	1	2	1	„
	Farkas Endre	ki	m	ar	ad	t									
	Fekete Károly	1	2	3	—	3	1	2	2	3	3	2	—	2	„
	Gelei Kálmán	1	3	4	4	3	—	—	2	3	4	2		1	o. i. u.
10	Grátz Ottó ág. ev.	1	3	3	—	1	2	2	2	2	3	2	-	1	f. o. l.
	Hirsch Mór izr.	—	3	3	—	2	1	2	2	2	3	fm		2	„
	Jákóbi Kálmán izr.		2	2	—	3	2	1	2	2	3	2	—	1	„
	Jeszenszki Aladár ág. ev.	1	2	3	-	3	3	2	3	2	3	2	—	1	„
	Kelemen István	1	2	3	3	3	-		2	2	4	2	—	1	j. v. u.
15	Kisgyörgy Sándor ö. d.	1	2	2	2	3	—	—	2	2	1	2	—	1	f. o. l.
	Kozma Kornél g. kel. ism.	2	2	3	2	4	—	—	2	1	3	1		2	j. v. u.
	Költő Gábor ö. d.	1	1	1	1	2	—		1	1	2		2	1	f. o. l.
	Kríza János ö. d.	1	1	1	2	1	—		1	1	2	fm	2	2	„
	Létai Árpád	1	2	3	—	3	2	1	3	2	2	1	1	2	„
20	Máté Ferencz ö. d.	2	2	2	3	3		—	2	3	3	1	1	2	„
	Máté Sándor	1	2	3	3	4	-	—	2	2	3	1	2	1	j. v. u.
	Mikó Lőrincz	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	—	1	f. o. l.
	Nemes Dénes	2	2	3	3	3	—	—	3	3	4	2	—	1	j. v. u.
	Pálfi Árpád	2	2	3	4	3	—	—	3	3	4	2	-	2	o. i. u.
25	Rázmán Mózes ö. d.	1	3	3	2	3		—	2	2	3	2	—	2	f. o. l.
	Rend Aurél	1	3	4	3	3	-	—	2	3	3	2	—	1	j. v. u.
	Rend Gyula ism.	2	3	4	4	4	-	—	3	3	4	2	-	2	v. e. u.
	Rédiger Károly	2	3	4	4	4	—	—	3	3	4	2	—	1	o. i. u.

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Görögnyelv	Németnyelv	Gör. pótló irodalom	Mértani rajz	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Testgyakorlat	Műének	Magaviselet	A vizsg. biz. itélete
	Uzoni János	2	1	2	—	3	1	1	1	1	2	1	—	1	f. o. l.
30	Ürmösi József	2	3	3	—	3	3	2	3	3	3	2	—	1	„
	Veress Gyula	2	2	3	—	3	3	2	2	2	4	2	—	2	j. v. u.
	Wiegner Samú izr.	—	3	3	3	2	—	—	3	3	4	2	—	1	„
	Magántanuló:														
	Elekes Károly ev. ref. ism.	—	3	4	—	4	3	3	3	3	4			—	v. e. u.

Hetedik osztály.

Osztályfő: **Perédi József.**

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Görögnyelv	Németnyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Egészségtan	Testgyakorlat	Müének	Magaviselet	A vizsg. biz. ítélete
	Antal József ö. d.	1	2	2	1	2	1	2	2	—	1	2	1	f. o. l.
	Biró Pál ö. d.	1	2	2	2	2	1	2	2	—	1	—	1	„
	Gálfalvi Samu ö. d.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	„
	Gombos János ö. d.	1	2	2	2	2	1	1	2	—	1	—	1	„
5	György János ö. d.	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	—	1	„
	Jakab Nándor ev. ref.	—	2	2	2	2	1	2	2	—	1	1	1	„
	Kiss János	2	2	3	3	2	—	3	3	—	1	1	1	„
	Lieblich Miklós izr.	2	2	2	2	2	1	2	3	—	1	—	1	„
	Mikó Imre	1	1	2	1	1	—	1	1	—	1	—	1	„
10	Nagy Elemér	1	2	3	3	3	3	2	3	—	2	—	1	„
	Pálfi József ö. d.	1	1	1	1	1	1	2	2	—	1		1	„
	Péterfi Áron ö. d.	1	2	3	3	3	1	2	3	—	1	2	1	„
	Rédiger Ödön ö. d.	1	2	3	2	3	2	2	3	—	1	—	1	„
	Sándor Ákos	1	2	2	2	2	2	2	3	—	1	2	1	„
15	Sárdi Ákos ö. d.	1	2	2	2	2	2	1	1	—	1	fm	1	„
	Smiel Mór izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	„
	Zsakó Andor	1	2	2	1	2	1	2	3	—	1	—	1	„
	Magántanuló:													
	Heretik Endre r. kath.	3	3	3		3	3	2	3	3	—	—	—	„

Nyolczadik osztály.

Osztályfő: **Kanyaró Ferenc.**

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Latinnyelv	Görögnyelv	Németnyelv	Gör. pótló irodalom	Mértani rajz	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Bölcselettan	Testgyakorlat	Műének	Magaviselet
	Barabás Ábel	1	1	2	1	1	—	—	1	2	3	1	fm		1
	Barabás István	1	2	3	2	3	—	—	2	3	3	2	1	2	1
	Bölöni Vilmos	2	2	3	3	3	-	-	3	3	3	2	2	1	2
	Brazovai Elek ev. ref.	2	2	3	—	3	2	2	3	3	3	2	2	-	1
5	Czakó Jenő	1	2	3	2	3	—	—	2	3	3	2	2	1	1
	Feldheim Béla izr.	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Ferenczi Kálmán	1	1	3	3	3	—	—	2	2	3	2	1	—	1
	Gálfi Zsigmond	1	2	3	2	3	—	—	2	2	3	2	fm	—	1
	Hajós Jakab izr.	1	2	3	3	1	—	—	2	2	3	2	2	2	1
10	Kiss Tamás	1	2	3	3	3	—	—	2	2	3	2	1	-	1
	Lukácsi József	1	1	1	1	2	—	—	1	1	1	1	2	1	1
	Magyari Géza	1	2	3	—	3	2	2	2	3	3	2	fm	1	1
	Mayr Károly r. kath.	3	3	3	—	3	3	2	3	3	3	3	2	-	1
	Márkos Albert	1	1	1	1	1		—	1	2	2	1	1	-	1
15	Molnár János	1	1	2	1	2	-	-	2	2	3	1	2	-	1
	Nagy Miklós	1	2	3	-	3	2	1	2	3	2	2	1	1	1
	Ruzitska Lajos r. kath.	1	1	2	—	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Sándor Dénes	1	2	3	3	3	—	-	2	2	3	2	1	—	2
	Szabó Albert	1	3	3	3	3	—	—	3	3	3	3	2	2	2
20	Székely Andor	2	3	3	—	3	2	1	2	1	1	2	2	3	2
	Tóth Ernő	1	2	2	-	3	2	2	1	2	2	1	2	2	1
	Ürmösi Sándor	1	1	2	2	2	-	—	2	1	1	1	1	3	2
	Ütő Áron	1	2	2	2	3	—	—	2	1	1	2	1	1	1
	Varró Elek	1	2	3	3	3	-	—	1	3	3	2	1	—	2
25	Veress Béla	1	2	2	2	3	—	—	2	3	3	2	2	—	2
	Vernes István	1	1	1	1	2	—	—	1	1	1	1	1	1	1
	Magántanuló:														
	Zoltán Árpád ism.	2	3	3	3	3	—	—	3	2	3	3	—	—	—

Megjegyzés: Az idei érettségi vizsgálatok lefolyásáról és eredményéről a jövő évi „Értesítőben“ fogunk elszámolni.

XX. Statisztikai kimutatás a gymn. tanulókról.

Osztály	A tanulók száma: Felvétetett nyilvános	A tanulók száma: Felvétetett magán	Vizsgálatot tett nyilvános	Vizsgálatot tett magán	Előmenetelük haladó	Előmenetelük ismétlő	Tandíj fizető	Tandíj mentes egészen	Tandíj mentes részben	ösztöndíjas	A vizsgálatot tett tanulók közűl volt: Vallásra nézve unitárius	ev ref.	ág. ev.	róm. kath.	izraelita	gör. kath.	gör. kel.	összesen	Anyanyelvre nézve magyar	román	összesen	Nyelvismeretre nézve csakis magy. beszél	magyar-német	magy.-ném.-francz	magyar-román	hányan tudnak magyarúl	A tanulók illetősége helybeli	megyebeli	más megyebeli	más országbeli	öszesen
I.	57	3	51	2	43	10	32	19	2	8	33	8	—	4	5	3	—	53	50	3	53	41	1	1	10	53	15	9	29	—	53
II.	50	1	50	1	49	2	35	13	3	7	28	5	4	1	13	—	—	51	51	—	51	38	9	—	4	51	28	2	21	—	51
III.	40	1	37	—	35	2	21	14	2	8	25	2	2	1	3	4	—	37	33	4	37	27	2	—	8	37	12	4	21	—	37
IV.	37		36	—	33	3	22	12	2	4	23	—	—	6	6	1	—	36	35	1	36	24	6	—	6	36	12	4	20	—	36
V.	25	3	24	1	24	1	17	8	—	6	13	3	5	1	2	1	—	25	24	1	25	17	5	1	2	25	13	3	9	—	25
VI.	32	1	30	1	28	3	18	7	6	8	23	1	3	—	3	—	1	31	30	1	31	21	6	1	3	31	10	1	20	—	31
VII.	17	1	17	1	18	—	8	7	3	9	14	1	—	1	2	—	—	18	18	—	18	14	2	—	2	18	5	2	11	—	18
VIII.	26	2	26	1	26	1	11	2	14	8	22	1	—	2	2	—	—	27	27		27	17	5	—	5	27	3	1	23	-	27
Összesen	284	12	271	7	256	22	164	82	32	58	181	21	14	16	36	9	1	278	268	10	278	199	36	3	40	278	98	26	154	—	278
	296		278		278																										

Osztály	A tanulók szülei közt polgári állásra nézve volt														A tanulók életkora a								
	Ostermelő			Iparos			Kereskedő és vállalkozó								9	10	11	12	13	14	15	16	17
	Nagybirtokos és bérlő önálló	Kisbirtokos és bérlő önálló	Alkalmazott	Nagyiparos önálló	Kisiparos önálló	Alkalmazott	Nagykereskedő önálló	Kiskereskedő önálló	Alkalmazott	Köztisztviselő	Magán tisztviselő	Katona	Értelmiségi	Személyes szolgálatból élő	Magánzó	Összesen	életévét betöl-						
I.	2	19	2	-	8	—	-	5	—	8	—	—	5	2	2	53	—	11	14	20	6	1	1	—	—
II.	—	8	2	1	6	—	—	6	—	11	1	—	9	1	6	51	—		14	16	16	3	—	2	—
III	—	11	—	—	1	-	—	1	—	9		1	9	1	4	37	—		—	5	16	11	4	1	—
IV.	—	11	—	—	2	—	—	10	—	7	—	1	4	—	1	36	—	—	—	1	4	11	11	7	1
V.	—	3	—	-	—	—	—	1	-	7	1	—	6	1	6	25	-	—	-	—	—	2	9	10	1
VI.	—	9	—				—	3	—	4	1	—	6	-	8	31	—	-		—	—	—	3	17	7
VII.	-	4	-	1	1	-	—	1	—	4	1	—	6	—	—	18	-	-		—	—	—	—	4	9
VIII.	1	9	—	-	—	-	—	3	—	4	-	-	8	—	2	27	-	—	—	—	—	—	-		5

tanév végén					A tanulók egészségi állapota				A tanulók magaviselete				A tanulók mulasztása				A tanulásban tett előmenetel							
18	19	20	21—25	Összesen	Könnyű	Sulyos	Járványos	Meghalt	Jó	Szabályszerű	Kevésbbé szabályszerű	Rossz	Igazoltatott	Nem igazoltatott	Hány tanuló nem mulasztott	Hány tanuló mulasztott igazolatlanúl	Minden tárgyból Jeles eredménnyel	Legalább jó eredménnyel	Legalább elégséges eredménnyel	Egy tárgyból elégtelen eredm.	Két tárgyból elégtelen eredm.	Több tárgyból elégtelen eredm.	Osztály ismétlésre utasittatott	Végleg elutasittatott
tötte					Nem járványos																			
—	—	—	—	53	104	2		—	47	4	—	—	1025	18	9	7	7	8	23	8	2	5	6	1
—	—	—	—	51	30	14	—		42	8	—	—	1730	1	7	1	2	12	32	4	1	—	1	
—	—	—	—	37	11	9		-	31	6	—	-	926	2	4	1	2	7	20	4	3	1	4	—
1	—	—	—	36	46	—	—	—	15	21	—	—	445	1	4	1	4	2	23	4	3	—	3	—
3	—	—	—	25	23	4	—	-	14	10	—	-	600	—	5	—	1	2	17	4	1	—	—	—
3	1	—	—	31	57	2	—		17	13	—	—	598	13	7	7	1	2	16	7	1	4	3	2
4	—	—	1	18	7	1	—		17	—	—	-	155	—	4	—	3	6	9	—	—	—	—	—
9	8	3	2	27	62	—	—	—	19	7	—	—	644	—	1	—	1	5	20	—	—	—	—	—

A tanulmányozás eredményének áttekintése osztályonként.

Tantárgy	I.					II.					III.					IV.					V.					VI.					VII.					VIII.				
	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Fölmentés	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Fölmentve	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Fölmentve	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Fölmentve	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Fölmentve	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Fölmentve	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Fölmentve	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Fölmentve
Hittan	24	20	8	1	—	27	13	7	—	—	23	12	1	—	—	28	3	4	—	—	14	8	2	—	—	18	9	—	—	—	14	2	1	—	—	22	4	1	—	—
Magyarnyelv	10	12	27	4	—	14	26	11	—	—	6	24	7	—	—	7	23	6	—	—	8	14	3	—	—	5	14	12	—	—	5	12	1	—	—	9	14	4	—	—
Latinnyelv	11	13	19	10	—	13	17	17	4	—	4	9	20	4	—	6	6	19	5	—	3	4	16	2	—	4	5	17	5	—	4	9	5	—	—	4	7	16	—	—
Görögnyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	9	—	—	2	5	9	4	—	7	7	3	—	—	5	6	8	—	—
Németnyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	9	13	5	—	9	8	17	2	—	3	7	12	3	—	3	6	17	5	—	5	9	4	—	—	5	4	18	—	—
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	10	14	1	—	7	17	12	—	—	13	10	2	—	—	5	16	10	—	—	13	3	2	—	—	8	14	5	—	-
Földrajz	9	14	25	5	—	13	20	18	—	—	11	8	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természetrajz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	15	12	1	—	7	10	7	1	—	5	14	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	11	1	—	—	7	10	10	—	—
Mennyiségtan	12	13	20	8	—	5	19	26	1	—	5	16	13	3	—	6	11	17	2	—	4	10	10	1	—	2	6	14	9	—	5	4	9	—	—	7	3	17	—	-
Gör. pótló irod.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	7	2	—	—	3	4	4	—	—	—	—	1	—	—	2	5	1	—	—
Mértani rajz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	2	—	—	4	6	1	—	—	—	—	1	—	—	4	4	—	—	—
Rajz. geom.	9	17	23	4	—	4	20	26	1	—	5	18	14	—	—	9	16	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bölcsel. előtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	16	2	—	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5	3	—	—	—	—	—	—	—
Szépírás	9	31	11	—	—	12	28	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Testgyakorlat	6	44	—	—	1	30	16	1	—	3	17	16	1	—	4	13	22	—	—	1	8	15	—	—	1	7	21	—	—	2	16	1	—	—	10	14	—	—	2
Műének	6	12	—	—	33	12	4	—	—	34	11	4	—	—	22	4	1	—	—	31	1	—	—	—	24	2	7	—	—	21	3	3	—	—	11	9	6	2	—	10
Angolnyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	—	—	—	2	1	—	—	—	3	—	—	—	—
Egyházi ének	4	9	17	—	—	11	4	12	—	23	10	6	8	—	13	5	11	7	—	13	2	8	2	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Orgona	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gyorsírás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	1	—	—	7	7	—	—	—	5	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

XXI.

c) Elemi iskola.

I. osztály.

Osztálytanító: *Inczefi Sámuel.*

Vallástan. Heti 2 órán. Reggeli, estéli, étel előtti, étel utáni és közönséges imák. Erkölcsi elbeszélések. T. k. Boros Gy. „Jó gyermek könyve“ és az ABC.

Beszéd és ért. gyak. Heti 4 órán. A taneszközök, házi bútorok, tanterem és részeinek megismertetése és leírása. Az előbbieknek egymással való összehasonlítása különböző tulajdonságairól. A város lakósainak ismertetése különböző tekintetek szerint. T. k. Nagy L. „Beszéd- és ért. gyak.“

Számtan. Heti 5 órán. A számjegyek és a műveletek jegyeinek megismertetése. Számolás 30-as körben, fejben és palára íratva a 4 alapművelet alapján. T. k. Brassai S. Számító Socrates.

Olvasás és írás. Heti 9 órán. Az „ABC“-és könyv többször átvéve. Abból a versek és elbeszélések könyv nélkül is betaníttattak és elmondattak a beszéd gyakorlása végett. T.-könyv. Komáromy-Lakits-Péterfy ABC.

Rajz. Heti 2 órán.

Ének. Heti 1 órán.

Torna. Heti 2 órán.

2. osztály.

Osztálytanító: *Inczefi Sámuel.*

Vallás. Heti 3 órán. Izsák fiai. Mózes története és a tiz parancsolat. Erkölcsi szabályok. Imák. Jákob fiai. József és testvérei, Jákob Egytomban és az úrimádság. T.-könyv Boros Gy. „Jó gyermek könyve.“

Beszéd és ért. gyakorlat. Heti 4 órán. Mint az 1-ső osztályban. Hozzátéve földrajzi szempontból a világ 4 fő és mellék-tájainak a megnevezését. A város nevezetesebb helyeinek és ut-

czáinak a megismertetése. Egy néhány közönségesebb ásvány megismertetése. T.-könyv Nagy L. „Beszéd- és ért. gyak.“

Magyarnyelv. Heti 2 órán. A mondat- és beszéd. Jelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó és óhajtó mondatok megismertetése továbbá a szó, szótagelválasztás. A hangok. Magán- és mássalhangzók megkettőztetett helyes irása. A mondat alanyi és állítmányi részei. Az irásjelek és a főnév. Elméletileg és gyakorlatilag irásban. T.-könyv Deme K. „Magyar nyelvtan.“ Ehez Komáromy és társai olv. könyv II. köt. A verseket és elbeszéléseket tanulták könyv nélkül is.

Számtan. Heti 5 órán. A négy alapművelet 100-as körben, elméletben és irásban. A szorzó-tábla. Brassai Sámuel „Számító Socrates“ T.-könyve alapján.

Irás. Heti 4 órán.

Rajz. Heti 2 órán.

Ének. Heti 1 órán.

Torna. Heti 2 órán.

3. osztály.

Osztálytanító: *Deák Ferencz.*

Vallástan. Heti 2 órán. T. k. Kriza János: „A ker. vallás elemei.“

Magyarnyelv. Heti 4 órán. T. k. Deme Károly: „Nyelvtani gyakorló könyv I. k.“ és Komáromi: „Magyar olvasókönyv III. k. A beszédrészek, egyszerű és összevont, tő és bővített mondatok ismertetése. Tárgy, jelzők. Hely, idő, mód, ok, czél, eredmény, részes és eszköz határozók. Az olvasó könyvből az összes versek, elemezés és az elolvasottak elbeszélése. Házi és kéthetenként zárt irásbeli dolgozatok az eltanultak alapján.

Földrajz. Heti 2 órán. T. k. Csiki: „Kolozsvár földrajza.“ A szülők, család, község, járás, megye és ország s egyes általánosabb földrajzi fogalmak megismerése után Erdély, Magyarország s a hozzá kapcsolt részek.

Természetrajz. Heti 2 órán. T. k. Buza János: „Természetrajz.“ Emlősök, madarak, hüllők, kétéltűek, halak, rovarok, pat-

kányok, rákok, puhányok, férgek, tüskebőrüek, virág és ős állatok.

Számtan. Heti 5 órán. Brassai Sámuel: „Számító Socrates“ és Orbók: Számtana alapján fejben összeadás, kivonás, szorzás és osztási műveletek egész és törtszámokkal. A négy alapművelet egész számokkal táblán. Házi feladványok és a II. időszakban két hetenként zárt írásbeli dolgozat.

Rajz. Heti 2 órán. Kozma és Felméri rajztáblái alapján.

Írás. Heti 4 órán. Szépírási gyakorlatok.

Ének. Heti 2 órán.

Torna. Heti 2 órán.

4. osztály.

Osztálytanító: *Kelemen Árpád.*

Vallástan. Heti 2 órán. T. k. Simén Domokos: Szenttörténetek. Ó-szövetség. Új-szövetség s a vallásjavítás és az unitárizmus rövid ismertetése.

Magyarnyelv. Heti 4 órán. Deme Károly: Nyelvtani gyakorlókönyv a népiskolák IV. osztálya számára című tankönyv alapján, a származékszókról s ezek képzőiről. Egyszerű és összetett mondatok s ezek közül különösen azok, melyek fő- és mellék-, továbbá mellérendelt mondatokból vannak alkotva. A rendes és rendhagyó igék tárgyatlan ragozása a különböző módokban; a módok és idők ismertető jegyei. A Komáromi féle olvasókönyvből szó- és mondattani elemzés. Nehány vers és olvasmány. A tanultakból írásbeli dolgozat.

Földrajz. Heti 2 órán. T. k. Vargyas E. Földrajza. Erdély folyói, városai és hegyei s ezek nevezetességeinek ismertetése. Erdély térképének lerajzolása.

Természetrajz. Heti 2 órán. T. k. Buza János: Természetrajz. A növény- és ásványtani rész ismertetése.

Számtan. Heti 4 órán. T. k. Brassai: Számító Socrates és Orbók: Számtan. A 4 számtani alapművelet gyakorlása fejben, írásban egész számokkal és tizedes törtekkel.

Rajz. Heti 2 órán. Frőbel- és Hermes-féle minták után.

Irás. Heti 4 órán. Minták után és üteny szerint.
Ének. Heti 2 órán.
Torna. Heti 2 órán.

XIV.

A tanterv táblázatos áttekintése.

Tantárgyak	Osztályonként heti óra szám				
	1.	2.	3.	4.	Együtt
Vallástan	2	2	2	2	8
Beszéd- és ért. gyakorlat	4	4	—	—	8
Magyar nyelv	—	2	4	4	10
Földrajz	—	—	2	2	4
Természetrajz	—	—	2	2	4
Számtan	5	5	5	4	19
Írva-olvasás	9	4	—	—	13
Írás	—	—	4	4	8
Rajz	2	2	2	2	8
Ének	1	1	2	2	6
Torna	2	2	2	2	8
Összesen	25	22	25	24	96

Első osztály.

Osztálytanító: **Inozefi Samú.**

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Olvasás	Értelem gy.	Számtan	Sz. kézi rajz.	Szépírás	Magaviselet	*Megjegyzés*
	Andrási Gábor	1	1	2	1	1	1	1	
	Béú Gyula r. kath.	1	1	1	2	2	1	1	
	Csermák Endre r. kath.	1	1	1	2	1	1	1	
	Fekete József	1	1	1	1	1	1	1	jutalmat nyert
5	Lászlóczki István	1	1	1	1	1	1	1	„ „
	Lusztig Jenő izr.	1	2	2	2	2	2	1	
	Majoros Jenő r. kath.	2	2	2	3	2	2	1	
	Schall István r. kath.	1	1	1	1	1	1	1	jutalmat nyert
	Veress László	ne	m	vi	zs	gá	zo	tt	

Második osztály.

Osztálytanító: **Inczefi Samu.**

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Földrajz	Számtan	Sz. kézi rajz	Szépírás	Magaviselet	*Megjegyzés*
	Aranyosi György	1	2	1	2	2	2	1	
	Fekete Elemér	2	1	1	1	2	1	1	
	Goldmann Manó izr.	—	1	1	2	2	1		
	Gráf Lajos ev. ref.	1	2	1	1	1	2	1	
5	Grűnn Jenő izr.	1	2	2	1	2	2	1	
	Kovács Lajos	1	1	1	2	2	2	1	
	Major Sándor ev. ref.	2	3		3	2	2	2	
	Müller Gyula	1	1	1	1	1	1	1	jutalmat nyert
	Pollák István izr.	—	1	1	1	2	2	1	
10	Sárosi István ev. ref.	2	1	2	2	3	3	1	
	Simon István ev. ref.	3	2	3	3	1	2	2	
	Szigethi Árpád	2	2	2	2	1	1	1	
	Veress Géza	1	1	1	2	1	1	1	
	Weisz Ákos izr.	3	1	1	1	2	2	1	

Harmadik osztály.

Osztálytanító: **Deák Ferencz.**

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyarnyelv	Földrajz	Természetrajz	Számtan	Sz. kézi rajz	Szépírás	Ének	Magaviselet	*Megjegyzés*
	Bornemissza Sándor ev. ref.	2	2	3	2	3	2	3		2	
	Fogarasi Károly	1	2	2	2	3	1	2	—	1	
	Gyulay Tibor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	jutalmat nyert
	Kereső Ferencz	1	1	2	1	2	1	1	2	1	
5	Kohn Ákos izr.	—	1	2	1	1	2	2	—	1	
	Kohn Ferencz izr.	2	2	2	2	2	3	2	—	2	
	Kolb Jenő izr.	2	2	2	2	3	2	1	—	2	
	Krizsik József r. kath.	1	1	2	1	1	2	2	—	1	
	Lusztig Dezső izr.	2	2	3	2	3	3	1	—	1	
10	Lusztig Ernő izr.	3	3	3	3	3	3	3	—	1	
	Majoros József r. kath.	2	2	2	2	3	1	2	—	1	
	Marinka Béla r. k.	3	2	3	2	3	1	2	—	1	
	Peller Béla izr.		1	1	1	2	1	1		1	
	Peller Lajos izr.	1	2	2	2	3	3	2		2	
15	Rivnák János r. kath.	2	3	3	2	3	3	3	—	2	
	Rosenfeld Béla izr.	1	3	3	2	2	2	2	—		
	Vagyas Ferencz	2	2	3	2	2	1	2	3	1	
	Váradi Sándor	3	3	3	3	3	3	3	3	1	

Negyedik osztály.

Osztálytanító: **Kelemen Árpád.**

	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Földrajz	Természetrajz	Számtan	Sz. kézi rajz	Szépírás	Ének	Magaviselet	*Megjegyzés*
	Abrudbányai Ede	1	1	1	1	1	2	2	1	1	
	Ács László ev. ref.	1	2	2	2	2	1	2	—	1	
	Ács Sándor ev. ref.	1	1	1	1	2	2	2	-	1	
	Barabási József	1	2	2	2	2	3	3	2	1	
5	Bors Mihály	1	2	2	2	2	3	3	2	1	
	Butka Ernő ev. ref.	2	3	3	2	3	3	3	-	1	
	Finta József	1	2	1	1	2	2	2	1	1	
	Grűn Ferencz izr.	—	3	3	2	2	3	3	—	1	
	Grűn Miklós izr.	—	2	3	2	3	3	3	—	1	
10	Kiss Gyula	2	3	3	2	3	3	2	1	1	
	Koncz Rudolf ev. ref.	1	1	1	1	1	1	1	—	1	jutalmat nyert
	Krizsik Ferencz r. k.	1	1	1	2	2	2	2	—	1	
	Landesberg Gyula izr.	—	3	2	2	3	3	3	—	1	
	Lichtman Jenő izr.	3	2	2	2	2	2	2	—	1	
15	Müller Rezső	1	2	2	1	2	2	2	2	1	
	Nanoczki György	1	3	3	2	2	3	3	3	1	
	Pálfi János	1	3	2	2	3	1	1	1	1	
	Sándor István	—	3	3	3	3	3	2	—	1	
	Sárosi Pál ev. ref.	2	3	3	2	2	3	3	—	1	
20	Strachal János r. k.		3	3	2	3	3	2	-	1	
	Magántanuló:										
	Iszlai Géza	1	1	1	2	2	1	1	—	—	

XXII.

A jövő tanévre vonatkozó értesítés.

1. A jövő 1896—97-ik tanévre a tanulók fölvétele szeptember hó 10. 11. és 12 napjain d. e. 8—12 óráig fog eszközöltetni; a javító, pót és fölvételi vizsgálatok is ugyanazon napokon tartatnak.

Szept. hó 12-én túl csak az esetben vehető fel tanuló, ha a késedelem okát hitelesen tudja igazolni; 15-én túl csak az iskolai igazgatóság és 25-én túl csak a mélt. és főt. E. K. Tanács adhat engedélyt a fölvételre.

2. Javító- és pótló vizsgálatért az igazgatósághoz oly tanuló folyamodhatik, ki az előbbi évben ezen iskolába járt és csak egy kötelezett tárgyból kapott elégtelen jegyet. Az, ki egy tárgyból elégtelen, de magaviselete kevébbé szabályszerű vagy rossz, továbbá a ki két tárgyból elégtelen, javításra engedélyért a mélts. és főt. E. K. Tanácshoz folyamodhatik. A folyamodványokat legkésőbb julius 31-ig az isk. igazgatósághoz kell benyujtani. A ki folyamodványát a kitűzött időig be nem adja, azt javító vizsgálatra bocsátani nem lehet. A szeptemberben tartandó javító érettségi vizsgálatra aug. 29-ig kötelesek az illetők az igazgatónál jelentkezni s egyuttal az előző évben kapott érettségi bizonyítványukat beadni.

3. A gymn. I. osztályba oly tanulók vétetnek fel, kik 9-ik élet évüket már betöltötték, 12 évnél nem idősebbek s az elemi iskola 4-ik osztályát jó eredménynyel végezték; e minőségüket keresztlevéllel vagy születési bizonyítvánnyal és iskolai bizonyítványokkal kell igazolniok. — Az 1887. évi XXII. törvényczikk értelmében nyilvános és magániskolába nem vehető fel az olyan növendék, ki nem igazolja, hogy élete 12-ik évéig újra oltatott, vagy azt, hogy öt éven belül sikeresen beoltatott, vagy hogy valóságos himlőt állott ki.

A mely tanuló mindezeket a bizonyítványokat föl nem mutatja, az beiratásra nem számíthat.

4. A fölvételre való jelentkezéskor minden tanuló köteles iskolai bizonyítványát bemútatni, és az iskolai díjakat felerészben befizetni.

5. A gymn. V. osztályába lépő tanuló szülője vagy gyámja a beiratásnál köteles kijelenteni, hogy fia, illetőleg gyámoltja a görögnyelvet tanulje-e, vagy az azt pótló tantárgyakat.

Oly tanuló, ki már egy vagy több osztályban görög nyelvet tanult, átléphet a görögpótló tanfolyamba ha e tanfolyam végzett tananyagából fölvételi vizsgálatot tesz, viszont a görögnyelv és irodalomból tartozik vizsgálatot tenni az oly tanuló, ki már egy vagy több éven át a pótló tantárgyakat tanulta.

8. A fölvételre minden tanuló atyja, anyja vagy gyámja kiséretében tartozik jelentkezni Vidéki szülők vagy gyámok, beiratáskor kötelesek bejelenteni, hogy fiokat, illetőleg gyámoltjukat hol és kinél fogják elhelyezni, kire fogják a házi felügyelet és nevelés gondjait bízni.

Az alapos kifogás alá eső szállás megváltoztatását követelni az igazgatónak jogában áll.

A fölvételre a tanulók előbb az igazgatónál, azután az illető osztályfőnöknél jelentkeznek, a ki a beiratáshoz tartozó egyéb teendőket végzi.

9, Azon tanulók, kik az iskolában benlakást óhajtanak nyerni, kötelesek (kivétel nélkül) ezen óhajukat legkésőbb aug. 15-ig az igazgatónak bejelenteni. A ki ezt tenni elmulasztja, fölvételre csak azon esetben számíthat, ha a jelenkezett tanulók elhelyezése után marad fönn hely.

10. Az iskolai díjak a beiratáskor befizetendők. Szegénysorsú unitárius vallású jó tanulók az isk. díjak elengedéséért szegénységi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványaikat a beiratáskor adják be, de a díjakat felerészben előre kötelesek befizetni.

11. Az ösztöndíjakért a folyamodványok, szegénységi bizonyítvánnyal ellátva, szept. hó 15-ig adandók be az isk. igazgatóhoz.

XXIII.

Kimutatás.

a különböző czimeken fizetendő iskolai díjakról.

I. Beiratási díj:

E czímen minden al- és felosztályú nyilvános vagy magán unitárius vallású tanuló 1 frtot, nem unitárius vallású 2 frtot fizet.

II Iskolai szükség:

E czímen minden al- és felosztályú nyilvános vagy magán tanuló valláskülönbség nélkül 2 frtot fizet.

III. Tandíj czímen fizet:

a) Unitárius vallású nyilvános vagy magán tanuló 5 frtot;
b) Nem unitárius vallású nyilvános vagy magán tauuló 20 frtot;
c) elemi osztályú unitárius vallású nyilvános vagy magán tanuló 2 frt 50 krt.
d) elemi osztályú nem unitárius vallású nyilvános vagy magán tanuló 5 frtot.

IV. Kórház díj czímen:

Minden tanuló beiratáskor 1 frtot, következő években pedig 20 krt fizet.

V. Ágyhely díj czímen:

a) Unitárius tanuló:
I. osztályú szobában nagy ágyért 6 frtot, kis ágyért 80 krt.
II. „ „ „ „ 5 „ „ „ 40 „
III. „ „ „ „ 4 „ „ „ 20 „
b) Nem unitárius tanuló:
I. osztályú nagy ágyhelyért 12 frtot, kis ágyért 1 frt.
II. „ „ „ 10 „ „ „ 80 kr.
III. „ „ „ 8 „ „ „ 40 „

VI. Ágyhasználat címen minden tanuló valláskülönbség nélkül:

a) nagy ágyért 1 fiókkal 3 frtot, két fiókkal 4 frtot.
b) kis „ 1 „ 1 frt 50 krt. fizet.

VII. Tanári nyugdíj alapra minden gymnasiumi tanuló 3 frtot.

VIII. Bizonyítványra és értesítőre gymn. tanuló 1 frtot, elemi isk. tanuló 50 krt fizet.

IX. Szobaszükség fapénz címen:

a) benlakó tanulók . . . . . 6 frtot
b) feljáró „ . . . . . 4 frt 50 krt.

X. Könyvtári díjba:

VI—VIII. osz tanuló egész évre 2 frtot,
I—V. oszt. tanuló egész évre 50 krt fizet, ezen díj fizetése csak a III—V. oszt. tanulókra kötelező.

XXIV.

Az 1895—96-ik tanévben használandó tankönyvek jegyzéke.

A főgymnasiumban:

I. osztály.

Nagy Péter: Ó szövetségi történetek 40
Szinnyei József: Magyarnyelvtan I. r. 80
Dr. Badics Ferencz: Magyar olvasó könyv I. r. . . . . 1·20
Schultz Dávid: Latinnyelvtan . . . . . 1·20
„ „ Gyakorlókönyv . . . . . 1·20
Visontay-Borbás: Egyetemes Földirat I. r. 90
Mauritz Rezső: Közönséges számtan . . . . . 1·20
Mendlik-Schmidt: Rajzoló Geometria I. r. . . . . 1·20

II. osztály

Nagy Péter: Uj szövetségi történetek 50

Szinnyei József: Magyarnyelvtan II. r. 60
„ „ Magyarolvasó könyv II. r. . . . . 1·10
Schultz Dávid: Latinnyelvtan . . . . . 1·20
„ „ Gyakorlókönyv . . . . . 1·20
Visontay-Borbás: Egyetemes Földrajz II. r. 90
Mauritz Rezső: Közönséges számtan . . . . . 1·20
Mendlik-Schmidt: Rajzoló Geometria I. . . . . 1·20

III. osztály.

Ferencz József: unitárius káté 40
Szinnyei József: Rendszeres Magyarnyelvtan . . . 1·40
„ „ Magyarolvasó könyv III. r. . . . . 1·40
Gál és Helmár: Magyarország története és az osztrák-magyar monarchia politikai földrajza 80
Dr. Schmidt Agoston: Természettani földrajz . . . 80
Hofmann Mór: Németnyelvtan és olvasókönyv I. r. . 60
Mauritz Rezső: Közönséges számtan . . . . . 1·20
Mendlik-Smith: Rajzoló Geometria II. . . . . 1·20

IV. osztály.

Ferencz József: Unitárius káté 40
Négyesy László: Stilisztika I. r. . . . . 1·20
Lehr Albert: Arany „Toldija“ magyarázattal . . . 1·—
Schultz Dávid: Latinnyelvtan . . . . . 1·20
„ „ Gyakorlókönyv . . . . . 1·20
Dávid István: Latin olvasókönyv . . . . . 1·—
Hofmann Mór: Németnyelvtan és olvasó könyv II. r. 80
Gáspár-Kovácsi: Magyarolvasó könyv II. r. 80
Ribáry Ferencz: Világtörténelem I. r. 80
Kriesch-Koch: Ásványtan . . . . . 1·60
Grünwald Miksa: Algebra . . . . . 2·—
Mendlik-Schmidt: Rajzoló Geometria II. . . . . 1·20

V. osztály.

Névy László: Stilisztika II. r. . . . . 1·20
Dávid István: Tit. Livii ab urbe condita libri Vol. I. . 80

Dávid Pozder: Latin stilus gyakorlatok I. . . . . 1·—
Dr. Maywald: Görög nyelvtan . . . . . 1·40
Herder: Der Cid. Magy. Dr. Hoffmann 50
Harrach J.: Németolvasó könyv III. kötet . . . . 1·—
Dr. Szamosi: Görög olvasó könyv . . . . . 1·—
Dr. Ribáry: Egyetemes történelem I. 80
Simonkay: Növénytan és növényhatározó . . 1·20 és 1·—
Grünwald Miksa: Algebra . . . . . 2·—
Mocnik-Wagner: Geometria V. kiad. . . . . 2·40
**Schill Salamon*: Görög régiségtan . . . . . 1·40
**Dr. Jancsó Benedek*: Magyar irod. olvasmányok I. köt. 1·20
Dr. Nyiredi Géza: Növénygyüjtő 60

VI. osztály.

Ferencz József: Hittan 60
Névy László: Rhetorika . . . . . 1·20
C. Sallustius Cr.: Bellum Catilinae et bell. Jugurthin. Ed. Petz 40
Vergilius: Aeneis Ed. Némethy . . . . . 1·—
Cicero: Orationes Selectae XIII. Ed. Dávid 80
Cserny-Dávid: Stilus gyakorlatok II. r. . . . . 1·20
Dr. Maywald: Görög nyelvtan . . . . . 1·40
Schenkl: Cresthomathia . . . . . 1·50
Heinrich G.: Német balladák és románczok I. r. II. kiadás 1·40
Harrach J. Németolvasó könyv IV. köt. . . . . 1·40
Dr. Ribáry: Egyetemes történelem II. r. 80
Kriecsh: Állattan . . . . . 1·60
Grünwald Miksa: Algebra . . . . . 2·—
Mocnik-Wagner: Geometria V. kiad. . . . . 2·40
Dr. Lutter: Öt számjegyü logar táblák . . . . . 1·20
**Schill Salamon*: Görög régiségtan . . . . . 1·20
**Jancsó Benedek*: Magyar irod. olvasmányok. II. kt. . 1·—
Cserép: Római régiségtan (segédkönyv) . . . . . 1·40
Leffler: Római irod. tört. . . . . 1·40

VII. osztály.

Pálfi J.: Egyház történelem 90
Riedl Frigyes: Poetika . . . . . 1·40

Vergilius: Aeneis. Ed Némethy 80
Plautus: Trinummus. Magy. Gerevics G. 70
Cicero: Orationes Selectae. Ed. Dávid. 80
Cserny-Dávid: Stilus gyakorlatok III. r. . . . . 1·20
Homer: Ilias és Odissea 47
Goethe: Hermann u. Dorothea. Magy. Dr. Harrach . . 30
Harrach: Németolvasó könyv IV. köt. . . . . 1·40
Scholtz Albert: Politikai földrajz . . . . . 1·20
Fodor: Közegészségtan . . . . . 1·20
Dr. Abt: Természettan . . . . . 3·—
Mocnik-Schmidt: Algebra . . . . . 1·40
Mocnik-Wagner: Geometria V. kiad. . . . . 2·40
**Schill Salamon*: Görög irod. történet . . . . . 1·40
**Dr. Fodor László*: Ábrázoló geometria . . . . . 1·—
**Jancsó Benedek*: Magyar irod. olvasmányok III. . . 1·—
Dr. Lutter: Öt számjegyű logartáblák . . . . . 1·20

VIII. osztály.

Ferencz József: Unitárius egyh. történet 60
Dr. Horváth Cyrill: Magyar irod. történet . . . . . 2·80
Cicero: Laelius de amicitia. Heinrich 60
Tacitus: Szemelvények. Magy. Dr. Gyomlay . . . . 1·20
Horatius: Carmina. Ed. Pozder 80
Cserny-Dávid: Stilus gyakorlatok III. r. . . . . 1·20
Platonis: Apologia Socratis 80
Schiller: Wallenstein Tod. Magy. Alexander 80
Ergänzungsheft zur deutschen Schprachschule . . . 25
Dr. Ribáry: Magyarok oknyomozó történelme . . . . 2·—
Dr. Sárffy Aladár: Lélektan és logika . . . . . 1·—
Mocnik-Schmidt: Algebra . . . . . 1·40
Mocnik-Wagner: Geometria: . . . . . 2·40
Dr. Abt: Természettan . . . . . 3·—
**Schill Salamon*: Görög irod. történet . . . . . 1·40
**Jancsó Benedek*: Magyar irod. olvasmányok IV. kt. . 1·40
**Dr. Fodor László*: Ábrázoló geometria . . . . . 1·—

A *-gal jelzett tankönyvek a görög pótló tanfolyamon használtatnak.

Az elemi iskolában.

1. osztály.

Komáromi-Lakits: ABC könyv 20
Koczkás palatábla 20

2-ik osztály.

Boros György: Jó gyermek könyve 20
Deme Károly: Magyar nyelvtan I. r. 20
Komáromi-Lakits: Magyar olvasókönyv II. r. 30
Brassai: Számtani Példatár 16

3 ik osztály.

Kriza: Kerestény vallás elemei 15
Deme Károly: Magyar nyelvtan II. 20
Komáromi-Lakits: Magyar olvasókönyv III. 40
Csiki: Kolozsvár földrajza 20
Brassai: Számító Socrates 80
Orbók: Számtan 20

4-ik osztály.

Simén: Szenttörténetek 20
Deme Károly: Magyar nyelvtan III. 20
Komáromi-Lakits: Magyar olvasó IV. 30
Búza: Természetrajz 34
Vargyas E.: Földrajz 16
Brassai: Számító Socrates 80
Orbók: Számtan 20

Kolozsvár, 1895. junius hó.

Boros Sándor,
igazgató.

TARTALOM.

Fejezet.		Lap.
I.	Ünnepi beszédek	1—9
II.	Adatok a főiskola 1895—96. évi történetéhez	10—16
III.	Felügyelőség	17
IV	A hittani intézetről	18
V.	Végzett tananyag a hittani intézetben	19—20
VI.	A hittani intézet tanterve és növendékei	21—22
VII.	A theologusok olv. és önk. egyletének működése	22—24
VIII.	Vizsgálatok a hittani intézetben	24
IX.	A főgymnasium tanári kara	25—28
X.	A tanári kar irodalmi működése	29—30
XI.	Végzett tananyag a főgymnasiumban	31—42
XII.	Magyarnyelvtani dolgozatok	43—44
XIII.	Végzett tananyag a testgyakorlatból és gyorsírásból	44—45
XIV.	A főgymnasium tantervének óra kimutatása	46
XV.	Tanszerek és gyűjtemények	46—57
XVI.	Ifjusági egyletek és alapok	58—62
XVII.	A főiskola kórházáról	62—63
XVIII.	Ösztöndíjak, segélyezés, javadalmak és jutalmak	63 69
XIX.	A főgymnasiumi tanulók érdemsorozata	70—84
XX.	Statisztikai kimútatás a főgymn. tanulókról	85—88
XXI.	Az elemi iskola tanítói és tanulói	89—91
XXII.	A jövő tanévre vonatkozó értesítés	97—98
XXIII.	Kimútatás a különböző iskolai díjakról	99—100
XXIV.	Az 1896—7-ik tanévben használandó tankönyvek jegyzéke	100—104